लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

वेलका नगरपालिका, उदयपुर

आर्थिक वर्ष २०८०/८१

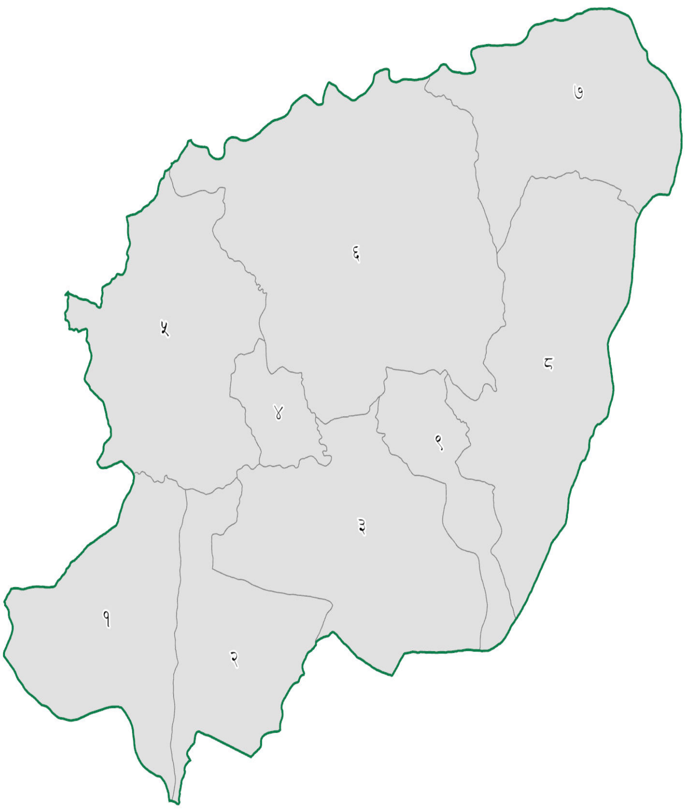

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

काठमाडौं, नेपाल

लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

वेलका नगरपालिका, उदयपुर

आर्थिक वर्ष २०८०/८१

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

काठमाडौं, नेपाल

दूरदृष्टि
(VISION)

जवाफदेहिता, पारदर्शिता र निष्ठा प्रवर्द्धन गर्ने विश्वसनीय सार्वजनिक संस्था

(Be A Credible Public Institution in Promoting Accountability, Transparency and Integrity)

गन्तव्य
(MISSION)

राष्ट्रलाई स्वतन्त्र एवं गुणस्तरीय लेखापरीक्षण सेवा प्रदान गर्ने

(Provide independent and Quality Audit Service to the Nation)

मूल्य मान्यता
(CORE VALUES)

स्वतन्त्रता	*(Independence)*
निष्ठा	*(Integrity)*
पारदर्शिता	*(Transparency)*
जवाफदेहिता	*(Accountability)*
व्यावसायिकता	*(Professionalism)*

महालेखापरीक्षकको भनाइ

नेपालको संविधानको धारा २४१ मा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको लेखा कानुन बमोजिम नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता, प्रभावकारिता र औचित्यसमेतको विचार गरी महालेखापरीक्षकबाट लेखापरीक्षण हुने व्यवस्था छ। लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २० को उपदफा २ मा महालेखापरीक्षकले प्रत्येक स्थानीय तहको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी अलग अलग लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्न सक्ने व्यवस्था छ। लेखापरीक्षण गर्दा लेखापरीक्षण ऐन, २०७५, नेपाल सरकारी लेखापरीक्षणमान, लेखापरीक्षण मार्गदर्शन, स्थानीय तह लेखापरीक्षण निर्देशिका, महालेखापरीक्षकको वार्षिक लेखापरीक्षण योजना र स्थानीय तहसँग सम्बन्धित ऐन, नियमलाई आधार लिइएको छ। सोहीबमोजिम स्थानीय तहको २०८०।८१ को लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्दा देखिएका बेहोरा उल्लेख गरी प्रारम्भिक प्रतिवेदन जारी गरिएकोमा सो उपर प्राप्त प्रतिक्रियासमेत सम्बोधन गरी राय सहितको प्रतिवेदन जारी गरिएको छ।

वित्तीय विवरणको शुद्धता, प्रचलित कानुनको परिपालना, राजस्व प्रक्षेपण तथा बजेट निर्माण, योजना तर्जुमा एवं कार्यक्रम कार्यान्वयन, खरिद व्यवस्थापन तथा विकास निर्माण, सार्वजनिक सेवा प्रवाह, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, आन्तरिक आय परिचालन, जनशक्ति व्यवस्थापन, जिम्मेवारी एवं जवाफदेहितालगायतका विषयहरूको अध्ययन, विश्लेषण तथा मूल्याङ्कन गर्नुका साथै स्रोत साधनको प्राप्ति, उपयोग एवं परिचालन सन्दर्भमा मितव्ययिता, कार्यदक्षता र प्रभावकारिता समेतलाई दृष्टिगत गर्दै कार्यान्वयनयोग्य सुझाव प्रदान गरी सुशासन कायम गर्न सहयोग गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य रहेको छ।

सबै स्थानीय तहको स्थलगतरूपमा लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी लेखापरीक्षणको क्रममा देखिएका बेहोरा उपर स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा जिम्मेवार कर्मचारीहरूसँग छलफलसमेत गरिएको छ।

यस वर्ष सामान्यतया स्थानीय तहमा कार्यसम्पादनका लागि आवश्यक कानुन निर्माण पूर्ण रूपमा नभएको, विद्यमान कानुनको पूर्ण परिपालना हुन नसकेको, बजेट अनुशासन कमजोर रहेको, आन्तरिक आय न्यून रहेको, करदाताको अभिलेख व्यवस्थित नभएको, आन्तरिक आयलाई व्यवस्थित गर्न नसकिएको, प्रशासनिक खर्चमा वृद्धि हुँदै गएको, योजनालाई खण्डीकृत गरी कार्य गर्ने गरेको, वर्षान्तको खर्च उच्च रहेको, आयोजनाको प्राथमिकीकरण गरेर बजेट विनियोजन नभएको, निर्माणको सुनिश्चितता नभएका आयोजनाहरूको समेत विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन तयार गरिएको, जटिल प्रकृतिका कार्यहरूसमेत उपभोक्ता समितिबाट गराएको, जनशक्ति व्यवस्थापन हुन नसक्दा सेवा प्रवाह प्रभावकारी हुन नसकेको, स्वीकृत दरबन्दी बेगरका कर्मचारीसमेत करारमा नियुक्ति गरेको, सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेख तथा संरक्षण र उपयोग प्रभावकारी रूपमा हुन नसकेकोले आन्तरिक नियन्त्रण र लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन एवं बेरुजु फर्स्यौटमा सुधार गर्नुपर्ने लगायतका बेहोरा देखिएका छन्।

लेखापरीक्षणबाट उल्लेख गरेका बेहोराको समयमा नै फर्स्यौट तथा सुझावहरूको कार्यान्वयनबाट वित्तीय अनुशासनमा अपेक्षित सुधार गरेर स्थानीयतहबाट हुने विकास निर्माण तथा समग्र कार्यसम्पादन र सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउनुपर्दछ।

अन्तमा, स्थानीय तहको लेखापरीक्षणमा सहयोग पुऱ्याउने पदाधिकारी तथा कर्मचारी लगायत सबै सरोकारवाला प्रति आभार व्यक्त गर्दछु। साथै लेखापरीक्षण कार्यमा संलग्न कर्मचारीहरूमा समेत विशेष धन्यवाद व्यक्त गर्दछु।

(तोयम राया)
महालेखापरीक्षक

२०८२ वैशाख

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

Office of the Auditor General

कोशी प्रदेश लेखापरीक्षण निर्देशनालय

काठमाडौं

प.सं.:2081/82 मिति : २०८२-२-६

च.न.:FAR/2080-81/LOC/81

विषयः लेखापरीक्षण प्रतिवेदन।

श्री प्रमुखज्यू,
वेलका नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालय,
उदयपुर ।

कैफियतसहितको राय

हामीले यस नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०।८१ को प्राप्ति र भक्तानीको एकीकत वार्षिक प्रतिवेदन, बजेट तलनात्मक विवरण, स्थानीय संचित कोषको बार्षिक आर्थिक विवरण र त्यससँग सम्बन्धित लेखानीति तथा टिप्पणीहरू समावेश भएको एकीकत वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण गरी रायसहितको प्रतिवेदन पेस गरेका छौं।

हाम्रो रायमा,यस प्रतिवेदनको कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार खण्डमा उल्लेख भएका विषयले पार्ने असर बाहेक पेश भएको आर्थिक वर्ष २०८०।८१ को प्राप्ति र भक्तानीको एकीकत वार्षिक प्रतिवेदन, बजेट तलनात्मक विवरण, स्थानीय संचित कोषको बार्षिक आर्थिक विवरण र त्यससँग सम्बन्धित लेखानीति तथा टिप्पणीहरू समावेश भएको एकीकत वित्तीय विवरणले नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (नगदमा आधारित) र आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ लगायत सम्वन्धित प्रचलित कानुन बमोजिम सारभूतरूपमा सही तथा यथार्थ अवस्था चित्रण गर्दछ ।

कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार

१. नगरपालिकाको आर्थिक कार्यप्रणालीको लेखाङ्कन गर्न स्थानीय सञ्चित कोष व्यवस्थापन प्रणाली (सत्र) प्रयोगमा रहेको छ । नगरपालिकाले पेश गरेको प्रापी र भक्तानीको एकिकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प. फा. नं. २७०) मा अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरणबाट प्राप्त भएको सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षणको रु. २० करोड ६ लाख ५३ हजार, गरिबसंग विश्वेश्वर कार्यक्रमको रू. ४ लाख १५ हजार, राष्ट्रपति महिला सशक्तिकरण परियोजनाको रू. १ लाख ७६ हजार र स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रम रु.३२ लाख ३० हजार समेत रु. २० करोड ४४ लाख ७५ हजार सुत्र प्रणालीमा आवद्ध हुन सकेको छैन । जसले गर्दा सुत्रबाट तयार भएको वित्तीय विवरणले पालिकाको यथार्थ आर्थिक अवस्थाको चित्रण गर्न सकेको छैन ।

२. नगरपालिकाको रू. १ अरब ७६ करोड २ लाख २० हजारको लेखापरीक्षण गरिएकोमा प्रारम्भिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा रू.४ करोड १७ लाख २६ हजार बेरुजू देखिएको छ । सो सम्बन्धमा पालिकाबाट कुनै प्रतिक्रिया प्राप्त भएकोमा छैन । उक्त बेरुजु मध्ये असुल गर्नुपर्ने रू. २४ लाख ९३ हजार, प्रमाण कागजात पेस गर्नुपर्ने रू. १ करोड २८ लाख ९ हजार, नियमित गर्नुपर्ने रु. २ करोड ३६ लाख ६ हजार र पेस्की बाँकी रू. २८ लाख १६ हजार रहेको छ। गतवर्षसम्म रु. २३ करोड ८७ लाख १६ हजार बेरुजू बाँकी रहेकोमा हालसम्मको अद्यावधिक बेरुजू रु. २८ करोड ४ लाख ४२ हजार रहेको छ । बेरुजु वर्गीकरण, अद्यावधिक बेरुजु स्थिति र बेरुजु सम्परीक्षणको बेहोरा यसैसाथ संलग्न छ।

३. नगरपालिकाले वित्तीय विवरण नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामानको ढाँचामा तयार गरेकोमा लेखा टिप्पणीहरु ८, १४, १७, सम्पत्ती तथा राजश्व लगायतका विवरणहरु खुलासा गरेको छैन। लेखापरीक्षण कार्य नेपालको संविधान,लेखापरीक्षण

ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्बन गरेको नेपाल सरकारी लेखापरीक्षणमान, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानुनबमोजिम गरिएको छ। एकीकृत वित्तीय विवरण तयार गर्ने वेलका नगरपालिकासँग हामी स्वतन्त्र छौं। त्यसका लागि स्वीकृत आचारसंहिताअनुसार हामीले काम गरेका छौं। लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त भएका आधार र प्रमाणहरू राय व्यक्त गर्न पर्याप्त र उपयुक्त छन् भन्नेमा विश्वस्त छौं।

अन्य बेहोरा

यो नगरपालिकाको लेखापरीक्षणबाट स्रोत र साधनको प्राप्तिको प्रक्षेपण यथार्थपरक नभएको, लक्ष्यअनुसार असुली नभएको, कर्मचारीको दरबन्दी अनुसार स्थायी पदपूर्ति नभएका कारण विकास निर्माण र सेवा प्रवाहमा असर परेको, उपभोक्ता समितिको काममा मु.अ.कर,अनुदानको पर्याप्त अनुगमन नभएको, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कमजोर रहेको लगायतका वेहोरा यस लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा औल्याइएको छ।

वित्तीय विवरण उपर व्यवस्थापनको जिम्मेवारी

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ तथा अन्य प्रचलित कानुन बमोजिम वित्तीय जिम्मेवारी र जवाफदेहिता जिम्मेवार व्यक्तिमा रहेको हुन्छ । त्यसैगरी नेपाल सरकारबाट स्वीकृत भई महालेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट लागु भएको नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (नगदमा आधारित) बमोजिम आर्थिक कारोवारको सही र यथार्थ अवस्था चित्रण हुने हुने गरी वित्तीय विवरण तयार गर्ने तथा जालसाजी वा त्रुटीका कारण वित्तीय विवरण सारभूतरूपमा गलत आँकडा रहित बन्ने गरी आवश्यक आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली लागू गर्ने जिम्मेवारी वेलका नगरपालिकाको व्यवस्थापनमा रहेको छ। नगर कार्यपालिका, नगरपालिका प्रमुख र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वित्तीय प्रतिवेदन प्रक्रियाको अनुगमनका लागि जिम्मेवार रहेका छन्।

वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण उपर लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी

वित्तीय विवरण समग्रमा जालसाजी वा त्रुटिका कारण सारभूत रूपमा गलत आँकडारहित रहेको छ भनीयथोचित आश्वस्तता प्राप्त गरी रायसहितको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य हो। लेखापरीक्षणमा यथोचित आश्वस्तताले उच्च स्तरको आश्वस्तता प्रदान गरेको हुन्छ। लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्बन गरेको नेपाल सरकारी लेखापरीक्षणमान, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानुन बमोजिम लेखापरीक्षण कार्यसम्पादन गरिएको छ। यसरी लेखापरीक्षण गरिएको अवस्थामा समेत आन्तरिक नियन्त्रण र वित्तीय प्रतिवेदनको प्रकृति, लेखापरीक्षणका विधि तथा लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न लागेको समय जस्ता लेखापरीक्षणका अन्तर्हित सीमाहरूका कारण वित्तीय विवरण वा आर्थिक कारोबारमा भएका सबै प्रकारका जालसाजी वा त्रुटि पत्ता लाग्न सक्ने निश्चितता हुँदैन। वित्तीय विवरणका उपयोगकर्ताले सामान्यतया गर्ने आर्थिक निर्णयमा फरक पार्ने अवस्था देखिएका जालसाजी वा त्रुटिका एक वा समग्र सूचनालाई सारभूतरूपमा गलत आँकडा मानिएको छ।

(बालकृष्ण थापा)

नायब महालेखापरीक्षक

चालु वर्षको बेरुजु

बेरुजु वर्गीकरण

प्रारम्भिक बेरुजु			प्रतिक्रियाबाट फछ्र्यौट			प्रतिक्रियाबाट थप बेरुजु रकम	बाँकी बेरुजु			बेरुजु						
										असुल गर्नु पर्ने	नियमित गर्नुपर्ने					पेस्की
दफा संख्या		रकम	दफा संख्या		रकम		दफा संख्या		रकम	असुल गर्नु पर्ने	अनियमित भएको	प्रमाण कागजात पेश नभएको	जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा	पेस्की
सैद्धान्तिक	लगती		सैद्धान्तिक	लगती			सैद्धान्तिक	लगती								
७५	६८	४,१७,२६,०७७	०	०	०	०	७५	६८	४,१७,२६,०७७	२४,९३,२८७	२,३६,०६,०७२	१,२८,०९,९१२	०	०	३,६४,१५,९८४	२८,१६,८०६

अद्यावधिक बेरुजू स्थिति

जिल्ला	गत वर्ष सम्मको बाँकी	समायोजन	यो वर्ष फस्यौट	बाँकी बेरुजु	यो वर्ष सम्परीक्षणबाट कायम बेरुजु	यो वर्षको बेरुजु	कुल बेरुजु बाँकी
उदयपुर	२३,८७,१६,०००	०	०	२३,८७,१६,०००	0	४,१७,२६,०७६	२८,०४,४२,०७६

(८०१११४०४३०० - वेलका नगरपालिका, उदयपुर)

परिचय

१ **परिचय**

(क) कार्यालय परिचय :- स्थानीय सरकारले संचालन गर्ने कार्यमा सहकारिता, सह-अस्तित्व र समन्वयलाई प्रवर्दन गर्नु र स्थानीय सरकारका काममा जनसहभागिता, उत्तरदायित्व, पारदर्शिता सुनिश्चित गरी नागरिकलाई गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्नु यस नगरपालिकाको उद्देश्य रहेको छ । यस पालिकामा ९ वडा रहेको छ भने क्षेत्रफल ३४४ वर्ग किलोमिटर तथा १२१५८ जनसंख्या रहेको छ ।

(ख) लेखापरीक्षणको उद्देश्य :- लेखापरीक्षण गरिने निकायको वित्तीय विवरण तथा कारोबारको परीक्षण गरी उचित आश्वस्तता (Reasonable Assurance) प्रदान गर्नु वित्तीय लेखापरीक्षणको उद्देश्य हो । यस कार्यालयको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को सबै प्रकारका आर्थिक कारोबारको परीक्षण एवं प्रचलित कानुनको परिपालनाको मूल्याङ्कन गरी प्रतिवेदन गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य हुनेछ।

(ग) लेखापरीक्षणको क्षेत्र र अवधि :- यस कार्यालयको विनियोजन, राजस्व, धरौटी, कोष तथा अन्य आय-व्यय, मौज्दात हिसाब, आर्थिक व्यवस्थापन, कार्यक्रम सञ्चालन, जिन्सी व्यवस्थापन, जनशक्ति व्यवस्थापन तथा सेवा प्रवाह लगायत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा सञ्चालित क्रियाकलापलाई लेखापरीक्षण क्षेत्रमा समावेश गरिएको छ । स्थलगत लेखापरीक्षणको अवधि २०८१।१०।१४ देखि २०८१।१०।१७ सम्म रहेको छ ।

(घ) लेखापरीक्षण विधि :- लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ र नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड तथा मार्गदर्शनमा नमुना छनौट गरी लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न सकिने आधार तथा कार्यालयले स्वीकृत गरेको जोखिममा आधारित लेखापरीक्षण योजनाका आधारमा निकायको आन्तरिक नियन्त्रणको परीक्षण तथा विश्लेषणात्मक र विस्तृत परीक्षण विधि अवलम्वनबाट लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । लेखापरीक्षण गर्दा देखिएका व्यहोरा सम्बन्धमा कार्यालय प्रमुख तथा लेखा प्रमुख लगायतका पदाधिकारीहरूसँग छलफल सम्पन्न गरी कायम भएका व्यहोराहरू यस प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छ ।

(ङ) लेखापरीक्षणको सीमा :- लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ र नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, २०७७ तथा मार्गदर्शनमा नमुना छनौट गरी लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न सकिने आधार तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले नेपाल लेखापरीक्षण व्यवस्थापन प्रणाली (NAMS) अवलम्बन गरी स्वीकृत भएको जोखिममा आधारित लेखापरीक्षण योजना, लेखापरीक्षण गरिएको निकायबाट पेश भएका लेखा एवं सोसँग सम्बन्धित कागजात, विवरण, लिखित प्रतिनिधित्व पत्र, लेखापरीक्षण अनुबन्ध पत्र समेतको आधारमा लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । आम्दानी तथा खर्चलाई नतिजासँग तुलना गरी विश्लेषण गर्नका लागि पर्याप्त भौतिक एवं स्थलगत अवलोकन गर्न भौगोलिक कठिनाइ, समय सीमा, स्रोतको उपलब्धता, प्रमाणको प्रकृति तथा पहुँच जस्ता अन्तर्निहित जोखिमहरु सीमाको रुपमा रहेका छन् । सारभूत रूपमा उल्लेखनीय नदेखिएका व्यहोरालाई प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छैन ।

(च) आर्थिक कारोबारको स्थिति :- कार्यालयको आय – व्ययतर्फ रु. १,७६,०२,२०,०७२.६३ को लेखापरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । सो को विस्तृत विवरण अनुसूची -१ मा संलग्न छ ।

(छ) लेखापरीक्षणमा परीक्षण गरिएका मुख्य विषयहरु :- लेखापरीक्षण योजना अनुसार परीक्षण गरिएका विषयहरु अनुसूची – २ मा संलग्न छ ।

लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोराहरु

२ **वित्तीय प्रतिवेदनको स्थिति**

२.१ वित्तीय प्रतिवेदन - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को नियम ७२ मा नेपाल सरकारले निर्धारण गरे बमोजिमको आय र व्ययको वर्गीकरण तथा खर्च शीर्षक सम्बन्धी व्यवस्था अवलम्बन गर्नुपर्ने तथा नियम ७६(२) मा महालेखा परीक्षकबाट स्वीकृत भए बमोजिमको ढाँचामा लेखा राख्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ । पालिकाले २०७६।२।१९ मा महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत भएको सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान(NPSAS) अनुसार लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन गर्नुपर्दछ । पालिकाले उपलव्ध गराएको स्थानीय सरकारको कोषको प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं २७०)सम्बन्धमा निम्नअनुसार देखिएको छः-

एकिकृत आर्थिक विवरण

क्र.सं	आयतर्फ		सि.नं	व्ययतर्फ	
	विवरण	रकम		विवरण	रकम
१	**गत वर्षकोजिम्मेवारी**	**82603414.88**	1	चालु खर्च	**410804236.20**
	क) संचित कोष	61703636.91	2	पूँजीगत खर्च	**175197687.57**
	ख) धरौटी खाता	10670043.52	3	वित्तिय व्यवस्था भुक्तानी	
	ग) विविध खर्च खाता/कोष	7728778.32		क) ऋण भुक्तानी	
	घ) कर्मचारी कल्याण कोष	1555352.50		ख) ब्याज भुक्तानी	
	ङ) प्रकोप व्यावस्थापन कोष	710028.63	4	लगानी	
	च) लैंगिक हिंसा निवारण कोष	235575.00		ऋण लगानी	
२	**राजस्व (आन्तरिक आय)**	**135573921.27**		शेयर लगानी	
	क) आन्तरिक राजस्व	16646660.57		अन्य लगानी	
	ख) संघीय राजस्व बाँडफाँड	97657574.13	5	विभिन्न कोषतर्फको खर्च	**38250595.75**
	ग) प्रदेश सवारीसाधन कर	6243581.28		क) विविध खर्च खाता/कोष	32684718.75
	घ) स्थानिय राजश्व	15026105.29		ख) प्रकोप व्यावस्थापन कोष	0.00
३	**वित्तिय हस्तान्तरण संघ**	**470723000.00**		ख) धरौटीफिर्ता	5565877.00
	क) वित्तिय समानीकरण अनुदान	118296000.00		कर्मचारी कल्याण कोष	0.00
	ख) सशर्त अनुदान चालु	274091000.00		जनश्रमदान फिर्ता	
	ग) सशर्त अनुदान पुँजिगत	42586000.00		अन्तर सरकारी कोषको खर्च	**204475373.67**
	ग) समपूरक अनुदान	15750000.00		क सामाजिक सुरक्षा	200653793.67
	घ) विशेष अनुदान	20000000.00		ख) गरिव संग विश्वेश्वर	415000.00
४	**प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान**	**29912000.00**		ग) स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रम	3230000.00
	क) वित्तिय समानीकरण अनुदान	8006000.00		घ) राष्ट्रपति महिला उत्थान कार्यक्रम	176580.00
	ख) सशर्त अनुदान चालु	3925000.00	6	अनुदान फिर्ता	53785550.15
	ग) सशर्त अनुदान पुँजिगत	11681000.00		क) संघीय सरकार तर्फ फिर्ता	51522155.15
	घ) समपुरक अनुदान	6300000.00	7	ख) प्रदेश सरकार तर्फ फिर्ता	2263395.00
५	**अन्तर स्थानीय तहबाट प्राप्त**	**204475373.67**		मौज्दात	**77796600.83**

	क सामाजिक सुरक्षा	200653793.67		क) सञ्चितकोष खाता	61287918.43
	ख) गरिव संग विश्वेश्वर	415000.00	8	ख) चालु खर्च खाता	0.00
	ग) स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रम	3230000.00		ग) पुजिगत खर्च खाता	0.00
	घ) राष्ट्रपति महिला उत्थान कार्यक्रम	176580.00		घ) धरौटी खाता	10856484.27
६	**अन्य**			ङ) प्रकोप व्यावस्थापन कोष	710028.63
	क) क्षेत्रीय शहरी विकास योजना			च) विविध खर्च खाता/कोष	3151242.00
	ख) सडक बोर्ड नेपाल			छ) कर्मचारी कल्याण कोष	1555352.50
	विभिन्न कोषतर्फको आय	**37022334.35**		ज) लैंगिक हिंसा निवारणकोष	235575.00
	क) विविध खर्च खाता/कोष	31270016.60	9	जनश्रमदान मौज्दात	
	ख) कर्मचारी कल्याण कोष	0.00			
	ग) प्रकोप व्यावस्थापन कोष	0.00			
	घ) लैंगिक हिंसा निवारणकोष	0.00			
	ग) धरौटी आय	5752317.75			
	जम्मा	**960310044.17**		जम्मा	**960310044.17**

(विस्तृत विवरण बेरूजु दफा २.१ सँग सम्बन्धित अनुसूचीमा संलग्न छ ।)

२.२ वित्तीय विवरणको यथार्थता - पालिकाको आर्थिक कार्यप्रणालीको लेखाङ्कनको गर्न स्थानीय सञ्चित कोष व्यवस्थापन प्रणाली (सुत्र) प्रयोगमा रहेको छ । आर्थिक कारोबार गर्दा सुत्रको प्रयोग गरी सम्पूर्ण आर्थिक कारोवारको लेखाङ्कन तथा प्रतिवदेन गर्नुपर्दछ भने सोही प्रणालीबाट स्थानीय सरकारको कोषको प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं २७०) तयार गर्नुपर्छ । पालिकाले निम्न शिर्षकहरु सुत्रमा लेखाङ्कन गरेको छैन । जसले गर्दा सुत्रबाट तयार भएको वित्तीय विवरण समेत पूर्ण नहुँदा पालिकाको यथार्थ आर्थिक अवस्थाको चित्रण गरेको छैन । तसर्थ सबै आर्थिक कारोबार सुत्र मार्फत हुने र सबै कारोबार वित्तीय विवरणमा समावेश गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।

सि.न.	शिर्षक	बजेट	खर्च
१	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	२०२७६५०००	२००६५३७९३.६७
२	गरिबसंग विश्वेश्वर कार्यक्रम	४१५०००	४१५०००
३	राष्ट्रपति महिला सशक्तिकरण परियोजना	२०००००	१७६५८०
४	स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रम	७७१४०००	३२३००००
जम्मा		२११०९४०००	२०४४७५३७३.६७

२.३ फरक हिसाब - यस पालिकाले सुत्रबाट तयार गरेको स्थानीय सरकारको कोषको प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं.२७२) ले सबै कारोबार नसमेटेको कारण लेखापरीक्षणका क्रममा पालिकाबाट भएका सबै कारोबार समेटिने गरी एकीकृत आर्थिक विवरण तयार गर्न लगाइएकोमा उक्त दुई विवरणमा देहायअनुसार गत वर्षको जिम्मेवारी रु.२३५५७५.००, यस वर्षको प्राप्ति रु. २७६१८२६३८.६७, यस वर्षको भुक्तानी रु.२९६५११५१९.५७ र बैङ्क मौज्दात रु.१३६७२४०४.२० फरक परेको छ । सुत्रमा पालिकाको सम्पूर्ण आर्थिक कारोबारहरु समाविष्ट गरी म.ले.प.फा.नं.२७२ ले पालिकाको समष्टिगत आर्थिक कारोबारको यथार्थ अवस्था चित्रण गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।

विवरण	**गतवर्षको जिम्मेवारी**	**यसवर्षको प्राप्ति**	**यस वर्षको भुक्तानी**	**बैङ्क मौज्दात**
सुत्र अनुसारको वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं.२७२)	८२३६७८३९.८८	६०१५२३९९०.६२	५८६००१९२३.७७	९१४६९००५.०३
एकीकृत आर्थिक विवरणअनुसार	८२६०३४१४.८८	८७७७०६६२९.२९	८८२५१३४४३.३४	७७७९६६००.८३
फरक	२३५५७५.००	२७६१८२६३८.६७	२९६५११५१९.५७	१३६७२४०४.२०

२.४ फरक जिम्मेवारी - पालिकाले आफ्नो कारोबारको जिम्मेवारी भिडान गरी हिसाब यकिन गर्नुपर्दछ । पालिकाको गतवर्षको लेखापरीक्षण प्रतिवेदनअनुसार रु.८२६१७२८२.८८ मौज्दात रहेकोमा यो वर्ष रु.८२६०३४१४.८८ जिम्मेवारी सारेको छ । जस अनुसार लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भएको भन्दा रु.१३८६८.०० घटी जिम्मेवारी सारेको सम्बन्धमा यकिन गर्नुपर्ने देखिएको रु.

प्रमाण पेश नगरेको	१३,८६८

२.५ बैङ्क हिसाब विवरण - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७६(२) बमोजिम स्थानीय तहले आफ्नो कारोबारको लेखा महालेखा नियन्त्रक कार्यालयको सिफारिसमा महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत भएको ढाँचामा राख्नुपर्ने उल्लेख छ ।सो बमोजिम बैँक खाता र श्रेस्ताको कारोबारको फरकलाई पुष्टी गर्ने बैँक हिसाब मिलान बिवरण(म.ले.प.फा.न.२१२) फरक देखिएको छ ।पालिकाले देहाय बमोजिम श्रेस्ता(म.ले.प.फा.न.२७०) अनुसार अषाढ मसान्तको बैँक मौज्दात रु.९१४६९००५.०३ देखिएकोमा सो अवधिमा बैँक अनुसार बैँक मौज्दात रु.१०४५३०२५३.०० देखिएको छ भने फरक मौज्दात रू.४५००२८७९.३० देखिएको छ ।

सकेंत	खाताको प्रकार	स्रेस्ता अनुसार बाँकी रू.	बैंक अनुसार बाँकी रू.	फरक
ग १.१	आन्तरिक राजस्व खाता	१९३६.८०	०	१९३६.८०
ग १.२	बाँडफाँडबाट प्राप्त राजस्व खाता	१६००१९०९.५३	०	१६००१९०९.५३
ग १.३	आन्तरिक अनुदान खाता	०	०	०
ग ६.१	स्थानीय तह विभाज्य कोष खाता	०	०	०
ग ४.१	स्थानीय तह सञ्चित कोष खाता	६१२८७९१८.४३	७७२८९८२७.९६	१६००१९०९.५३
ग ३.१	स्धानीय तह धरौटी खाता	१०८५६४८४.२७	१०८५६४८४.२७	०
ग २.१	चालू खर्च खाता- विजोर वर्ष	०	०	०
ग २.२	चालू खर्च खाता- जोर वर्ष	०	०	०
ग २.३	पूँजिगत खर्च खाता- विजोर वर्ष	०	०	०
ग २.४	पुँजीगत खर्च खाता- जोर वर्ष	०	०	०
ग २.७	विविध खर्च खाता	३१५१२४२.००	१३७६८५५९.८१	१०६१७३१७.८१
ग ५.१	स्थानीय तह विविध कोष खाता	२३५५७५.००	१९०५३५२.००	१६६९७७७.००
ग ७.२	स्थानीय तह प्रकोप व्यवस्थापन कोष खाता	०	७१००२८.६३	७१००२८.६३
जम्मा		९१४६९००५.०३	१०४५३०२५३	४५००२८७९.३

२.६ नगद बांकी- आन्तरिक राजस्व खाता (ग १.१) मा जम्मा गर्न बांकी नगद मौज्दात रकम रू.१९३६.८० वित्तिय प्रतिवेदनमा देखिएकोले उक्त रकम बैंक दाखिला गरी हिसाब मिलान गर्नुपर्दछ ।

२.७ कर दायित्व - पालिकाले तयार गरेकोवित्तीय प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं २७२) अनुसार वर्षान्तमा विभिन्न भुक्तानीहरुमा कट्टी गरेको कर दायित्व रु.६६०६१.०० देखाएको छ । यकिन भई सकेको कर दायित्व लेखापरीक्षण अवधिसम्म पनि दाखिला गरेको पाइएन ।अत: उक्त रकम सम्बन्धित खातामा दाखिला गर्नुपर्ने रू.

प्रमाण पेश नगरेको	६६,०६१

२.८ बजेट पेश, पारित र अख्तियारी - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ मा स्थानीय तहले आगामी आर्थिक वर्षको राजस्व र व्ययको अनुमान कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गराई असार १० गते भित्र पेश गर्ने र यसरी पेश भएको बजेट छलफल गरी असार मसान्तभित्र सभाबाट पारित गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । सोही ऐनको दफा ७३ मा सभाबाट बजेट स्वीकृत भएको ७ दिनभित्र स्थानीय तहका प्रमुखले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई बजेट खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यस पालिकाको उप प्रमुखले मिति २०८०।०३।१० मा रू. ७५ करोड ९० लाख ६ हजारको बजेट सभा समक्ष पेश गरेकोमा सभाबाट मिति २०८०।०३।२५ मा पारित भएको छ । यसै गरी स्थानीय तहका प्रमुखले मिति २०८०।०४।१० मा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई बजेट खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गरेको देखिन्छ ।आर्थिक वर्ष भित्र सम्पन्न गरि सक्ने गरी बजेट, कार्यक्रम र योजना व्यवस्थापन गर्नु पर्दछ ।

२.९ स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ बमोजिम स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रको आधारभुत तथ्याङ्क सङ्कलन, अभिलेख र सोको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने तथा आफ्नो क्षेत्रभित्रको शैक्षिक, भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक स्रोत अन्तर्गत खानी, जंगल तथा अन्यस्रोत, पूर्वाधार अन्तर्गत सडक, पुल, खानेपानी लगायतको अभिलेख तथा श्रोत नक्साङ्कनसहितको पालिकाको प्रोफाइल तयार

गर्नुपर्ने व्यवस्था छ।पालिकाले स्थानीय तथ्याङ्क सम्बन्धी नीति, कानून र सोको मापदण्ड बनाएको तथा स्रोत नक्साङ्कन गरेको देखिएन। स्थानीय तहका प्राथमिकीकरणका क्रियाकलाप सञ्चालनमा तथ्याङ्कले महत्वपूर्ण भुमिका खेल्ने हुँदा सोको सङ्कलन र अभिलेख राख्ने कार्य गर्नुपर्दछ ।

३ आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८ बमोजिम आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गरी लागु गरी तयार गर्नुपर्ने व्यबस्था रहेको छ ।पालिकाले त्यस्तो प्रणाली तयार गरी लागु गरेको पाईएन । जसले गर्दा पालिकाको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कमजोर रहेको र सोमाथी विश्वस्त हुन सक्ने अवस्था छैन ।यस सम्बन्धमा परीक्षण गर्दा नगरपालिकाले एक आर्थिक बर्ष भित्र भएको आर्थिक कारोबारको अनुसुची ११ बमोजिमको ढाँचामा बार्षिक प्रतिवेदन तयार नगरेको, अन्तरसरकारी वित्त व्यबस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७ बमोजिम मध्यकालिन खर्च संरचना तयार नगरेको, दीगो बिकास लक्ष्य पुरा गर्न वातावरण सँरक्षण लगायत आन्तरिकीकरणको लागि एकिकृत दीर्घकालिन योजना तयार नगरेको, पालिका स्तरको सार्वजनिक खरिद नियमावली तर्जुमा नगरेको, सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को नियम ६ अनुसार सार्वजनिक निकायले तोकिएको सीमा भन्दा बढी रकमको खरिद गर्दा तोकिए बमोजिम खरिदको गुरु योजना र वार्षिक खरिद योजना तयार गर्नुपर्नेमा तयार नगरेको, नगरपालिकाले विगतमा परामर्शदाताबाट बिस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गरकोमा सोको कार्यान्वियन र अध्यावधिक अभिलेख नराखेको, नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रत्का बिद्यालय गर्न अनुगमन मापदण्ड तयार नगरेको, बिद्यालय अनुगमन मापदण्ड तयार गरी नियमित अनुगमन गर्ने र अनुगमन प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्ने व्यबस्था नरहेको, कार्यालयले उदेश्य प्राप्तीमा आइपर्ने सम्भावित जोखिमहरु पहिचान गरी निराकरणको प्रयास गरेको अभिलेख नराखेको, म.ले.प फाराम ८०१ देखि ८०५ सम्मका लेखा परीक्षण तथा बेरुजु व्यबस्थापन सम्बन्धी फारामहरु अभिलेख नराखेको, मन्त्रालयको मिति २०७३।१२।२५ को आर्थिक कारोबार तथा खाता सञ्चालन सम्बन्धमा थप स्पष्ट पारिएको परिपत्रको दफा १७ बमोजिम यस स्थानीय तहमा समाहित भएका साविक गाँउ विकास समिति तथा व्यक्तिगत नाममा रहेको पेश्की तथा बेरुजु र कोष तथा खातामा बाँकी रहेको रकम नगरपालिकामा जिम्मेवार सारेको र नियमानुसार पेश्की फछ्र्यौट तथा बेरुजु सम्परीक्षण कार्य गरेको अभिलेख नराखेको र जिन्सी निरीक्षण गरेता पनि आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ९९(१) अनुसारको प्रतिवेदन नगरेको लगायतका व्यहोरा देखिएकोले आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गरी पालिकाको कार्य सञ्चालन तथा व्यबस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउनुपर्दछ ।

४ आन्तरिक आयको स्थिति

४.१ आय अनुमान - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ बमोजिम स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय समेतको व्यवस्थापन गर्न सक्ने व्यवस्था छ । पालिकाले पेश गरेको आय-व्ययको अनुमानमा आन्तरिक आयतर्फ मालपोत, कर, सेवाशुल्क, दस्तुर वापत अनुमानित रु.३,८८,००,०००.०० प्राप्त हुने प्रक्षेपण गरेकोमा आर्थिक वर्ष २०८०।८१ मा रु.१,६६,४६,६६०.५७ अर्थात अनुमान भन्दा ४२.९० प्रतिशत घटी आय प्राप्त गरेको छ।आम्दानीका अन्य स्रोतको पहिचान गरी आयको अनुमान यर्थाथपरक बनाई आय आर्जन बृद्धि गर्ने तर्फ विशेष ध्यान दिन आवश्यक देखिएको छ।

४.२ आन्तरिक आय - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ बमोजिम स्रोत अनुमान तथा वजेट सीमा निर्धारण समितिले पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय समेतको व्यवस्थापन गर्न सक्ने व्यवस्था छ। पालिकाले आर्थिक वर्ष २०८०।८१ मा केन्द्रीय अनुदानबाट गरेको खर्चका तुलनामा आन्तरिक आयको स्थिति देहाय बमोजिम छ । निम्न विवरण अनुसार स्थानीय तहमा प्राप्त केन्द्रीय अनुदानबाट भएको खर्चको तुलनामा आन्तरिक आयको हिस्सा २.८४ प्रतिशत मात्र रहेको छ । त्यसैले पालिकाको आन्तरिक आय सङ्कलनको दायरालाई फराकिलो पार्दै आन्तरिक आय बृद्धि गर्ने तर्फ ध्यान दिनु पर्ने देखिन्छ ।

केन्द्रीय अनुदानबाट खर्च	आन्तरिक आय	आन्तरिक आय प्रतिशत
५८,६०,०१,९२३.७७	१,६६,४६,६६०.५७	२.८४

४.३ कर तथा शुल्क असुली - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ५५, ५७, ५८ र ५९ मा एकीकृत सम्पत्ति कर र घरजग्गा कर, घरजग्गा वहाल कर, व्यवसाय कर र वहाल विरौटी शुल्क उठाउने व्यवस्था रहेको छ । ती आय शीर्षकमा आय अनुमान र असुली स्थिति निम्नानुसार रहेको देखिन्छ । पालिका भित्र रहेका करदाताहरुको अभिलेख व्यवस्थित नरहेको एवं बुझाउन ल्याएको अवस्थामा मात्र कर एवं शुल्क बुझ्ने परिपाटी रहेकोले उल्लिखित असुली यथार्थ मान्न सक्ने अवस्था देखिएन । तसर्थ आफ्नो क्षेत्रभित्र करदाताको अभिलेख अद्यावधिक गरी करको दायरामा ल्याउनु पर्दछ ।

आय शीर्षक	**अनुमान**	**असुली**	**असुली प्रतिशत**
सम्पती कर	०	५,६६५.००	
भुमिकर/मालपोत	१२,००,०००.००	१३,९१,२१२.७६	११६
घरजग्गा रजिष्टेशन दस्तुर	०	२,७४०.००	
वहाल कर	३,००,०००.००	७,९५,२२५.००	२२६
वहाल विटौरी कर	०	२,४९,७०४.००	
सरकारी सम्पत्तीको वहालबाट प्राप्त आय	३०,००,०००.००	१८,१६,६३७.००	६०.५५
अन्य स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी	०	१,०८,०००.००	
अन्य सेवा शुल्क तथा बिक्री	२०,००,०००.००	८,४२,२५०.००	४२.११
न्यायिक दस्तूर	१,००,०००.००	१४,१०१.००	१४.१
शिक्षा क्षेत्रको आम्दानी	१,००,०००.००	१,७०,५००.००	१७०
नक्सापास दस्तुर	१०,००,०००.००	१,८६,८५७.००	१८.६८
सिफारिश दस्तुर	०	१५,९२,११७.००	
व्यक्तिगत घटना दर्ता दस्तुर	५,००,०००.००	६,६६,९५०.००	१३३
नाता प्रमाणित दस्तुर	६०,५०,०००.००	१,२६,५३६.००	२.०९
अन्य दस्तुर	०	३,०२,३४६.००	
व्यावसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर	२०,५०,०००.००	७,७७,१८१.००	३७.९०
अन्य क्षेत्रको आय	२,००,००,०००.००	१३,५३,८२०.८१	६.७७
प्रशासनिक दण्ड, जरिवाना र जफत	१०,००,०००.००	५,६३,२७०.००	५६.३३
अन्य राजस्व	०	५,४१,४११.००	
व्यवसाय कर	०	५४,५२५.००	

४.४ व्यवसाय कर - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ५८ मा पालिकाले आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र रहेका विभिन्न व्यवसाय गर्ने व्यक्तिबाट व्यवसाय कर उठाउनु पर्ने व्यवस्था रहेको छ । यस वर्ष पालिकाले व्यवसाय कर शिर्षकमा रु.५४,५२५.०० कर सङ्कलन गरेको देखिन्छ । पालिकाको क्षेत्र भित्र रहेका व्यवसायीहरुको अभिलेख अध्यावधिक गरेको छैन् । जसबाट पालिकाले सङ्कलन गरेको व्यवसाय कर यथार्थ मान्न सक्ने अवस्था छैन । तसर्थ पालिकाले क्षेत्र भित्र सञ्चालनमा रहेका सम्पूर्ण व्यवसायीको अद्यावधिक अभिलेख राखी करको दायरा भित्र ल्याउनु पर्दछ।

५ खर्चको स्थिति तथा बिश्लेषण

५.१ क्षेत्रगत बजेट र खर्चको स्थिति - स्थानीय तहको एकीकृत, समानुपातिक र दिगो विकासका क्षेत्रगत रुपमा समानुपातिक बजेट विनियोजन गरी खर्च गर्नुपर्ने हुन्छ । यस पालिकाको २०८०।८१ को क्षेत्रगत बजेट र खर्चको स्थिति देहायअनुसार रहेको देखिन्छ ।निम्न विवरण अनुसार सभाले विनियोजन गरेको बजेट मध्ये वातावरण तथा विपद् व्यबस्थापन क्षेत्रमा सबै भन्दा घटी १.१५ प्रतिशत र सामाजिक विकास सबै भन्दा बढी ५२ प्रतिशत रहेको छ ।

क्र.स	क्षेत्र	बजेट	खर्च	खर्च प्रतिशत
१	आर्थिक विकास	१०१२९९६०५.००	७२०२३२०६.०८	१२.३०
२	सामाजिक क्षेत्र	३५१३१२३६२.००	३०५२४४४१९.६७	५२.००
३	पूर्वाधार विकास क्षेत्र	१२४००२१२१.००	८३६६००८७.२८	१४.२७
४	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन	१२२७३६४०.००	६७४४०२४.३०	१.१५
५	वित्तीय व्यवस्थापन र सुशासन	२४५६५९६२.००	१९६८०५५०.४०	३.३५
६	कार्यसञ्चालन तथा प्रशासनिक खर्च	११३३२०३१०.००	९८६४९६३६.०४	१६.८४
जम्मा		**७२६७७४०००.००**	**५८६००१९२३.७७**	**१००**

५.२ त्रैमासिक पूँजीगत खर्च - आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३५ बमोजिम बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने कार्यालयले त्रैमासिक प्रगति विवरण वनाई कार्यसम्पादन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ।पालिकाले उपलव्ध गराएको विवरण अनुसार त्रैमासिक पूँजीगत खर्चको स्थिति देहाय बमोजिम छ ।

क्र.सं	बजेट शिर्षक उपशिर्षक	कुल खर्च	त्रैमासिक खर्च				
			प्रथम त्रैमासिक	दोस्रो त्रैमासिक	तेस्रो त्रैमासिक	चौथो त्रैमासिक	आषाढ महिना
१	समानीकरण अनुदान	६७९३१३४३	१८८४४०२	८५८०९७२	९०१३२०३	४८४५२७६६	३५०३८०१४
२	आन्तरिक स्रोत	३९६९४७६	०	६९९८१	०	३८९९४९५	०
३	राजस्व बाँडफाड	२६१२७७९१	१५६५२०	४३००००	८६१४८०८	१६९२६४६३	५०६५९९६
४	संघीय सशर्त अनुदान	३४००४४१०	२३१८८४	२३१४५११	३२२५१२२	२८२३२८९३	२०५९७९४९
५	संघीय समपुरक	१५७४९०३२	०	०	९१२०००	१४८३७०३२	२६००००००
६	प्रदेश समपुरक	६३०००००	०	०	०	६३०००००	६३०००००
७	प्रदेश सशर्त अनुदान	१०१५५६३५	२५२२५९	२२२८१२	१२०१०९१	८४७९४७३	७६११८६३
८	संघीय विशेष अनुदान	१०९६००००	०	०	०	१०९६००००	१०९६००००
जम्मा		१७५१९७६८७	२५२५०६५	११६१८२७६	२२९६६२२४	१३८०८८१२२	१११५७३८२२

पालिकाले उपलब्ध गराएको विवरण अनुसार वार्षिक रु.१७५१९७६८७.०० पुंजीगत खर्च भएकोमा प्रथम त्रैमासिकमा रु.२५२५०६५.०० (१.४४ प्रतिशत), दोस्रो त्रैमासिकमा रु.११६१८२७६.०० (६.६ प्रतिशत) र तेस्रो त्रैमासिकमा रु. २२९६६२२४.०० (१३.१० प्रतिशत) खर्च गरेको देखिएको छ। यसरीनै चौथो त्रैमासिकमा रु. १३८०८८१२२.०० (७८.८० प्रतिशत) र अषाढमा महिनामा रु. १११५७३८२२.०० (६३.६८ प्रतिशत) मात्र खर्च देखिनुले चौथो त्रैमासिक र अषाढ महिनामा आएर खर्चको चाप बढेको देखिएकाले सन्तुलित खर्च व्यवस्थापन भएको देखिएन।स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार त्रैमासिक रुपमा सन्तुलित खर्च हुने गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनुपर्दछ।वर्षान्तमा हतारमा काम गराउँदा कामको गुणस्तरमा असर पर्ने देखिएकोले नियममा भएको व्यवस्था अनुरुप आषाढमा खर्च गर्ने परिपाटीमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।

५.३ खर्च बिश्लेषण - पालिकाले यस वर्ष कुल आन्तिरक आयबाट रु. १,६६,४६,६६०.५७, राजस्व बाँडफाँड र अनुदानबाट रु.६१,९५,६२,२६०.७० समेत रु.६३,६२,०८,९२१.२७ आम्दानी भएकोमा चालु तर्फ रु.४१,०८,०४,२३६.२० र पूँजिगत तर्फ रु.१७,५१,९७,६८७.५७ समेत रु.५८,६०,०१,९२३.७७ खर्च भएको छ । खर्च मध्ये आन्तरिक आयको हिस्सा २.८४ प्रतिशत रहेको छ । यसवर्ष पदाधिकारी सुबिधामा रु.८६८३०००.०० खर्च भएको छ जुन आन्तरिक आयको ५२.८६ प्रतिशत रहेको छ । पालिकालाई प्राप्त भएको सबै अनुदान र राजस्व बाँडफाँडको रकमबाट ६४.५७ प्रतिशत चालु र २७.५३ प्रतिशतमात्र पूँजिगत निर्माणमा खर्च भएको देखिन्छ । यसबाट पालिकाले विकास निर्माण कार्यक्रम सञ्चालनमा न्युन खर्च गरी प्रशासनिक कार्यमा बढी खर्च गरेको देखिन्छ । प्रशासनिक खर्च नियन्त्रण गर्दै प्राप्त अनुदान र राजस्व बाँडफाँडको रकम अधिकरुपमा विकास निर्माणमा परिचालन गरिनुपर्दछ ।

६ आवधिक योजना

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ बमोजिम पालिकाले आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्रको विकासका लागि आवधिक योजना बनाई लागू गर्नेमा यस पालिकाले आवधिक योजना तयार गरेको छैन । आवधिक योजना नहुँदा पालिकाले वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तयार गर्दा आवधिक योजनाका दीर्घकालीन विषयलाई भन्दा सालवसाली विषयहरुलाई समावेश गरेको देखिन्छ । स्थानीय तहको समग्र विकासका लागि आवधिक योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ ।

७ बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६७(१) मा ४ सदस्यीय बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति गठन गरी आगामी वर्षको नीति तथा कार्यक्रम, बजेट तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, विषय क्षेत्रगत कार्यक्रम, योजना तथा कार्यक्रममा दोहोरोपना हुन नदिई आपसीता दाम्यता तथा परिपूरकता कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था अनुसार समिति गठन गरेको भएता पनि आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, कार्यक्रमबीच परिपूरकता कायम गरेको समेत नदेखिएकाले बजेट तर्जुमा गर्दा ऐनमा भएको व्यवस्थाको परिपालनामा ध्यान दिनुपर्दछ।

८ सेवा प्रवाह

कार्यालयको मूख्य उदेश्य हासिल गर्न सेवाग्रहीलाई सरल, सहज र समयमै प्रभावकारी सेवा उपलब्ध गराउनु हो ।पालिकाले यस बर्ष आर्थिक, सामाजिक र पुर्वाधार विकासका अतिरिक्त नियमित सेवातर्फ निम्न सेवा प्रवाह गरेको विवरण पेश गरेको छ । पालिकाबाट प्रवाह हुने सेवालाई अझै सरल, सहज, मितव्ययी, गुणस्तरी र प्रभावकारी बनाउने तर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।

सि.नं.	विवरण	सेवा प्राप्ती लागि निवेदन संख्या	सिफारिस संख्या (सेवा प्राप्ती)	कैफियत
१	नागरिकता सिफारिस	1345	1345	
२	घरबाटो सिफारिस	246	225	
३	नाता प्रमाणीत	381	362	
४	जन्म,मृत्यु दर्ता	2504	2504	
५	अन्य	14058	1352	
जम्मा		18534	5788	

९ योजना प्राथमिकिकरण

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन,२०७४ को दफा २४ मा स्थानीय तहले आवधिक योजना बनाई लागू गर्नुपर्ने उल्लेख गरेको छ । स्थानीय तहले योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ को दफा ५.२.४ सँग सम्बन्धित अनुसूची ३ मा आयोजना प्राथमिकीकरणका आधारहरू गरिवी निवारण, उत्पादनमूलक, रोजगारी, लागत सहभागिता, स्थानीय स्रोत र साधन, समावेशी विकास, दिगो र वातावरण संरक्षण र भाषिक र सांस्कृतिक विकास उल्लेख गरेको छ र सोही अनुसार गणना गरी प्राथमिकता आधारमा योजना छनौट गर्नु पर्ने

व्यवस्था छ। तर पालिकाले आर्थिक वर्ष २०८०।८१ मा निम्नअनुसार ९ वडाको लागि वडागत र पालिकास्तरका कुल १२६ योजनामा वजेट विनियोजन गरेको छ ।

क्र.स.	कार्यक्रमको नाम	योजना संख्या	रू. २० लाख माथिका योजना संख्या	रू. ५ लाख देखि २० लाख माथिका योजना संख्या	रू. ५ लाख सम्मका योजना संख्या
१	पालिकास्तरीय	४९	१७	९	२३
२	वडास्तरीय	७७	०	१०	६७
जम्मा		१२६	१७	१९	९०

उपर्युक्त विवरणअनुसार पालिकाले साना र वितरणमुखी योजनाहरु सञ्चालन गरेको देखिन्छ । जसले गर्दा सञ्चालित योजनावाट दीर्घकालिन प्रतिफल प्राप्त नहुनका साथै चालु प्रकृतिका खर्चमा बृद्धि भै लागत प्रभावीनहुने तथा निर्माण कार्यको गुणस्तरमा समेत प्रश्न उठ्ने गरेको छ ।त्यसैगरी यो वर्ष सभाले पारित गरेका उल्लेखित योजना मध्ये १२६ योजनामात्र कार्यान्वियन भएको देखिन्छ। तसर्थ पालिकाले योजना वस्तुनिष्ठ तवरले प्राथिमिकीकरण र छनौट गरी प्रभावकारी कार्यान्वियन गर्नुपर्दछ ।

१० **वार्षिक खरिद योजना/गुरुयोजना**

सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ ले सार्वजनिक निकायले तोकेको सीमा भन्दा बढी रकमको खरिद गर्दा तोकिए बमोजिमको खरिद गुरुयोजना र वार्षिक खरिद योजना तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यस्तै सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ७ ले वार्षिक १० करोड भन्दा बढीको खरिद गर्दा गुरुयोजना तयार गर्नुपर्ने नियम ८ ले वार्षिक १० लाख भन्दा बढीको खरिद गर्दा वार्षिक खारिद योजना बनाउनुपर्ने व्यवस्था छ। यस पालिकाले विभिन्न शीर्षक अन्तर्गत वार्षिक रु. १७ करोड ५१ लाखको पूँजीगत खर्च/खरिद कार्य गरेको छ। तर पालिकाले आफ्नो खरिद नियमावली नबनाएको अवस्थामा उक्त ऐन, नियम बमोजिम वार्षिक खरिद योजना र गुरु योजना नबनाई खरिद कार्य गरेको देखियो।अतःपालिकाले उक्त नियमावली बमोजिम खरिद योजना/गुरुयोजना बनाई व्यवस्थित र प्रभावकारी हुने गरी खरिद कार्य गर्नुपर्दछ।

११ **एकमुष्ट बजेट**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ दफा ७१ को २ मा वजेट पेश तथा पारित गर्ने विषयमा आगामी आर्थिक वर्षको योजना तथा कार्यक्रम र आय व्ययको अनुमानित विवरण माथी छलफल गरी सभाबाट पारित हुने वजेटमा एकमुष्ट राख्न मिल्ने देखिदैन यसै गरी आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम १६ को उपनियम १८ मा कार्यालयले वजेट तर्जुमा गर्दा आगामी आर्थिक बर्षमा कार्यान्वियन गरिने कार्यक्रम वा आयोजनाको लक्ष्य र कुल लागत वजेटमा समावेश गर्नु पर्ने व्यवस्थाबाट पनि एकमुष्ट वजेट राख्न मिल्ने देखिदैन ।तर यस पालिकाले यो वर्ष रु.७८२१०००.०० एकमुष्ट बजेट व्यवस्था गरी विभिन्न योजनामा खर्च गरेको छ।बजेट एकमुष्टमा राखी कार्यपालिकाको निर्णयबाट खर्च गर्ने गरेको देखिन्छ । जसले गर्दा वित्तीय अनुशासन र पारदर्शिता कायम भएको छैन । तसर्थ बजेट खर्चलाई पारदर्शिता र पद्धतिमा आधारित बनाउनुपर्दछ । एकमुष्ट बजेटबाट पालिकाले समय समयमा छुट्टै निर्णय गरी कार्यान्वियन गरेका केही योजनाका उदाहारण देहाय अनुसार छन् :-

क्र.सं	योजनाको नाम	बजेट / खर्च
1.	विपद् व्यबस्थापन कोष	१८००००
2.	पुँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श खर्च	१२०००००
3.	विभिन्न डि पि आर वातावरणीय तथा सम्भाव्यता अध्ययन	५०००००
4.	विभिन्न डि पि आर वातावरणीय तथा सम्भाव्यता अध्ययन	५०००००
5.	उपमेयर पृष्ठपोषण कार्यक्रम	१००००००
6.	नगर प्रमुख जनसरोकार कार्यक्रम	१००००००
7.	गत बर्षको विविध भुक्तानी बाँकी दायित्व	१००००००
8.	गत बर्षको विविध भुक्तानी बाँकी दायित्व	३१५०००
9.	गत बर्षको विविध भुक्तानी बाँकी दायित्व	५०६०००
जम्मा		७८२१०००

१२ **तलब प्रतिवेदन**

निजामती सेवा ऐन २०४९, स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा तलवी प्रतिवेदन पारित गराएर मात्र तलब खर्च लेख्नु पर्ने उल्लेख छ भने सघिय मामिला तथा समान्य प्रशासन मन्त्रालयको प.स. ०७६।७७, च.न. १८० र मिति ०७६।५।१८ (मन्त्रिस्तरिय) को निर्णय अनुसार स्थानीय तहका कर्मचारी र सघंबाट स्थानीय तहमा कामकाज गर्न खटिएका कर्मचारीको हकका सम्बन्धित जिल्लाको को.ले.नि.का. बाट तलब प्रतिवेदन पारित गराइ तलव भत्ता खर्च लेख्नुपर्ने व्यवस्था छ। तर पालिकामा तलवी प्रतिवेदन पारित बेगर स्थायी कर्मचारीको पारिश्रमिकमा कुल रु. १०,६६,०४,२८०/- खर्च लेखेको पाइयो। यसबाट कर्मचारीको वास्तविक पाउने तलव तथा ग्रेड रकम के कति हो यकिन र्गन सकिएन। अतः तलवी प्रतिवेदन पारित गरेर मात्र खर्च लेख्नुपर्दछ ।

१३ **कृषि अनुदान वितरण**

कृषी क्षेत्रको रुपान्तरण, कृषी तथा पशुपन्छीजन्य व्यवसाय प्रवर्धन लगायतका कृषी, पशुपन्छी, बालीनाली, मत्स्य आदि सम्वन्धी अनुदान उपलब्ध गराउने कार्यक्रमबाट विभिन्न व्यक्ति तथा समूहलाई अनुदान दिएको देखिन्छ । यस्ता कार्यक्रम संघका साथै प्रदेश तथा स्थानीय तह मार्फत तिनका समेत स्रोत साधनको सम्लग्नतामा सञ्चालन गर्न विभिन्न नीति कार्यविधी तथा निर्देशिका नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहबाट समेत तर्जुमा भएको देखिन्छ । सोही बमोजिम लक्षित कृषक वर्गलाई अनुदान वितरण वापत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार यस वर्ष यस पालिकावाट ९३३ जनाको लागि रु ५०४८२१० खर्च भएको व्यहोरा निम्नानुसार देखिन्छ । यस्ता खर्चको पारदर्शिता र जवाफदेहिता प्रवर्धनको लागी यसरी अनुदान प्राप्त गर्ने कृषकको नाम, ठेगाना र अनुदानको किसिम तथा रकम वेभसाइटबाट सार्वजनिकरण गर्नु गराउनु पर्दछ ।

क्रम	अनुदानको किसिम(कृषि)	व्यक्ती संख्या	रकम रु हजारमा
१	लहरेबारी तरकारीको विउ विजन वितरण कार्यक्रम (समानीकरण)	१५०	११६.४
२	टनेल वितरण कार्यक्रम (समानीकरण)	१४०	३६६.३२
३	साना सिंचाई विकास कार्यक्रम (समानीकरण)	७२	५३०.४६
४	करार खेति प्रवर्द्धन कार्यक्रम (समानीकरण)	२५	७१.६६४
५	रैथाने बाली तथा उत्पादन प्रवर्द्धन कार्यक्रम (सशर्त)	३५	४५९.९
६	धान बाली प्रवर्द्धन कार्यक्रम (सशर्त)	२००	९३४.४
७	कृषि।पशुपन्छि बजार पुर्वाधार कार्यक्रम (सशर्त)	-	१९६७.०५८
८	खाध्यन्न बालीको उन्नत बिउ(धान) उपयोगमा अनुदान (सशर्त)	३००	४१७.०१
	जम्मा		**४८६३.२१**
क्रम	**अनुदानको किसिम(पशु)**	**व्यक्ती संख्या**	**रकम रु हजारमा**
१	दाना बनाउने तथा घाँस काट्ने मेसिन (५०% अनुदान) समानीकरण	११	१८५
	जम्माः		**१८५**

१४ कार्यान्वयन हुन नसकेका कार्यपालिका निर्णयहरू

पालिकाले आ व २०८०।८१ मा विभिन्न विषयमा महत्वपूर्ण निर्णयहरू गरेतापनि निम्न विषयहरु कार्यान्वयन हुन नसकेकोले कार्यान्वयनमा जोड दिनुपर्ने देखिन्छ । केही उदाहरणहरू:-

१. बेलका नगरपालिका सीमाना भई बग्ने कोशी नदीमा २०८० असार महिनामा पानीको उच्च वहाबले कोशी नदीको पानी बस्तीमा प्रवेश गर्ने जोखिम बढेको अवस्थामा स्थानीय नदीबाट ३२ ट्रिपर बोल्डर ढुंगा ल्याई बाढी वस्तीमा प्रवेश गर्नबाट रोकेकोमा जमिनमुनी रहेका ढुंगाको परिमाण मूल्यांकन गर्न नसकेकोले सो बापतको रकम भुक्तानी हुन नसकेको ।

२. बेलका नगरपालिका वडा नं. -६ मा प्रस्तावित १० शैय्या नगर अस्पतालको निर्माण स्थल सामुदायिक वन क्षेत्रभित्र पर्न गएकोमा सो जग्गासँग अन्य सोहि मूल्य बराबरको जग्गा सट्टाभर्ना गर्न संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयलाई ३५औँ बैठकले अनुरोध गरेकोमा मन्त्रालयबाट ठोस निर्देशन प्राप्त नभएकाले सो कार्य अगाडि बढ्न नसकेको ।

३. बेलका नगरपालिका -७ स्थित श्री जनता मा.वि. कान्चिराङलाई गोरखा वेलफेयरले आधुनिक सुविधासम्पन्न भवन निर्माण गरिदिने प्रतिवद्धता व्यक्त भएकोमा जग्गा प्राप्ति प्रकृया अगाडि बढाउन जग्गाधनीले माग गरेको मूल्य र मालपोतको दर तथा प्रचलित मूल्यभन्दा बढी हुन आएकोले हालसम्म जग्गा प्राप्ति प्रकृया अगाडि बढाउन नसकेको ।

४. कार्यपालिकाको मिति२०८०/१२/२४ को बैठकले नगरपालिकाको आफ्नै नगर गान निर्माण गरेकोमा सार्वजनिक हुन नसकेको ।

५. कार्यपालिकाको मिति २०८१/३/२३ को बैठकले नगर योजना बैंक तयार गर्ने निर्णय गरेकोमा सो कार्य अगाडि बढ्न नसकेको ।

६. चिस्यान केन्द्र भाडामा दिने निर्णय कार्यान्वयन नभएको ।

१५ स्वस्थ्य अनुदान प्राप्त गर्नेको विवरण

जनस्वास्थ्य सेवा ऐन, २०७५ को दफा ३ मा स्वास्थ्य सेवाको पहुंच तथा सुनिश्चितता हुने व्यवस्था रहेको छ ।नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयबाट जारी गरेको विपन्न नागरिक औषधि उपचार कोष निर्देशिका, २०७५ को दफा ३ मा विपन्न नागरिकलाई औषधि उपचार वापत आर्थिक सहायता दिने प्रवन्ध गरिएको तथा दफा ४ मा यस्तो सेवा लिने प्रक्रिया वारेमा उल्लेख छ ।सोही मन्त्रालयबाट जारी भएको विपन्न नागरिक औषधिउपचार कार्यक्रम संचालन निर्देशिका, २०८० ले पनि विपन्न नागरिकलाई औषधि उपचार वापत सहायता दिने प्रक्रिया बारेमा विस्तृत उल्लेख गरिएको छ ।नेपाल सरकारले यस्ता कार्यको लागी बजेट व्यवस्था गरेको देखिन्छ । सोही बमोजिम विपन्न नागरिक, असहाय तथा गरीब जस्ता लक्षित वर्गलाई निशुल्क उपचार वापतको आर्थिक सहायता वितरण

वापत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार यस वर्ष यस पालिकाबाट ६५ जनाको लागि रु ३२,३०,०००/- खर्च भएको व्यहोरा निम्नानुसार देखिन्छ । यस्ता खर्चको पारदर्शिता र जवाफदेहिता प्रवर्धनको लागी यसरी सहायता प्राप्त गर्ने व्यक्तीको नाम, ठेगाना र उपचारको किसिम तथा रकम वेभसाइटबाट सार्वजनिकरण गर्नु पर्दछ ।

क्रम	**उपचारको किसिम**	**व्यक्ती संख्या**	**रकम रु हजारमा**
१	क्यान्सर	४४	२२७५०००
	मृगौला प्रत्यारोपण	१८	८२००००
	मेरुदण्ड भाचिएको	३	१३५०००
जम्मा			३२३००००

१६ **करार कर्मचारी**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ मा स्थानीय तहले आफ्नो कार्यबोझ, राजस्व क्षमता, खर्चको आकार र स्थानीय आवशयकता समेतलाई ध्यानमा राखी कर्मचारी समायोजन भएपछि सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणका आधारमा स्थानीय तहमा सङ्गठन संरचना कायम हुने साथै सोही ऐनको दफा ८३(८) मा पालिकाले नगर प्रहरी, सवारी चालक, सयश, इलेक्ट्रिसियन, चौकिदार, मालि, बगैंचे लगायत पदमा करार सेवामा कर्मचारी राख्न सक्ने उल्लेख छ। मिति २०७९।९।२९ को नगरसभाबाट स्वीकृत भएको सङ्गगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण अनुसार प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत सहित ९९ जनाको दरबन्दी स्वीकृत रहेकोमा ७६ जना मात्र पदपुर्ति भई बाकी २३ पद रिक्त रहेकोमा करार कर्मचारी ६८ जना राखी वर्षभरिमा जम्मा रु. २,३४,७४,०७३/- भुक्तानी भएको देखियो।कार्यालयमा महत्वपूर्ण मानिएका पदहरु इन्जिनियर, अधिकृत, सहायक पचौ र सहायक चौथोको दरवन्दी रिक्त रहेकोमा पदपूर्तिको लागी प्रदेश लोकसेवा आयोगमा माग गरी पठाएको नपाइएकोले अझै धेरै पदहरु करारमा राख्नु पर्ने अवस्था देखिएकोले पदपूर्तिको लागी प्रकृया थाल्नु पर्ने देखिन्छ।ऐनले तोकेको पद बाहेक र दरवन्दि नभएको देहायका कर्मचारीलाई करारमा भर्ना गर्न नमिल्ने पदमा कर्मचारी राखि खर्च गरेको रकम नियम सम्मत नदेखिएको रु.

कर्मचारीको पद	रकम	कैफियत
सहायक चौथो स.क.अ. , अ.स.इ. अप्टिसियन सर्पदंश सेवा ७ जना तलव रु ३२९०२	२९९४०८२	
स.क.अ ४ जना तलव रु २६०००	१३५२०००	
सहायक पाचौ तथ्याङ्क सहायक, क.अ.,सामाजिक परिचालक, सहायक पाँचौ ४ जना, तलव रु ३४७३०	१८०५९६०	
अधिकृत छैटौ इन्जिनियर १ तलव रु ४३६८९	५६८४९०	
भुभि इकाई ३ जनाको १ महिनाको रु ११७३२१	१५२५१७३	दरवन्दि नभएको
	अनियमित भएको	८२,४५,७०५

१७ **ज्यालादारी कर्मचारी**

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ को उपदफा (६) मा स्थानीय तहको सेवा संचालनको लागि अस्थायी दरवन्दी सिर्जना गर्न सकिने छैन भन्ने उल्लेख छ । सोही दफाको उपदफा (८) मा यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि गाँउपालिका तथा नगरपालिकाले नगर प्रहरी, सवारी चालक, सयश, कार्यालय सहयोगी, प्लम्बर, ईलेक्ट्रीसियन, चौकिदार, माली, बगैचे र सरसफाई सम्वन्धि पदमा स्थायी पदपुर्ति नगरी प्रतिस्पर्धाको आधारमा सेवा करारबाट मात्र लिनु पर्नेछ। सोही ऐनको दफा ८७ मा उल्लेखित अवस्थाका र माथि लेखिए निर्णय नेपाल सरकार (मा. मन्त्रीस्तर) को मिति २०७५।१०।८ भएकोमा पालिकाले ऐन तथा कार्यविधि विपरित कार्यालय सहायक, हेरालु, ट्याक्टर चालक समेत १७ जना ज्यालादारी कर्मचारी राखी रु ३९,५०,००० खर्च लेखेको नियम सम्मत देखएन।

१८ **दोहोरो सुविधा**

गाउँ तथा नगर सभाका सदस्यहरुको सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा ३ उपदफा ३ को अनुसुची १(ख) अनुसार यातायात खर्च वापत वडा अध्यक्ष तथा कार्यपालिका सदस्यहरुलाई रु.४५०० मासिक सुविधा पाउने व्यवस्था छ। पालिकाले मासिक सुविधा यातायात वापत रु.४५०० भुक्तानी गरेको अवस्थामा पुन कार्यपालिकाको निर्णयबाट मासिक इन्धन सुविधा पारित गरी खर्च गर्नु ऐनको प्रावधान विपरित देखिन्छ। ऐनमा भएको व्यवस्था विपरित निर्णय गरी दोहोरो खर्च गरेको रकम असुल गर्नुपर्ने रु

पद	पदाधिकारीको नाम	भुक्तानी भएको ईन्धन जम्मा लिटर	भुक्तानी भएको ईन्धन खर्च
वडा अध्यक्ष२	प्रेम बहादुर दाहाल	४२९	७३७८८
वडा अध्यक्ष ५	दिपकराज रेग्मी	२४५	४२१४०
वडा अध्यक्ष ६	वसन्त कुमार मगर	७०५	१२१२६०
जम्मा			२३७१८८

असुल गर्नुपर्ने	२,३७,१८८

१९ **आर्थिक सहायता**

पालिकाले स्पष्ट मापदण्ड र कार्यविधि तर्जुमा गरी तथा बजेट विनियोजन गरेर मात्र आर्थिक सहायता वितरण गर्नु पर्दछ। पालिकाले विभिन्न व्यक्तिहरुलाई रु १५०० सय देखी १ लाख का दरले रु २२५९९७०/-आर्थिक सहायता वितरण गरेको छ ।पालिकाले विगत बर्षहरुमा पनि आर्थिक सहायता वितरण गरेकोमा सो को विवरण तयार गरेको पाइएन।आर्थिक सहायता वितरणको अभिलेख राखी दोहोरो नपर्ने गरि आर्थिक सहायता वितरण गर्नु पर्दछ ।

२० **वितरणमुखी खर्च**

स्थानीय तहले पूँजी सृजना नहुने खालका वितरणमुखी तथा उपयोगिता नदिने खर्चलाई निरुत्साहित गर्दै अधिकतैम प्रतिफल दिने र पूँजीको निर्माण हुने एवं उपयोगिता सृजना हुने गरी योजना तथा कार्यक्रम छनौट गरी सिमित स्रोतको उच्चतम प्रयोग गर्नुपर्दछ । पालिकाले पूँजी निर्माणमा सहयोग नरहने, उत्पादनमा वृद्धि नगर्ने किसिमका वितरणमुखी कार्यक्रमहरु जस्तै विभिन्न धार्मिक तथा साँस्कृतिक सहयोग बापत मेला सम्मेलन, भजन मण्डली, मन्दिर पुजा सहयोग, तिज कार्यक्रम लगायतमा आर्थिक सहयोग बापत रु. ७४२५४२/- र अन्य निकाय रु.१९१७६७/- खर्च गरेको पाइयो।पालिकाले यस्तो प्रकारको खर्चलाई नियन्त्रण गर्नुपर्दछ । साथै वर्षेनी पालिकाले विभिन्न सामग्रीहरु वितरण गरेको अवस्थामा पालिकाले यस प्रकृतिका कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा क्लब, संस्था, महासंघ लगायतका संस्थाहरुलाई विभिन्न कार्यक्रम अन्तर्गत सामग्री अनुदान दिँदा लगत राखी दोहरो भए नभएको एकिन गर्नु पर्दछ ।

२१ **भुक्तानी दिन बाँकी विवरण**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ (२) अनुसार कार्यालयले चालु आर्थिक वर्षको विनियोजित बजेटले नखाम्ने र बढी खर्च हुने गरी दायित्व सिर्जना गर्न नहुने व्यवस्था उल्लेख छ । सोही नियमावलीको ३९(१५) अनुसार दायित्व सिर्जना भई भुक्तानी दिन बाँकी विवरणमा समावेश मध्ये तलव, भत्ता, घर भाडा, सरुवा भ्रमण खर्च, पोषाक, रासन, खाद्यान्न, सिधा, औषधी उपचार खर्च, सेवा निवृत्त सुविधा, स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार सम्झौता भएका खर्चहरुमात्र भुक्तानी दिन मिल्ने उल्लेख छ । पालिकाले भुक्तानी दिन बाँकीको विवरण (म.ले.प. फारम नं २२१) नगर सभाबाट परित गरेर मात्र अर्को वर्ष भुक्तानी गर्नुपर्नेमा सो नगरी यस वर्ष रु भुक्तानी दिएको पाइयो । नियमावलीमा भएको व्यवस्था बमोजिम नगर सभाबाट भुक्तानी दिन बाँकी विवरण प्रमाणित नगरी गत वर्षको भुक्तानी दिएको रकम नियमसम्मत नदेखिएको रु.

भौ.नं मिति	विवरण	रकम
९७-७।२	भुमि शाखामा कार्यरत कर्मचारीलई यातायात र संचार खर्च	२२८००
५०-७।२	नापी कार्यमा डोर हाजिरीका कर्मचारीको तलव	१९५०२६
	जम्मा	२१७८२६

अनियमित भएको	२,१७,८२६

२२ **कन्टिन्जेन्सी**

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १० मा निर्माण कार्यको लागत अनुमान तयार गर्दा कन्टिजेन्सी रकम कट्टी गर्ने सम्बन्धी व्यबस्था गरिएको छ ।कार्यालयले यस आर्थिक बर्षमा विभिन्न योजनाहरुबाट कन्टिन्जेन्सी रकम कट्टा गरी रू.३०,२७,७३९.२८ खर्च गरेको देखिन्छ ।तर कार्यालय कन्टिजेन्सी कट्टी तथा खर्चको विवरण राखेको देखिएन । सो खर्च कुन कुन शिर्षकमा कति खर्च गरेको हो सोको विवरण कार्यालयले राख्नुपर्दछ ।कानुनको व्यबस्था गरी कार्यविधि अनुसार कट्टी तथा खर्च गर्ने परिपाटीको व्यबस्था हुनुपर्दछ ।

२३ **सम्पत्तिको प्राप्ति उपयोग र संरक्षण**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली अनुसार घर जग्गा तथा सम्पत्तिको लगत राख्नुपर्ने, सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ८.२ अनुसार मितव्ययी तरिकाले खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा यस निकायमा सार्वजनिक सम्पत्तिको प्राप्ति उपयोग तथा संरक्षणको अवस्था विश्लेषण गर्न देखिएको व्यहोरा निम्न छ ।

सम्पत्ति	**संख्या**	**खरिद/प्राप्ति मूल्य**	**कैफियत**
कार्यालय भवन			
सवारी साधन (रु.१ लाखभन्दा बढी)			
जीप	३		नगर प्रमुख, उपप्रमुख र कार्यालय प्रमुख
मोटरसाइकल	१६		कर्मचारी तथा वडाध्यक्ष
स्कुटर	६		कर्मचारी
एम्बुलेन्स	३		अस्पताल
ट्याक्टर	५		नगरपालिका
उपकरण (रु.१ लाखभन्दा बढी)			
स्काभेटर	१	९२ लाख	नगरपालिका
जे.सि.बि.	१	४२ लाख २५ हजार	नगरपालिका

२४ **सुधार गर्नुपर्ने सैद्धान्तिक पक्षहरु**

२४.१ नापी किताब - निर्माण कार्यको विस्तृत अभिलेखाकंनका लागि स्वीकृत ढांचाको नापी किताबमा ठेक्का नम्बर आर्थिक वर्ष, कार्यालयको नाम, निर्माण व्यवसायीको नाम, कामको नाम र स्थान, चेनेज, काम शुरु भएको मिति, सम्पन्न हुनुपर्ने मिति र सम्पन्न भएको मितिका साथै अघिल्लो बिलसम्म भएको कामको परिमाण र भुक्तानी रकम, हालको बिलबाट भएको कामको परिमाण र भुक्तानी हुने रकमसमेत हालसम्म भएको कामको परिमाण र रकम समेत स्पष्ट रुपमा उल्लेख हुनुपर्ने व्यवस्था छ ।पालिकाले अधिकांश योजना एवं ठेक्का कार्यको लागि रनिङ बिलअनुसार नापी किताब लुज सिटमा तयार गरेको पाइयो । तोकिएको ढांचामा सबै व्यहोरा खुलाई एउटै नापी किताव

नराखीठेक्का बिलअनुसार अलग अलग नापी किताब राख्दा नियमावलीको व्यवस्थाअनुसार आवश्यक सूचना लिन अभिलेख व्यबस्थापन गर्न सहज हुने हुँदा अभिलेख राखी स्वीकृत ढांचा बमोजिमको नापी किताव प्रयोगमा ल्याउनुपर्दछ ।

२४.२ कानून र सञ्चालन स्थिति - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ अनुसार स्थानीय तहहरुले आफ्नो अधिकार क्षेत्र भित्रका विषयमा ऐन तथा सोको अधिनमा रही नियम निर्देशिका, कार्य विधि र मापदण्ड बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउन सक्ने व्यवस्था छ । जस अनुसार स्थानीय तह सञ्चालनको लागि संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट नमूना कानूनहरु बनाई उपलब्ध गराएकोमा यस पालिकाले हालसम्म १४ वटा ऐन, ९ वटा नियमावली, ४९ कार्य विधि तथा ७ निर्देशिका र २ अन्य गरी ८१ वटा कानुन निर्माण गरी कार्यान्यिनमा ल्याएको छ । पालिकाले उक्त कानूनहरु निर्माण गरी सभा\कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरेता पनि उक्त सम्पुर्ण कानुनहरु राजपत्र तथा वेभसाइटमा प्रकाशन गरेको छैन । तसर्थ उक्त सम्पुर्ण कानूनहरु राजपत्र तथा वेभसाइटमा प्रकाशन गरी कार्यान्वियनमा ल्याउनुपर्दछ । र पालिकाले आवश्यक कानुनहरु निर्माण गरी सभा र कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरी कार्यान्वियनमा ल्याउनुपर्दछ ।

२४.३ न्यायिक समिति - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ४६ देखि ५३ सम्म न्यायिक समितिको अधिकार क्षेत्र तथा न्याय सम्पादन प्रक्रियाको व्यवस्था गरेको छ । समितिमा परेको उजुरी मध्ये मेलमिलाप प्रकृतिका आधारमा विवाद दर्ता भएको ३ महिना भित्र टुङ्गो लगाउने व्यवस्था छ । प्राप्त विवरण अनुसार गत वर्ष फर्स्यौट वा कारबाही किनारा गरी टुङ्गो लगाउन बाँकी २२ र यो वर्ष ११० मुद्दा तथा विवाद दर्ता भएकोमा ३३ वटा मात्र फर्स्यौट भई ९९ बाँकी रहेको देखिन्छ । न्याय सम्पादन प्रक्रियालाई ऐनले तोकेको म्याद भित्र फर्स्यौट वा कारबाही किनारा गरी टुङ्गो लगाउनु पर्दछ।

२४.४ सहकारी नियमन – सहकारी ऐन, २०७४ को दफा ७३ अनुसार मासिक, चौमासिक, वार्षिक प्रतिवेदन बुझाउनु पर्ने र सहकारी नियमावली, २०७५ को नियम २८(४), सहकारी संस्थाहरुको सुपरीवेक्षण, निरीक्षण तथा अनुगमन निर्देशिका, २०७८ को दफा ३ मा मासिक प्रतिवेदन प्रत्येक महिना ७ गते भित्र एकीकृत सूचना व्यवस्थापन प्रणाली(COPOMIS) दाखिला गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले उपलव्ध गराएको विवरण अनुसार पालिका भित्र २९ वटा सहकारी संस्था रहेका छन् । पालिका भित्रका सहकारी संस्थाहरुले एकीकृत सूचना व्यवस्थापन प्रणाली(COPOMIS) बाट विवरण दाखिला गरेको पाइएन । त्यसैगरी पालिकाबाट अनुगमन निरीक्षण गरी तयार गरिएको प्रतिवेदन समेत लेखापरीक्षणका क्रममा पेश भएन । जसले गर्दा सहकारीको सञ्चालन अवस्था बारे अध्ययन गर्न सकिएन । तसर्थ ऐन, नियमावली र निर्देशिका अनुसार प्रणालीमा विवरण दाखिला गर्न लगाई सोको प्रभावकारी अनुगमन गर्नु पर्दछ ।

२४.५ सार्वजनिक परीक्षण - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८ वमोजिम स्थानीय तहले सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी, दिगो र भरपर्दो वनाउन कार्यक्रमको सामाजिक परीक्षण अन्तर्गत सार्वजनिक परीक्षण र सार्वजनिक सुनुवाइ गर्नुपर्ने व्यवस्था बमोजिमको कार्य भएको पाइएन। तोकिए बमोजिम सार्वजनिक परीक्षण गरी पालिकाबाट हुने आर्थिक कारोबारमा जवाफ देहिता र पारदर्शिताको प्रवर्द्धन गर्नु पर्दछ।

२४.६ फोहरमैला व्यवस्थापन - फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन, २०६८ अनुसार स्थानीय तहहरुले स्रोतमै फोहरमैलाको वर्गीकरण गर्न लगाई सोही अनुसार सङ्कलन र व्यवस्थापन गर्ने कार्यको शुरुवात गर्न नसकेको कारण फोहरमैला व्यवस्थापनमा जटिलता देखिएको छ । फोहर उत्सर्जन हुने स्रोतमा नै वर्गीकरण गरी कुहिने, नकुहिने, सिसाजन्य, अस्पतालबाट उत्पादित र इ-वेष्ट लगायतका फोहर वर्गीकरण गरी उपयुक्त व्यवस्थापन गरेको देखिएन । फोहरमैलाको उचित व्यवस्थापन गरी पालिकाको पर्यावरणलाई स्वच्छ राख्नुपर्दछ ।

२४.७ जिन्सी - आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ९९ मा सोही नियमावलीको नियम ९४, ९५ र ९६ बमोजिम जिन्सी मालसामानको लगत खडा गरी राख्नुपर्ने, सोको निरीक्षण गरी प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने, प्रतिवेदनमा उल्लेखित सामान मध्ये मर्मत गर्नुपर्ने सामान ३ महिना भित्र र लिलाम गर्नुपर्ने सामान ६ महिना भित्र लिलाम गरी सक्नु पर्ने व्यवस्था छ ।

महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले २०७७।८।७ मा २०७७।९।७ भित्र सवै तहका कार्यालयहरुलाइ २०७६।७७ सम्मको मौज्दात प्रबिष्टि र जिन्सी निरीक्षण फारम अनिवार्य रुपमा (PAMS)मा प्रविष्ट गर्ने र अनिवार्य रुपमा (PAMS) मा सरकारी सम्पत्तीको लेखाङ्कन गर्न परिपत्र गरेको छ । यस सम्बन्धि देखिएको व्यहोरा निम्नानुसार छः-

· यस पालिका अन्तर्गतका साविक गाउँ विकास समितिबाट भएका सम्पत्ति हस्तान्तरण सम्बन्धमा अभिलेख अद्यावधिक गरेको छैन ।

· नियमावलीको व्यवस्था अनुसार जिन्सी निरीक्षण गराई सोको आधारमा मर्मत सम्भार, लिलामी लगायतका कार्य गरी जिन्सी व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ।

जिन्सी निरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका सामानहरुको मर्मत तथा लिलाम गरी जिन्सी अधावधिक गर्नुपर्दछ ।

२४.८ बेरुजू अभिलेख - आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ८८ मा बेरुजुको लगत राख्ने सम्बन्धी व्यबस्था रहको छ । पालिकाले महालेखापरीक्षकको कार्यालयबाट लेखापरीक्षण भई प्राप्त बेरुजू प्रतिवेदनको अभिलेख देहायको मलेप फाराममा राख्नु पर्ने व्यवस्था भएकोमा राखेको नपाइएकोले आगामी दिनमा तोकिएको मलेप फारममा बेरुजू अभिलेख राखि अध्यावधिक गर्नु पर्दछ ।

• म.ले.प. फाराम नं. ८०१ बेरुजु लगत

• म.ले.प. फाराम नं. ८०२ बेरुजुको कार्यालयगत प्रतिवेदन

•म.ले.प. फाराम नं. ८०५ सम्परीक्षण गोश्वारा अभिलेख ।

२५ पेश्की बांकी

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ५० मा पेश्की दिईएको रकम तोकिएको म्याद भित्र फस्र्यौट गर्नु गराउनु पेश्की लिने दिने दुवै थरिको कर्तव्य हुने उल्लेख छ । पालिकाले निम्न कर्मचारी, निर्माण व्यबसायी तथा संस्थालाई दिएको पेश्की आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्म फस्यौंट नभई रु.२,२१,०५,९००.०० बाँकी रहेको देखिन्छ । निम्नानुसारको म्याद ननाघेको पेश्की रू.५४,८०,०००.०० र म्याद नाघेको तर अल्याबाट आएको रू.१,३८,०९,०९४.०० तथा म्याद नाघेको र यस आ.ब.मा फर्छौट गर्नुपर्ने रू.२८१६८०६.०० फस्यौंट गर्न बाँकी रहेकोले उक्त पेश्की नियमानुसार फस्यौंट गर्नुपर्दछ ।

सि.नं.	पेश्की लिएको मिति	पेश्कीको विवरण	पेश्की लिनेको नाम	म्याद ननाघेको	म्याद नाघेको अल्याबाट ल्याएको	म्याद नाघेको यस.आ.ब.मा फर्छौट हुनुपर्ने
कर्मचारी पेश्की						
1.	०४/०१/२०८०	वालमैत्री वडा घोषणा कार्यक्रम सहयोग	ज्योती राई		५००००.००	
ठेकेदार पेश्की						
2.	०४/०१/२०८०	भुतिया दह पर्यटकीय स्थल निर्माण साझेदारी	जगदम्बा-कौशिल-ईन्द्रेणि जेभि		९८३७६७.००	
3.	०२/२५/२०८१	मैनी थापाचोक कल्भर्ट निर्माण	सन्त नैन निर्माण सेवा		५५०५००.००	
4.	०३/१६/२०८१	रामपुर खानेपानी आयोजना	अम्बरशान्ती । प्रयण । रेग्मी जे.भी.	५४८००००.००		
संस्थागत पेश्की						
5.	०४/०१/२०८०	एम्वुलेन्स खरिद कार्यक्रम वडा सँगको साझेदारीमा	अग्नि इन्कर्पोरेटेड प्रा. लि.		८६७७६४.००	
6.	०४/०१/२०८०	वडा अध्यक्ष साना पूर्वाधार विकास सहयोग कार्यक्रम	अग्नि इन्कर्पोरेटेड प्रा. लि.		३०००००.००	
7.	०४/०१/२०८०	एम्वुलेन्स खरिद साझेदारी योजना सहभागिता	अग्नि इन्कर्पोरेटेड प्रा. लि.		२०००००.००	
8.	०४/०१/२०८०	एम्बुलेन्स खरिद	अग्नि इन्कर्पोरेटेड प्रा. लि.		५०००००.००	
9.	०४/०१/२०८०	पदाधिकारी अन्य सुबिधा	अग्नी इन्कर्पोरेटेड प्रा.लि.		१९८७९७०.००	
10.	०४/०१/२०८०	ओरेक नेपालसँग साझेदारी कार्यक्रम	ओरेक नेपाल		५००००.००	
11.	०४/०१/२०८०	ओरेक नेपालसँगको साझेदारीमा विपन्नलाई जिविकोपार्जन कार्यक्रम	ओरेक नेपाल		३५००००.००	
12.	०४/०१/२०८०	विद्यालय कक्षाकोठा निर्माण अनुदान (२ कोठे तथा ४ कोठे भवन)	जनज्योति आधारभूत विद्यालय, मैनामैनी		५५००००.००	
13.	०४/०१/२०८०	विद्युत पोल तथा तार खरिद कार्यक्रम	ठोक्सिला उर्जा तथा ग्रामीण विकास केन्द्र		६२७८२८.००	
14.	०४/०१/२०८०	पर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रम	नेपाल विद्युत प्राधिकरण		६८२५६५.००	

			उदयपुर वितरण केन्द्र गाइघाट			
15.	०४/०१/२०८०	सामुदायिक सिकाइ केन्द्र सञ्चालन अनुदान	बेलका सामुदायिक अध्ययन केन्द्र		१८७०००.००	
16.	०४/०१/२०८०	सामुदायिक सिकाइ केन्द्र सञ्चालन अनुदान [एस.एस. डि. पि. - सोधभर्ना हुने ऋण]	बेलका सामुदायिक अध्ययन केन्द्र		१३०००.००	
17.	०४/०१/२०८०	केन्द्रबाट छनौट भएका नमुना विद्यालय,विशेष विद्यालयको क्रमागत भवन निर्माण तथा कक्षा ११ स्तोन्नति भएका प्राविधिक धार विद्यालयको ल्याव व्यवस्थापन अनुदान	श्री जनता नमुना मा.वि. गुरुङ्चौरी		९०००००.००	
18.	०४/०१/२०८०	विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरण एवम् कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान	श्री जनता नमुना मा.वि. गुरुङ्चौरी		२००००००.००	
19.	०४/०१/२०८०	प्राविधिक शिक्षा संचालन तथा व्यवस्थापन	श्री महाकाली मा. वि. चम्पापुर		५९६०००.००	
20.	०४/०१/२०८०	यलम्बर राजाको शालीक निर्माण योजना	शान्ति निकेतन		२३५०००.००	
21.	०४/०१/२०८०	सामुदायिक सिकाइ केन्द्र सञ्चालन अनुदान	सहारा समुदायिक अध्ययन केन्द्र		१०००००.००	
22.	०८/२१/२०८०	स्थानिय तह तर्फ मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम अन्तर्गत आमा सुरक्षा, गर्भवती उत्प्रेरणा सेवा, रक्तसंचार, न्यानो झोला, निशुल्क गर्भपतन र नवजात शिशुको निशुल्क उपचार कार्यक्रम	बेलका नगर अस्पताल			६८३००.००
23.	१२/२१/२०८०	स्थानिय तह तर्फ मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम अन्तर्गत आमा सुरक्षा, गर्भवती उत्प्रेरणा सेवा, रक्तसंचार, न्यानो झोला, निशुल्क गर्भपतन र नवजात शिशुको निशुल्क उपचार कार्यक्रम	वेलका नगरपालिका			२७१८००.००
24.	०२/२५/२०८१	विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरण एवम् कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान	श्री जनता नमुना मा.वि. गुरुङ्चौरी			१७२९४९१.००
उपभोक्ता समिति						
25.	०४/०१/२०८०	तपेश्वरी खानेपानी आयोजनालाई चक्रकोष अनुदान सहयोग	गल्फरिया तपेश्वरी खानेपानी तथा सरसफाई उ. स.		२५००००.००	
26.	०४/०१/२०८०	डम्पिङ साईट निर्माण -२ वटा	डम्पिङ्ग साइट निर्माण योजना		९००००.००	

			उपभोक्ता समिति			
27.	०४/०१/२०८०	पुवारेथुम्का टोड्के घारेघाट नयाँ सडक निर्माण	पुमाथुम्का टोड्के घुरघुरे घारेघाट मोटरबाटो नि. उ. स.		२४००००.००	
28.	०४/०१/२०८०	बेलका नगरपालिकाको भवन निर्माण	भवन निर्माण उपभोत्ता समिति		३०००००.००	
29.	०४/०१/२०८०	वाबुङ्ला कान्छी बजार सोङ्डोले नयाँ सडक निर्माण	वाबुङ्गला कान्छी बजार सोङ्दोले जाने बाटो निर्माण उ. समिति		१२००००.००	
30.	०४/०१/२०८०	शिखर मार्ग सडक स्तरोन्नती	शिखर मार्ग सडक स्तरोन्नती		३३०००.००	
व्यक्तिगत पेश्की						
31.	०४/०१/२०८०	दानुरा रुवेला खोप अभियान	कमल चौधरी		५५०००.००	
32.	०४/०१/२०८०	सडक सि सि क्यामेरा जडान कार्यक्रम	बिन्दा तामाङ		१५०००.००	
33.	०४/०१/२०८०	स्थानीय विपद व्यवस्थापन	रुपक वस्नेत		१५००००.००	
34.	०४/०१/२०८०	वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन	रुपक वस्नेत		२५००००.००	
35.	०४/०१/२०८०	कर्मचारी वैठक भत्ता	वीर बहादुर राई		५९५००.००	
36.	०४/०१/२०८०	विभिन्न किसिमका तालिम गोष्ठी सन्चालन कार्यक्रम	सन्तोष पौडेल		१५००००.००	
37.	०४/०१/२०८०	सभा सञ्चालन खर्च	सन्तोष पौडेल		२०००००.००	
38.	०४/०१/२०८०	sanitary pad distribution	सम्मर बहादुर राई		९००००.००	
39.	०४/०१/२०८०	सदा, मरिक, पासवान, दलितहरुको क्षमता अभिवृद्धितथा नेतृत्व विकास कार्यक्रम	समिता पोखरेल		२५००.००	
40.	०७/२३/२०८०	वडा भरीको सडक मर्मत	विर बहादुर राई			१०००००.००
41.	०९/२५/२०८०	सवारी साधन बिमा तथा नवीकरण खर्च	हिमाल गुरागाई			३०००००.००
42.	०१/०४/२०८१	करार सेवा शुल्क	ईन्द्र देव मरिक			१००००.००
43.	०१/०४/२०८१	करार सेवा शुल्क	मोहन कार्की			१००००.००
44.	०२/२४/२०८१	अति विपन्न उपचार सहयोग कार्यक्रम	उपेन्द्र वहादुर थापा			१०००००.००
45.	२०८१/०२/२९	सवारी साधन बिमा तथा नवीकरण खर्च	हिमाल गुरागाई			७७२१५.००
46.	०३/२३/२०८१	पदाधिकारी बैठक भत्ता	गोकुल के.सी.			५१०००.००
47.	०३/२३/२०८१	सभा सञ्चालन खर्च	गोकुल के.सी.			९९०००.००
जम्मा				५४८००००.००	१३८०९०९४	२८१६८०६

कुल जम्मा	२,२१,०५,९००.००

पेश्की	२८,१६,८०६

२६ ठेक्का अभिलेख तथा बिश्लेषण

२६.१ ठेक्का अभिलेख - सार्वजनिक निर्माण कार्य गर्ने हरेक निकायले ठेक्का अभिलेख म.ले.प.फा.न.५०७ को ढाँचामा अद्यावधिक गरी राख्नुपर्ने व्यवस्था छ। निर्माण कार्यको विस्तृत अभिलेखांकनको लागि प्रयोग गरिने ठेक्का सम्बन्धी अभिलेखले कूल गर्नुपर्ने कार्य, हाल सम्म भएको कामको परिमाण, मूल्य, कार्य सम्पादन जमानत, पेश्की ग्यारेन्टीको अवस्था, काम सम्पन्न गर्नुपर्ने मिति, भेरिएशन लगायतको जानकारी उपलब्ध हुन्छ। तर यस कार्यालयले उक्त विवरण देखिने गरी अभिलेख राखेको देखिएन।अतः स्वीकृत ढाचा अनुसार सवै विवरण खुल्ने गरी ठेक्का अभिलेख अद्यावधिक गरी राख्नुपर्दछ।

२६.२ ठेक्का व्यवस्था - सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ९ मा खुला रुपमा वोलपत्र आह्वान गरी खरिद गर्ने सम्वन्धी व्यवस्था छ । पालिकाले वोलपत्र मार्फत प्रतिस्पर्धी आपूर्तिकर्ता छनौट गरी वार्षिक कार्यक्रम अनुसारका सडक निर्माणका योजना कार्यान्वियन गर्दै आएको छ । यस्ता योजना लागत अनुमान भन्दा २९.११ देखि ५५.६७ प्रतिशत सम्म घटीमा गर्ने गरी कबोल भए अनुसार कार्यान्वियन गराएको पाइयो । पालिकाको स्वीकृत नर्मशका आधारमा तयार भएको लागत अनुमान भन्दा धेरै घटीमा सोही गुणस्तरको कार्य गर्न कबोल गरी अधिकांश योजना निर्माण सम्पन्न गरी भुक्तानी फरफारक गरेको पाइयो । यस्ता योजनाको भुक्तानी गर्दा निर्माण सामाग्री र निर्माण कार्यको गुणस्तर परीक्षण गरेको भएपनि न्यून लागतमा सोही गुणस्तरको कार्य भएको सम्वन्धमा नर्म्समानै अधिक मूल्याङ्कन भएको हो वा गुणस्तरमा सम्झौता गरी भुक्तानी फरफारक भएको हो सो सम्वन्धमा पालिकाको ध्यानाकर्षण हुनुपर्ने देखिन्छ । साथै निर्धारित गुणस्तरमा कार्य भएको प्रमाणित गरी भुक्तानी गरेका कार्य निर्धारित अवधि सम्म टिकाउ भए नभएको यकिन गर्न प्रणाली सुदृढ गरी न्यून मुल्यमानै गुणस्तरीय कार्य हुने भएमा नर्म्स समेत सम्वन्धित निकायले पुनरावलोकन गर्नुपर्ने देखिन्छ । यस्ता केही योजनाको विवरण देहायमा उल्लेख छ । लागत अनुमानको तुलनामा उल्लेख्य प्रतिशत घटीमा गर्ने गरी कबोल तथा सम्झौता भएका केही योजनाको विवरण देहायमा उल्लेख छ ।

क्र.सं.	योजनाको विवरण	ठेक्का नं.	बोलपत्रदाता	लागत अनुमान	सम्झौता रकम	घटी प्रतिशत
१	रामपुर सातपत्रे भागलपुर आम्बासी सडक आयोजना	01/BELAKA/NCB/W/2080-081	पि.के. निर्माण सेवा, रौतामाई गाउँपालिका-७, उदयपुर प्रलाद कार्की	१३४२७५४५.८२	५९५२६६३.८६	५५.६७
२	सोमबारे मायुङटार सडक निर्माण तथा स्तरोन्नती कार्य	02/BELAKA/NCB/W/2080-081	डि.सि./गलान/नबिता एण्ड लोप्चन जे.भि., त्रियुगा नगरपालिका 11, उदयपुर हेमराज दाहाल	३६२८७४४७.१२	२०९४५६२५.२७	४२.२७
३	२ नं. वडा कार्यालयको कम्पाउण्ड वाल तथा मलामी घर निर्माण	04/BELAKA/SQ/W/2080-081	बजरंगबली कन्स्ट्रक्सन, तिरहुत गा.पा. ५, सप्तरी, ज्ञानन्द साह	१९८९६६३.०८	१४१०३७१.६४	२९.११
४	लालबजार घारेघाट सडक निर्माण तथा स्तरोन्नती	07/BELAKA/NCB/W/2080-081	चौदण्डीगढी निर्माण कम्पनी प्रा.लि. चौदण्डीगढी-४, उदयपुर राजकुमार राई	19429766.48	9323580.76	५२.००

२७ **आन्तरिक आय**

२७.१ आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन,२०७६ को दफा २७ मा प्रचलित कानुनबमोजिम नेपाल सरकारलाई प्राप्त हुने राजस्व तथा अन्य सरकारी रकम कार्यालयमा प्राप्त भएपछि सोही दिन तथा सोही दिन सम्भव नभए सोको भोलिपल्ट प्रचलित ढाँचामा लेखा राखी बैङ्क दाखिला गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाको सुत्र प्रणालीमा राजश्व दाखिला रु. १,६६,४६,६६०।०० देखिएको छ भने पालिकाले प्रयोग गर्दै आएको साविक रिम्स सिस्टमको सफ्टवेयर अनुसार २०८० श्रावन १ देखि जेष्ठ मसान्त सम्मको रु ६७,६९,६४१।०० र सुत्र सिस्टमको सफ्टवेयर अनुसार आषाढ महिनाको मात्र रु ३५,१२,१२१।०० समेत जम्मा रु १०२८१७६२।०० आम्दानीको लेखाङ्कन गरेको देखिन्छ । पालिकाले दुई वटा राजश्व सम्बन्धी सफ्टवेयर प्रणाली प्रयोग गर्दा रु.६३,६४,८९८।०० रकम फरक परेको देखिन्छ । पालिकाले आन्तरिक राजस्व तर्फको स्रेस्ता तथा अभिलेख पूर्ण रुपमा व्यवस्थित नहुँदा पालिकाले नियमित रुपमा उठाउने मालपोत दस्तुर, सिफारिस दस्तुर, एकिकृत सम्पत्ती कर लगायतका विभिन्न् शीर्षकमा प्राप्त गरेको आयको यथार्थता लेखापरीक्षणको क्रममा एकिन गर्न सकिएन । अतः पालिकाले महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले व्यवस्था गरेको स्थानीय सञ्चित कोष व्यवस्थापन प्रणाली Sub-National Treasury Regulatory Application (SuTRA) पूर्णरुपमा लागु गरी पालिकाको आय लाई व्यवस्थित बनाउने तर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।

२७.२ आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा २८(१) मा जिम्मेवार व्यक्तिले आफ्नो जिम्मामा आएको सरकारी नगदीको हकमा सोही दिन वा त्यसको भोलिपल्ट दाखिला गरी श्रेस्ता खडा गर्नुपर्ने उल्लेख छ । वडा नं ९ को साविक सिस्टम अनुसार श्रावन १ देखि जेष्ठ मसान्त सम्मको रु ३३५६४५।०७ र आषाढ महिनाको मात्र रु १४२४१०।३५ समेत रु ४७८०५५।३५ राजस्व दाखिला हुनुपर्नेमा रु ४४४८३८।९४ मात्र दाखिला भएको र रु ३३२१६।४१ दाखिला गर्न बाँकी देखिएकोले व्याज सहित दाखिला गर्नुपर्ने रु

प्रमाण पेश नगरेको	३३,२१६

२८ **आय ठेक्कामा मूल्य अभिवृद्धि कर**

मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को १५(३) मा मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने वस्तुको बिक्री गर्दा मूल्य अभिवृद्धि कर असुल गरी बेदर्तावालाबाट सङ्कलन गरिने राजस्व शिर्षक नं.३३११७ मा दाखिला गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले ढुङ्गा, गिट्टी, वालुवाको आय ठेक्का लगाउँदा १० प्रतिशत छुट सहितको सम्झौता गरी रु १,४७,३८,७९८.०० असुल गरेको छ । १० प्रतिशत छुटरकम समेतको रकममा मूल्य अभिवृद्धि कर असुल गरेकोमा छुट रकम रु ११८५७४४।०० को मूल्य अभिवृद्धि कर रु. १,५४,१४६/०० दाखिला गरेको नदेखिएकोले सम्वन्धित कर शिर्षकमा दाखिला गर्नु पर्ने रु.

असुल गर्नुपर्ने	१,५४,१४६

२९ **स्विकृतिमा ढिलाई**

नदिजन्य पदार्थ (संकलन र उपयोग) सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको कार्यविधि २०७५ (संशोधन २०७७ समेत) को दफा ८ (१) सम्बन्धित स्थानिय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्र पर्ने नदिजन्य पदार्थ बिक्रीवितरण गर्न सार्वजनिक सुचना जारी गरि प्रचलित कानुन बमोजिम ठेक्का बन्दोबस्त गरि बिक्री वितरण गर्ने व्यवस्था छ । वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदन तयार भइसकेको अवस्थामा अघिल्लो आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्म ठेक्का बन्दोबस्त गर्ने गरि समयमा बोलपत्र सुचना आव्हान गर्नुपर्ने, बोलपत्र पर्न नआएमा तिनपटकसम्म बोलपत्र सुचना IEE मा तोकेको पुरै परिमाण ठेक्का लगाउने गरि सुचना समेत आव्हान गर्नुपर्दछ । यस वर्ष पालिकाले नदीर बगर, क्षेत्रबाट संकलन र विक्री हुने नदिजन्य पदार्थहरु (ढुङ्गा, गिट्टी, वालुवा, ग्राभेल, रोडा आदी) ३१४६५।७९ घनफिटको न्युनतम अंक रु.३१२७९३।९२(मु.अ.कर बाहेक) कायम गरी सुचना प्रकाशन गरेकोमा चुरे संरक्षण क्षेत्रको आफ्नो क्षेत्र भित्र पर्ने नदिजन्य पदार्थ बिक्रीवितरण गर्ने अनुमतिको लागि मिति २०८०।७।२१ मा गरेकोमा ढिलागरी मिति २०८०।११।१६ मात्र स्विकृति प्राप्त भएकोले IEE मा तोकेको पुरै परिमाणमा ठेकका परिमाण घटाउनु परेकोले प्राप्त हुनुपर्ने राजस्व भन्दा घटी राजस्व प्राप्त भएको देखियो । एउटै

प्रयोजनकालागि एक भन्दा बढी नियमनकारी निकायबाट लिनुपर्ने स्विकृतिमा ढिलाई हुनाले राजस्व प्राप्तिमा कमि भएको देखिएकोले स्विकृति प्रकृयालाई सरल र सहज बनाउन तालुक निकायले ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।

३० स्वयमसेवक, प्रेस संयोजक र स्वकिय सचिव नियुक्ति

गाँउ तथा नगरसभाका सदस्यहरूको सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७५ मा नगरपालिकामा पदाधिकारीहरूको लागि १ जना स्वकीय सचिव राख्न सकिने व्यवस्था छ भने कानूनि सल्लाहकार/प्रेस संयोजक राखी पारिश्रमिक दिने व्यवस्था छैन।सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको मिति २०७७।११।२५ को परिपत्र अनुसार मापदण्ड बनाई यस्तो खर्च लेख्ने उल्लेख गरे तापनि सो अनुसार मापदण्ड बनाएको देखिएन ।स्वकिय सचिव राख्ननको लागी आन्तरिक आय एंव कार्यालयको कार्यबोझलाई आधार लिनु पर्ने व्यवस्था भएकोमा सो को विश्लेषण नगरी पालिकाले यस वर्ष स्वयमसेवक१ जना रु १५६०००/- प्रेस संयोजक१ रु १९५०००/- र कानूनी व्यवस्था विपरित २ जना स्वकिय सचिव नियुक्ति गरी १ बढी स्वकिय सचिवको बार्षिक रु ३१२००० पारिश्रमिक भुक्तानी दिएको छ । नियम विपरित कर्मचारी राखी खर्च लेखेको नियमसम्मत नदेखिएको रु

अनियमित भएको	६,६३,०००

३१ प्रोत्साहन खर्च

स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा ८६ (१) मा स्थानीय सेवाको गठन, संचालन, व्यवस्थापन, सेवाका शर्त तथा सुविधा सम्बन्धि आधारभूत सिद्धान्त र मापदण्ड संघीय कानुन बमोजिम हुने व्यवस्था छ भने अर्थ मन्त्रालय कार्य संचालन निर्देशिकाको परिच्छेद ७ को ७.४.१ बमोजिम अतिरिक्त समय र विदाको दिनमा काम गर्दा अर्थ मन्त्रालयबाट नर्म्स स्वीकृत गराई मात्र खाजा खाना वापतको रकम भुक्तानी दिनुपर्ने र ७.४.१ को (५) बमोजिम प्रोत्साहन भत्ता खुवाउन समेत अर्थ मन्त्रालयबाट स्वीकृति लिनुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाको १२औ नगरसभाको निणय अनुसार सेवा प्रवाहलाई पारदर्शी, छिटो छरितो र प्रभावकारी बनाउन नगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरुलाई कार्यबोझ र कार्य कुशलताको आधारमा सुरु तलब स्केलको ३० प्रतिशत सम्म थप प्रोत्साहन भत्ता उपलब्ध गराउन सक्ने निर्णय बमोजिम प्रविधिक तर्फका कर्मचारीहरुलाई मासिक तलबको ३० प्रतिशतको रु १५,४६,२९६/- र अन्य कर्मचारीलाई ३० प्रतिशतले ४ महिनाको रु ७,६९,२३०/- समेत प्रोत्साहन स्वरुप रु.२३,१५,५२६/-खर्च लेखेको पाइयो । पालिकाले कर्मचारी प्रोत्साहन सम्बन्धी कार्यविधि २०७९ तयार गरेको पाइएता पनि प्रोत्साहन कार्यविधिमा उल्लेखीत कार्य अवधिमा गरेको अतिरिक्त कार्यहरुको कार्यविवरण तथा भत्ता वितरणको कुनै निश्चित मापदण्ड नबनाई, डिजिटल हाजिर समेत प्रमाणित नगरी प्रगति विवरण (कार्यसम्पादन सूचकङ्क) समेत पेश नगरी भुक्तानी गरेको रकम नियमसम्मत देखिएन।प्राविधिक कर्मचारीहरुलाई फिल्ड भत्ता तथा दैनिक भ्रमण भत्ताको सट्टा ३० प्रतिशत प्रोत्साहन भुक्तानी गरेको कार्यालयको भनाइ रहेको छ।

३२ बढी भुक्तानी

सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम १११ बमोजिम रकम भुक्तानी गर्दा संझौता वमोजिम हुनु पर्दछ ।पालिका र कानुन व्यवशायी बम्हदेव चौधरी विच मिति २०८० कार्तिक मा भएको संझौता अनुसार कानूनी परामर्श प्रदान गरे वापत रु ३३७५०० भुक्तानी हुनु पर्नेमा रु ३५१३९५ भुक्तानी भएकोले बढी भुक्तानी रु १३८९५ असुल हुनु पर्ने रु

असुल गर्नुपर्ने	१३,८९५

३३ ईन्धन खपत

नगरपालिका पुजीगत- आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९(५) मा सरकारी रकम खर्च गर्दा त्यस्तो खर्च पुष्ट्रि गर्ने बिल, भरपाई, प्रमाण र कागजात सलंग्न हुनुपर्ने छ भनी उल्लेख गरिएको छ । पालिकाले लामादिपवुङ टंकेला गुफा जोड्ने सडक निर्माणका लागि लामादिपवुङ टंकेला गुफा जोड्ने सडक उपभोक्ता समितसंग सम्झौता गरेको छ । उक्त सम्झौता बमोजिम कार्य सम्पन्न भई पालिकाले गो.भा.न. २९५ बाट रू.४,४८,५८०.०० भुक्तानी गरेको छ । उक्त भौचरको बिल परीक्षण गर्दा उपभोक्ता समितिले पालिकाको एक्जाभेटर प्रयोग गरे वापत कार्यविधि अनुसार प्रति घण्टा रू.१८००.००(ईन्धन बाहेक) दरले ९६ घण्टा प्रयोग गरेको लकबुक राखी रू.१,९५,२६४.०० पालिकाको कोषमा भुक्तानी भएको छ । उक्त एक्जाभेट प्रयोग गर्दा खपत भएको ईन्धन १८०४ लि. को बिल राखी रू.२८०२५१.४२ उपभोक्ता समितिलाई भुक्तानी गरेको छ । सडक विभागको Guideline For

Estimating Equipment Ownership and Operating Costs, 2077 अनुसार एक्जाभेटरले प्रति घण्टा(एक घण्टा) मा १४.४ लि. ईन्धन खपत गर्दछ । सोही नम्स अनुसार ९६ घण्टामा १३८२ लि. ईन्धन खपत हुने देखिन्छ तर पालिकाले उपभोक्ता समितिको बिलमा १८०४ लि. ईन्धन रू. १५५.३५ का दरले खपत गरेको देखाएको छ, भने सोही काममा त्यति ईन्धन खपत भएको भनी सम्बन्धित प्राविधिकबाट प्रमाणित समेत गरेको देखिएन् । अतः नम्स भन्दा बढी ईन्धन खपत भएको सम्बन्धमा प्राविधिक पुष्ट्राई पेश हुनुपर्ने अन्यथा असुल हुनुपर्ने रू.

प्रमाण पेश नगरेको	६५,५५७

३४ **अधुरा आयोजना**

नगरपालिका पुंजीगत- आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३६ अनुसार योजनाहरुको भौतिक र वित्तीय पक्षको सामुहिक समीक्षा गर्नुपर्ने र यसरी गरिने समीक्षामा प्रगति कम हुनुका प्रमुख कारणहरु र सोको निमित्त जिम्मेवार व्यक्तिको पहिचान गर्नुपर्ने, त्यस्तो समीक्षामा सुधारका लागि चाल्नुपर्ने कदमहरु र जिम्मेवार व्यक्ति उपर गर्नुपर्ने कारबाही समेत उल्लेख गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यस स्थानीय तहले यो वर्ष देहाय अनुसार रु. ४१४२९७५६ का १ योजनाको कार्य सम्पन्न हुन नसकी जिम्मेवारी सारेको छ ।यस प्रकारको दायित्व विगत वर्षहरुको समेत सार्दै आएको छ । सम्पन्न नगरी अधुरो रहेको कारण सोको उपयोग हुन सकेको छैन भने त्यस्ता योजना अलपत्र अवस्था समेत रहेका छन् । यस सम्बन्धमा पालिकाले जिम्मेवारी पूर्वक कार्यसम्पादन गर्नुपर्दछ ।

योजनाको नाम	**निर्माण व्यसायी वा उपभोक्ता समितिको नाम**	**सम्झौता मिति**	**सम्पन्न गर्नुपर्ने मिति**	**सम्झौता रकम**	**यो बर्षसम्मको खर्च**	**प्रगति प्रतिशत**
भुतिया दहको सडक निर्माण तथा दह व्यबस्थापन योजना	जगदम्बा- कौशिल- इन्द्रेणी जे.भी.	२०७८।९।७	२०७९।१२।१४	४१४२९७५६	११०००००ं	२.६५
जम्मा				४१४२९७५६	११०००००	५२.६५

३५ **उपभोक्ता समितिलाई मु.अ.कर बढी भुक्तानी**

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १२३ मा रनिङ विलको आधारमा रकम भुक्तानी गर्नुपर्ने उल्लेख छ भने नियम ९७ मा उपभोक्ता समितिले खर्चका विल भर्पाइ पेश गर्नुपर्ने उल्लेख छ । कार्यालयले विभिन्न कामको लागि दर विश्लेषण गर्दा माटो काट्ने कार्यमा उदयपुर जिल्ला दररेटमा मु.अ.कर जोडी कायम दर भुक्तानी गरेको तर विजक कम भएको अवस्थामा समेत सवै रकम भुक्तानी भएको छ । यस सम्वन्धमा छलफल गर्दा उपभोक्ता समितिले कम दरको विजक पेश गर्ने गरेको कार्यालयले जनाएको छ । तर कम दरको विजक पेश गर्दा रकम सवै भुक्तानी हुने तर राज्यलाइ वुझाउनुपर्ने करमा कमी आउने हुँदा यस्तो प्रकारको न्युन विजकीकरण मार्फत कर छलीलाई कार्यालयले समेत नियन्त्रण गर्नुपर्ने देखिन्छ । अतः नमुना छनोटको रुपमा हेरीएका केही योजनाहरुमा वढी दर लाग्ने गरी दर विश्लेषण गरी भुक्तानी गर्ने तर कम विजक पेश गर्नेको फरक मु.अ.कर रकम असुल गर्नुपर्ने देखिएको रु.

गो.भा.न	उपभोक्ता समिति	कार्य	भुक्तानी रकम	मु.अ.कर भुक्तानी	मु.अ.कर बिजक पेश	बढी मु.अ.कर भुक्तानी
९६	देउराली हुँदासे राक्चे सडक निर्माण उ.स.	माटो काट्ने काम	२०७३५४.००	२९६१२	२७८८८	१७२४
१८४	माथिल्ला जगेपुरी सडक उ.स.	माटो काट्ने काम	१०००००.००	१३९९६	१२८८४	१११२
१८५	लोकछराङ सडक निर्माण उपभोक्ता समिति	माटो काट्ने काम	१०००००.००	१३९५३	१२५६२	१३९२
१९०	खमारे कृषि सडक उपभोक्ता समिति	माटो काट्ने काम	३३८०००	४६७९८	४२५२०	४२७८
२४१	नामकेशा मयुङ्टार जोड्ने सडक उ.स.	माटो काट्ने काम	३४४५५८	४७९१५	४३४८६	४४२९
२९५	लामदिवुङ्ग टंकेला गुफा जोड्ने सडक उ.स.	माटो काट्ने काम	४६६५२२	६४४३१	५४७०५	९७२६
जम्मा						२२६६१

असुल गर्नुपर्ने	२२,६६१

३६ विविध खर्च

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ बमोजिम व्ययको बजेट अनुमान आन्तरिक आयको परिधिभित्र रही औचित्यताको आधारमा विविध खर्च गर्नुपर्ने उल्लेख छ । पालिकाले यस वर्ष विविधमा रु.२३३७८३१ /- खर्च गरेको पाइयो । विविध खर्च लेख्दा प्रयोजन नखुलाई पालिका अन्तर्गत चमेना गृहका अतिरिक्त विभिन्न होटल तथा रेस्टुराँको बिल भरपाई संलग्न गरी खर्च गर्ने गरेको पाइयो।पालिकाले मितव्ययी रुपमा विविध खर्च गर्दै यस्ता खर्च नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।

३७ जटिल संरचना निर्माण

नगरपालिका पुंजीगत- सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ अनुसार उपभोक्ता समितिहरुलाई मेशिन, औजार उपकरणहरुको आवश्यक नपर्ने, श्रममूलक कार्यको जिम्मेवारी दिनुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । पालिकाले आर.सि.सी., फ्रेम स्ट्रक्चर सहितका भवन, पुल, कल्भर्ट, ओभरहेड टंकी, निर्माण, ग्रामीण विद्युतीकरण लगायतका जटिल प्राविधिक पक्ष समावेश हुने पूर्वाधार संरचना निर्माण कार्य समेत उपभोक्ता समितिहरु मार्फत गराउने गरेको देखियो।यस्ता कार्य व्यावसायिक र अनुभवी निर्माण व्यवसायी फर्मबाट बोलपत्र प्रतिस्पर्धा मार्फत गराउन उपयुक्त हुने देखिन्छ।यसका केही उदाहरणहरु यस प्रकार रहेका छन्:-

गोभौनं./मिति	**उपभोक्ता समितिको नाम**	**कामको विवरण**	**भुक्तानी रकम**
२२\०८०\७\१९	रातमाटे वि.क. टोल हुदै खयरबनी जाने सडक पर्ने किसेखोला कल्भर्ट निर्माण उ.स.	कल्भर्ट निर्माण	५५०२८४
२६०\०८१\३\१७	भचुवा खानेपानी आयोजना उ.स.	अधुरो डिप बोरिङ्ग निर्माण	१७२१४३
३३५\०८१\३\२४	उचाल्ने ढुंगा झोलुङ्गे पुल निर्माण उ.स.	झोलुङ्गे पुल निर्माण	२५४०९३५
जम्मा			३२६३३६२

३८ सवारी साधन खरिद

नगरपालिका पुजीगत- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन,२०७४, केन्द्रीय सरकार र तालुक संघीय मन्त्रालयको परिपत्र, निर्देशन समेतको आधारमा आफ्नो आन्तरिक आम्दानीबाट मात्र सवारी साधन खरिद गर्नु भनिएकोमा अन्य अनुदानको रकमबाट भुक्तानी दिन मिल्ने देखिदैन ।अर्थ मन्त्रालयको स्थानीय तहबाट बजेट तर्जुमा कार्यान्वयन आर्थिक व्यबस्थापन तथा सम्पत्ती हस्तान्तरण सम्बन्धी निर्देशिका,

२०७४ को निर्देशन नं.५.१५ अनुसार नेपाल सरकारबाट उपलब्ध गराएको बजेट तथा स्रोत तोकिएको कार्यमा खर्च गर्ने र सवारी साधन खरिद गर्न नहुने उल्लेख छ ।कार्यालयले यस बर्ष निम्न अनुसार रू.८२५४३८.०० को २ थान सवारी साधन खरिद गर्दा उल्लेखित व्यवस्थाको पालना नगरी खर्च गरेको छ ।कानुनको पालना गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

गो.भा.न.\मिति	फर्मको नाम	विवरण	रकम
२५८\०८१\३\१७	सेवा ट्रेड एण्ड सर्भिस लिंक, सुनसरी	मोटरसाईकल १ थान	४५६५३८.००
२५९\०८१\३\१७	विजयपुर ट्रेडर्स, धरान	मोटरसाईकल १ थान	३६८९००.००
जम्मा			८२५४३८.००

३९ **शिर्षक फरक पारी खर्च**

शिर्षक फरकः आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व ऐन २०७६ को दफा १९ को (२) मा सार्वजनिक निकायले गर्नुपर्ने खर्च शीर्षक तोकी सोहीबमोजिम खर्च गर्नुपर्ने उल्लेख रहेको छ भने अर्थमन्त्रालय एकिकृत आर्थिक संकेत तथा वर्गिकरण र व्याख्या २०७४ अनुसार तोकीएको शिर्षकबाट खर्च लेख्नु पर्दछ ।पालिकाले देहायका खर्च लेख्दा शिर्षक फरक पारी खर्च लेखेको पाइएकोले उत्त खर्च अनियमित देखिएको रु

भौनं मिति	विवरण	खर्च लेखेको शिर्षक	खर्च लेख्नु पर्ने शिर्षक	रकम
६१३-१२।२१	टवाइलेलट सरसफाई इन्द्रदेव मरिक	प्रोत्साहन तथा पुरस्का	करार सेवा शुल्क	३६०००
२७६-९।१९	इन्धन खर्च	विविध खर्च	इन्धन	२५५९४
	इन्धन खर्च	कार्यालय संचालन तथा विविध	इन्धन	२९३०२
६६६-१।१०	इन्धन खर्च	विविध खर्च	इन्धन	८२८८
	इन्धन खर्च	कार्यालय संचालन तथा विविध	इन्धन	७९३४
६८५-	ज्यालादारीको तलव	विविध	करार सेवा शुल्क	५१७५०
८३२-२।२३	स्टिल दराज खरिद	विविध	पुँजिगत	१७००६
८३२-२।२३	कुर्सि टुवल खरिद	मसलन्द तथा कार्यालय सामान	पुँजिगत	८७३०६
१०५२-३।३०	इन्टरनेट जडान	जेष्टनागरिक सम्मान	संचार	१६१८२५
जम्मा				४२५००५

अनियमित भएको	४,२५,००५

४० **टुक्रा पारी खरिद**

सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ८(२) मा प्रतिस्पर्धा सिमित हुरी गरी टुक्रा-टुक्रा पारी खरिद गर्न नहुने र नियमावली, २०६४ को नियम ८४ मा २० लाख रुपैयासम्म भए शिलवन्दी दरभाउपत्र र सोभन्दा बढी भए नियम २१ अनुसार बोलपत्रको माध्यमबाट खरिद एवं निर्माण कार्य गराउनु पर्ने उल्लेख छ।नगरपालिकाले खरिद सम्बन्धि कार्य पटक पटक गरी रु २९,७०,०००/- वरावरका मसलन्द तथा कार्यालय सामान सिधै खरिद गरेको देखिएको छ। ऐनको प्रावधान कार्यान्वयन नगरी टुक्रा पारी खरिद गर्ने कार्य देखिएकोले यस्तो खर्च नियन्त्रण गरी सार्वजनिक खरिद नियमावली वमोजिम खरिद कार्य गर्नु पर्दछ ।

४१ **तालिम संचालन**

४१.१ ९९४-८।२९ उजुरी प्रशासक ज्योती राइको रु ५५०००० को पेश्की फर्छयौट गरी थप रु १४१९८५ भुक्तानी भएकोमा देहाय अनुसार पाइयो ।

४१.२ अर्थ मन्त्रालय कार्यसंचालन निर्देशिका २०७९ मा तालिम संचालन गर्दा स्टेशनरी वापत रु १०० मात्र खर्च गर्न सक्ने व्यवस्था भएकोमा वडा तथा नगरस्तरिय मेलमिलाप केन्द्र का मेलमिलाकर्ताहरुलाई मेलमिलाप सम्बन्धि ३ दिन पुनर्ताजगी तालिममा स्टेशनरीमा रु ६१९७५ खर्च लेखेकोमा सहभागी प्रशिक्षक समेत ४० जना उपस्थित भएको रु १०० का दरले ४००० मात्र खर्च सकिनेमा रु ५७९७५ बढी खर्च लेखेको अनियमित देखिएको

अनियमित भएको	५७,९५७

४१.३ अर्थ मन्त्रालय कार्यसंचालन निर्देशिका २०७९ मा तालिम संचालन गर्दा स्टेशनरी वापत रु १०० मात्र खर्च गर्न सक्ने व्यवस्था भएकोमा महिला जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीको नेतृत्व विकास ५ दिने तालिममा स्टेशनरी खर्च रु ४१० ले गरेको पाइएकोले बढी खर्च गरेको ३५ जनाको रु ३१० का दरले रु १०८५० अनियमित देखिएको रु

अनियमित भएको	१०,८५०

४२ इन्धन खर्च

सार्वजनिक खर्चमा मितव्ययिता कायम गर्ने सम्बन्धी मापदण्ड, २०७७ को सिलसिलामा खर्च गर्दा कार्यालय सामान, मसलन्द, पानी, बिजुली, इन्धन जस्ता खर्चमा मितव्ययीता कायम हुने गरी खर्च गर्नु पर्ने उल्लेख छ । त्यसैगरी सार्वजनिक खर्चमा मितव्ययिता र प्रभावकारिता कायम गर्ने सम्बन्धी नीतिगत मार्गदर्शन, २०७५ मा सवारी साधनको इन्धन, मर्मत खर्चमा एकरुपता ल्याउन निश्चित मापदण्ड बनाई कार्यान्वियनमा ल्याउनु पर्ने साथै सरकारी सवारी साधन सरकारी काममा मात्र प्रयोग गर्ने, सरकारी सवारी साधन अनाधिकृत व्यक्तिले प्रयोग नगर्ने जस्ता व्यवस्था गरेको छ । कार्यालयले उल्लेखित व्यवस्थाको पालना नगरी जीप ३ , व्याकहो लोडर१ , सव बाहन१ , ट्रयाक्टर ६ ,एम्बुलेन्स ३, र स्काभेटर१, समेत चारपांग्रे गाडी १५ र मोटरसाइकल/स्कुटर ३७ समेतलाई यस वर्ष कार्यालय प्रयोजनार्थ रु.२९,३१,९४७/ इन्धन खर्च गरेको छ ।कार्यालयले इन्धन खर्चको मापदण्ड तयार गरेको छैन भने सवारी साधन अनुसार वार्षिक इन्धन खर्च र उपयोगको विवरण खुल्ने गरी अभिलेख राखेको छैन ।अतः इन्धन खर्चलाई मितव्ययी बनाउन कोटा निर्धारण गरी खर्च लेख्ने तर्फ कार्यालयको ध्यान जानुपर्ने देखिएको छ।

४३ पार्टी भुक्तानी

नगरपालिका पुंजीगत- आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९(५) मा सरकारी रकम खर्च गर्दा त्यस्तो खर्च पुष्ट्रि गर्ने बिल, भरपाई, प्रमाण र कागजात सलंग्र हुनुपर्ने छ भनी उल्लेख गरिएको छ । नमुना छनौटको रुपमा परीक्षण गर्दा नगरपालिकाले निर्माण कार्य तथा विभिन्न सामाग्री खरिद गर्दा निर्माण कार्यको हकमा उपभोक्ता समितिसंग सझौता गरी व्यक्तिलाई भुक्तानी र खरिद कार्यको हकमा सम्बन्धित फर्म तथा पार्टीबाट खरिद गरी व्यक्तिलाई भुक्तानी गरेको छ । उपभोक्ता समिति तथा पार्टी भुक्तानी नगरी असम्बन्धित व्यक्तिलाई भुक्तानी गर्दा आर्थिक अनुशासनको पालना भएको देखिएन ।अतः यस्तो खर्चलाई नियमसम्मत मान्न सकिएन रु.

गो.भा.न	शिर्षक	कार्य	भुक्तानी पाउने	भुक्तानी रकम
२४४	विपद् व्यवस्थापन तथा नदी नियन्त्रण	छाता, त्रिपाल खरिद	तारानाथ आचार्य	१४५३०
२४७	वडा साना तिना विकास कार्यक्रम	स्पोर्टस सामाग्री खरिद	सन्जु कुमार राई	२००००
२६८	विपद् व्यबस्थापन	ईन्धन वापत भुक्तानी	श्याम राई	१९४९९
जम्मा				५४०२९

अनियमित भएको	५४,०२९

४४ भुक्तानी दिन बाँकी कच्चेवारी

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा ९(घ) मा बहुबर्षीय खरिद र बिशेष परिस्थितिबाट सृजित दायित्व मध्ये आगामी बर्ष भुक्तानी गर्नुपर्ने बाँकी रकम समावेश गरेर बजेट बनाउने व्यवस्था छ ।साथै नियमावली, २०७७ को नियम ३९ को उपनियम २ मा कार्यालयले चालु आर्थिक बर्षको विनियोजित बजेटले नखाम्ने र बढी खर्च हुने गरी दायित्व सिर्जना गर्नु हुदैन भनी उल्लेख गरेको छ । पालिकाले उपलब्ध गराएको विवरण अनुरुप गतबर्षको भुक्तानी दिन बाँकीको खाता तथा कच्चावारी(म.ले.प.फा.नं.२२१) प्रमाणित तथा यस बर्षको बजेटमा समेत गत बर्षको भुक्तानी दिन बाँकीको व्यबस्था योजना अनुसार नराखी एकमुष्ट रुपमा विभिन्न योजनाको रु. १८२१००० भुक्तानी दिएको छ । पालिकाले भुक्तानी बांकीको कच्चेवारी एकिकृत गरी नराखेकोले भुक्तानी बांकी कति रहेको एकिन गर्न सकिएन् । यसरी चालु आर्थिक बर्षको विनियोजित बजेटले नखाम्ने र बढी खर्च हुने गरी दायित्व सिर्जना हुने कार्यमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।

सि.नं.	कार्यक्रम\योजना\शीर्षक	खर्च शीर्षक	रकम
१	गत बर्षको विविध भुक्तानी बाँकी दायित्व	२२५२२	१००००००
२	गत बर्षको विविध भुक्तानी बाँकी दायित्व	२२५२२	३१५०००
३	गत बर्षको विविध भुक्तानी बाँकी दायित्व	२२५२२	५०६०००
जम्मा			१८२१०००

४५ **परामर्स तथा डीपी आर खर्च**

बजेट व्यवस्था भई कार्यान्वयन हुने आयोजनाको मात्र गुरुयोजना डीपीआर लगायतको अध्ययत गरी प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्दछ । यस कार्यालयले यो बर्ष स्वीकृत बार्षिक कार्यक्रम अनुसार देहाय बमोजिमको कार्य परामर्शदाताबाट गराई प्रतिवेदन प्राप्त गरको छ । यस्तो अध्ययन कार्य गराउँदा लाग्ने खर्चको लागत अनुमान तयार गर्दा कुनै आधार नलिई स्वीकृत बजेट बमोजिमकै रकम खर्च गरेको उपयुक्त देखिएन । डी.पी.आर.तयार गर्दा कार्यालयको प्राविधिक जनशक्ति प्रयोग नगर्नाको कारण स्पष्ट गर्दै आगामी दिनमा कार्यालयको प्राविधिक जनशक्तिबाट यस्तो कार्य गराउनु पर्दछ । साथै यसरी अध्ययन प्रतिवेदन तयार भएका आयोजनाहरु कार्यान्वयनमा गएको समेत नदेखिएकोले खर्चको सार्थकता समेत देखिएन ।

कार्य विवरण	परामर्शदाता	स्वीकृत रकम	खर्च रकम	अध्ययनबाट निर्धारण भएको आयोजनाको लागत
रामपुर खानेपानी आयोजनाको विस्तृत परियोजना प्रस्ताव तथा माटो परीक्षण	सिभिल टेक प्रा.ली.	२००००००	१४७१८१८	१० करोड
श्री जनता बेलका माध्यमिक बिद्यालयको भवन निर्माणको माटो परीक्षण कार्य	मनिसुक इन्जिनियरिङ्ग सर्भिसेज प्रा.ली.	५०००००	४३५०५०	६ करोड
सुपाडे रानीपधेरा शिखरमाडी सडकको बिस्तृत परियोजना प्रस्ताब	निर्माण इन्जिनियरिङ्ग कन्सेल्टेन्सी	५०००००	४७०८००	२ करोड
श्री कोशी जनता माध्यमिक विद्यालयको भवन निर्माणको लागि परियोजना प्रस्ताव तथा माटो परीक्षण	इन्डिभियोर इन्जिनियरिङ्ग सर्भिसेज प्रा.ली.	१००००००	९१७९५०	१२ करोड

४६ **प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम**

स्थानीयतहमा सूचीकृत बेरोजगार व्यक्तिलाई न्यूनतम रोजगारीको प्रत्याभूत गराउन एवम् सामूदायिक पूर्वाधारहरुको विकास मार्फत नागरिकको जीवनयापनमा सुधार ल्याउने उद्देश्यले स्थानीयतह भित्र प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालनमा रहेको छ । यस कार्यक्रम व्यवस्थित रुपमा सञ्चालनका लागि प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७५ तयार गरेको छ । यस कार्यक्रम अन्तर्गत पालिका अन्तर्गत ९ वडामा १० योजना सञ्चालन गरी यस वर्ष ५२ जनालाई औसत ८२ दिनले रोजगारी उपलव्ध गराई रु.२८,३२,३२०।०० श्रमिक ज्याला खर्च गरेको छ । पालिकाका नियमित योजना र प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गतका योजना

छनौट गर्दा योजना छनौटको आधार नखुलाएकोले दोहोरो परे नपरेको सम्बन्धमा स्पष्ट हुन सकिएन । योजनामा दोहोरो नहुने गरी योजना छनौट गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ । उक्त खर्चवाट लक्षित वर्गमा अल्पकालीन रोजगारी सृजना भए तापनि कामको दीगोपना तथा दीर्घकालीन रोजगारी सिर्जना भएको देखिंदैन । तसर्थ कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका बमोजिम व्यवस्थित तवरले कार्य सञ्चालन गर्नुपर्दछ ।

४७ विद्यालय अनुगमन

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को परिच्छेद ३ मा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको काम कर्तव्य र अधिकार अन्तर्गत प्रारम्भिक बाल विकास, आधारभुत तथा माध्यमिक शिक्षा अनौपचारिक शिक्षा, खुला तथा वैकल्पिक निरन्तर सिकाइ, सामुदायिक सिकाइ र विशेष शिक्षा सम्बन्धि नीति, कानून, मापदण्ड, योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा सामुदायिक विद्यालयलाई दिने अनुदान तथा सोको वजेट व्यवस्थापन, विद्यालयको आय व्ययको लेखा, अनुशासन कायम गर्ने अनुगमन र नियमन गर्ने सम्बन्धि व्यवस्था गरेको छ । पालिकाले विद्यालयको अनुगमन सम्बन्धि मापदण्ड निर्धारण गरेको छैन र आफ्नो मादहत सञ्चालनमा रहेका बाल विकास केन्द्र, आधारभुत तह र माध्यमिक तहका विद्यालयहरुको प्रभावकारी अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गरेको देखिएन । कार्यालयले अनुगमन सम्बन्धि निश्चित मापदण्ड तयार गरी आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्र पर्ने शिक्षण संस्थाहरुको शिक्षण सिकाइ प्रभावकारी वनाउन तथा शैक्षिक गुणस्तर बृद्धि गर्न नियमित अनुगमन र सुपरिवेक्षणको व्यवस्थापन गर्नु पर्दछ ।

४८ शिक्षक दरबन्दी र पदपुर्ति

शिक्षक दरबन्दी र पदपुर्ति स्थानीय तह अन्तर्गत रहेका सामुदायिक विद्यालयहरुमा दरबन्दी अनुसार शिक्षकको पदपूर्ति भई नियमित पठनपाठनको व्यवस्था हुनुपर्दछ । यस स्थानीय तह अन्तर्गत विभिन्न तहका ५२ सामुदायिक विद्यालयहरुको शिक्षक दरवन्दी र पदपूर्तिको अवस्था एवं विद्यार्थीको संख्या निम्नानुसार रहेको देखिन्छ।

विद्यालयको नाम	शिक्षक दरबन्दी	पदपुर्ति	पदपुर्ति मध्ये करार/राहत	विद्यार्थी संख्या
विभिन्न ५२ विद्यालय	२५८	२५६	५४	१०५६२

४९ अनुगमन प्रतिवेदन

शिक्षा तथा मानव श्रोत विकास केन्द्रले प्रकाशन गरेको कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०८०।८१ को क्रियाकलाप नं. २.७.१३.१३ मा शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरण एवम् कार्य सम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान विद्यालयलाई निकासा गरेपछि निर्धारित मापदण्ड र प्रकृया अनुरुप कार्यान्वयन गरेन गरेको नियमित रुपमा अनुगमन गरी सोको प्रतिवेदन शिक्षा तथा मानव श्रोत विकास केन्द्रमा पनि एक प्रति पठाउनुपर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले देहायका विद्यालयहरुलाई देहायको अनुदान निकासा गरेपछि निर्धारित मापदण्ड र प्रकृया अनुरुप कार्यान्वयन भए नभएको सम्बन्धमा अनुगमन गरेको पाइएन । अनुगमन गरी सोको प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने रु.

गौ.भौ.नं	विद्यालयको नाम	कार्यक्रम	रकम
१२७।०८१।०३।११	श्री नारायण देवजी मावि अम्बासी	ICT व्यस्थापन	६५००००
१२५।०८१।०३।१०	श्री तपेश्वरी आधारभुत विद्यालय	पुस्तकालय व्यवस्थापन	६५००००
१३६।०८१।०३।१४	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय लामिडाँडा	विज्ञान प्रयोगशाला	६५००००
		जम्मा	१९,५०,०००

प्रमाण पेश नगरेको	१९,५०,०००

५० बील भरपाई नभएको

कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका, २०८०।८१ को क्रियाकलाप नं.२.७.१३.५० को उपक्रियाकलाप नं.२.६ मा प्राविधिक धारमा अध्ययनरत कक्षा ९-१२ सम्मका विद्यार्थीलाई शिक्षण सिकाई सामग्री, ल्याव असिष्टेण्टका लागि पारिश्रमिक, उपकरण तथा प्रयोगात्मक सामग्री व्यवस्थापन तथा व्यावहारिक अभ्यासका लागि प्रतिविद्यार्थी रु.१५०००।- को दरले अनुदान दिने र स्थानीय तहबाट प्राप्त

अनुदान रकम विद्यालयले व्यवहारिक अभ्यास (OJT) मा सहभागी हुने विद्यार्थीका लागि प्रतिमहिना १ हजारको दरले सम्बन्धित विद्यार्थीको बैँक खातामा उपलब्ध गराउने व्यवस्था छ । पालिकाले प्राविधिक धार अध्ययनरत माध्यमिक तहका विद्यार्थीहरुलाई प्रतिविद्यार्थी लागतका आधारमा सिकाई तथा डिजिटल सामग्री व्यवस्थाका लागि ७।०८०।०७।०१ बाट ११४ जनालाई प्रतिविद्यार्थी बार्षिक रु.१५०००।- को दरले श्री जनता नमूना मावि गुरुङ्ग चौरी गुरुङ्ग चौरी लाई रु.१७,१०,०००।०० अनुदान खर्च लेखेकोमा सम्बन्धित विद्यार्थीको खातामा रकम पठाएको विवरण वा वितरण गरेको भरपाई संलग्न छैन। नियमानुसार उक्त अनुदान रकम प्राप्त गर्ने विद्यार्थीको संख्या एकिन गरी विद्यालयको खातामा निकासा भएको रकम बुझ्ने विद्यार्थीको संख्या, भरपाई र अन्य अनुदान खर्च गरेको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने

प्रमाण पेश नगरेको	१७,१०,०००

५१ **दिवा खाजा**

कार्यक्रम कार्यान्वन पुस्तिका २०८०।०८१ अनुसार स्थानीय तहले विद्यालयमा प्रत्यक्ष कक्षा संचालनमा रहेका दिनका लागि मात्र सामुदायिक विद्यालयमा प्रारम्भिक वाल विकास कक्षा देखि कक्षा६ सम्म अध्ययनरत वालबालिकाहरुका लागि उपलव्ध गराउन विद्यालयगत तथ्यांकका आधारमा प्रतिविद्यार्थी दैनिक रु १५ का दरले १८० दिनका लागि विद्यालय संचालन भएको दिनलाई मात्र आधार मानेर अनुदान व्यवस्था मिलाउने व्यवस्था रहेको छ। पालिकाले देहायका विद्यलायहरुलाई दिवा खाजा बापतको रकम भुक्तानी गर्दा IEMIS विवरण अनुसार विद्यार्थी संख्या गणना गरी भुक्तानी गर्नुपर्नेमा पाउने रकम भन्दा बढी रकम माग गरेकोमा सोही अनुसार भुक्तानी दिएको छ । IEMIS विवरण अनुसार गणना गर्दा बढी भुक्तानी दिएको रकम सम्बन्धीत विद्यलयबाट असुल गरी संघीय सञ्चितकोष दाखिला गर्नु पर्ने रु

गौ भौ नं/मति	विद्यालयको नाम	Emis अनुसार विद्यार्थि संख्या	भुक्तानी हुनुपर्ने रकम	भुक्तानी भएको रकम	बढी भुक्तानी रकम
१७४।०८१।०३।२०	सरस्वती आधभरभुत विद्यालय एवीसी टप्पु	४०	रु,३०,००० बैशाख देखि असार सम्म	४०५१५	१०५१५
				जम्मा	१०५१५

असुल गर्नुपर्ने	१०,५१५

५२ **निशुल्क पाठ्यपुस्तक**

कक्षागत र विषयगत पाठ्यपुस्तकको सङ्ख्या यकिन गर्ने तथा विद्यालयलाई पाठ्यपुस्तक व्यवस्थाका लागि कक्षा ११-१२ का लागि आर्थिक वर्षको प्रथम त्रैमासिक तथा कक्षा १-१० का लागि तेस्रो त्रैमासिक भित्र अनुदान दिने व्यवस्था छ । साथै यसरी अनुदान दिँदा पहिलो पटकमा विद्यार्थी सङ्ख्याको ७५ प्रतिशत लाई मात्र अनुदान दिने तथा शैक्षिक सत्रमा भएको नयाँ विद्यालय भर्नाको विवरण, पाठ्यपुस्तक खरिद र वितरण गरेको विवरणका आधारमा यकिन गरी नपुग हुने रकम मात्र दोश्रो पटक अनुदान दिने व्यवस्था छ । पालिकाले पहिलो पटक निकासा रु ४३,२२,८०७ ।०० विभिन्न ५२ विद्यालयको नाममा पठाएको छ । दोस्रो पटक निकासा गर्दा शैक्षिक सत्रमा भएको नयाँविद्यार्थी भर्नाको विवरण, पाठ्यपुस्तक खरिद र वितरण गरेको भरपाईको आधारमा यकिन गरेरमात्र निकासा दिनु पर्दछ।दोस्रो निकासा विद्यालयहरुको नाममा पाठ्यपुस्तकको लागि रु १५,०३,१४०।०० गरिएको छ। पाठ्यपुस्तक खरिद गरी IEMIS प्रणालीमा व्यवस्थित विद्यार्थीहरुलाई वितरण गरे नगरेको सम्बन्धमा पालिकाबाट प्रभावकारी अनुगमन गरिनुपर्दछ ।

५३ **औषधि व्यवस्थापन**

औषधि व्यवस्थापनः यस कार्यालयबाट खरिद भएका ४ प्रकारका औषधिको प्राप्ती, उपयोग र मौज्दातको स्थितिको परीक्षण गर्दा देखिएको व्यहोरा देहायबमोजिम रहेको छ ।

औषधिको नाम	गत वर्षको मोज्दात	पालिकाबाट खरिद	स्वास्थ्य कार्यालयबा प्राप्त	जम्मा आम्दानी	खर्च	बाँकी मौज्दात
Iron Tab	149400	40000	220000	409400	4000	405400
Paracetamol 500mg	50610	89503	90000	230113	88350	141763
Ranitidinen150mg	18350	64700	22000	105050	105050	0
Metformin 500mg	13300	24400	17500	55200	6976	48224

औषधिको मौज्दात प्रणाली स्तरीय हुन सो को प्राप्ती र निकासा विच सन्तुलन कायम रहनु पर्दछ । Authorized stock level, Emergency order point औषधि प्राप्त हुने समय, Load time maximum consumption आइटम, Minimum Consumption आइटमको आधारमा खरिद प्राप्ति एवं मौज्दात अवस्थाको निर्धारण गर्नुपर्नेमा गरेको छैन । आवश्यकताको आधारमा खरिद र प्राप्ति प्रकृया निर्धारण नगरेको हुँदा मौज्दातको अवस्था अधिकतम रुपले त्रुटि एवं बढी समेत देखिन सक्छ । साथै मौज्दातमा अधिक औषधि रहँदा म्याद समाप्त हुन सक्ने र सेवा प्रवाहमा असर हुने सम्भावना रहेकोले औषधिको माग पहिचान गरी खरिद र खर्च विच सन्तुलन कायम गर्न पर्दछ, भने जनतालाई निशुल्क स्वास्थ्य सेवा पुर्‍याउने तर्फ ध्यान दिनुपर्दछ।

५४ **आय कर**

आय कर ऐन, २०५८ को दफा ८ बमोजिम रोजगारीबाट भएको आय गणना गरी दफा ८७ अनुसार कर कट्टा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले देहायका कर्मचारीहरुको वार्षिक आय गणना गरी तोकिएको दरमा कर कट्टी गरी दाखिला गर्नुपर्नेमा सो नगरेकोले सम्बन्धित कर्मचारीबाट असुल गरी राजश्व दाखिला हुनुपर्ने रु.

पद	कर्मचारीको नाम	जम्मा आय	कर योग्य आय	बार्षिक कर रकम	कट्टी कर	अपुग कर रकम
अधिकृत आठौँ	बिनोद मिश्र	९५६८०६	६५२५४	१२५२५	६६५२	५८७३
अधिकृत छैठौँ	कमल चौधरी थारु	८८६६०५	१३३७२५	१३३७२	७३३७	६०३५
अधिकृत छैठौँ	भुपेन्द्र प्रसाद चौधरी	९०७२८५	१०८९००	१०८९०	७०८९	३८०१
					जम्मा	१५७०९

असुल गर्नुपर्ने	१५,७०९

५५ **निजी शिक्षक**

अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ९ मा स्थानीय तहलाई स्वीकृत दरबन्दी भित्रका शिक्षकको तलब भत्ताका लागि ससर्त अनुदान उपलब्ध गराउने व्यवस्था छ। चालु समनिकरण अनुदानबाट विद्यालयलाई रकम निकासा गर्दा स्विकृत दरवन्दि, शिक्षक विद्यार्थि अनुपात र शिक्षक नियुक्ति प्रतिस्पर्धात्मक विधिबाट हुनु पर्दछ ।पालिकाबाट यस वर्ष दरवन्दी थप गरी ४२ विद्यालयमा शिक्षक नियुक्त गरी रु १,०५,३९०००/- खर्च लेखेको पाइयो। पालिकाले शिक्षक विद्यार्थि अनुपात विश्लेषण नगरेको , दरवन्दि रिक्त नरहेको र नियुक्ति प्रकृया प्रतिस्पर्धात्मक समेत नदेखिएको साथै शिक्षक नियुक्ति पश्चात विद्यार्थि संख्या थप भए नभएको शैक्षिक गुणस्त बृद्धि भए नभएको विश्लेषण नगरेकोले उत्त निकासा नियम सम्मत नदेखिएको रु

नगर शिक्षक ४२ विद्यालय	९२०९०००	कैफियत
+२ शिक्षक व्यवस्थापन २विद्यालय	१२३००००	
विज्ञान शिक्षक व्यवस्थापन १विद्यालय	१०००००	
जम्मा	१०५३९०००	

अनियमित भएको	१,०५,३९,०००

५६ **टोल विकास संस्था गठन तथा संचालन**

५६.१ टोल विकास संस्था गठन गरी संचालन कार्यविधि २०७७ अनुसार पालिकाले आ.व. २०७५।७६ देखी प्रति संस्था रु २५००० देखी ५०००० हजारका का दरले बीउँपूजि उपलब्ध गराएको पाइन्छ।हालसम्म २१३ संस्था गठन भई संचालनमा रहेका रहेको पाइन्छ । टोल विकास संस्थाले विकास निमार्ण, टोल सरसफाई, टोलको सुरक्षा तथा सामाजिक कार्य गर्ने उदेश्य राखेको पाइन्छ। यस सम्बन्धमा देखिएका व्यहोरा यस प्रकार छन ।

५६.२ संचालन कार्यविधिको बुँदा १२ मा टोल विकास संस्थाको नियमित अनुगमन गर्नु पर्नेमा अनुगमन गरी प्रतिवेदन पेश गरेको पाइएन ।

५६.३ २० लाख भन्दा बढी कारोवार गर्ने संस्थाहरु प्यानमा दर्ता हुनुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा प्यानमा दर्ता भई कारोवार गरेको पाइएन ।

५६.४ टोल विकास संस्था गठन गरी संचालन कार्यविधि २०७७को बुँदा ११ (च) मा टोल विकास संस्थाको २० लाख भन्दा कम पूँजी भएका संस्थाको लेखापरिक्षण पालिकाबाट हुने व्यवस्था भएकोमा आ.व.२०७९।८० मा आंशिक मात्र लेखापरिक्षण भएको र आ.व.२०८०।८१ कुनै पनि संस्थाको लेखापरीक्षण भएको पाइएन ।

५७ करुणा फाउण्डेशन

५७.१ कोशी प्रदेश सामाजिक विकास मन्त्रालयबाट स्विकृत बजेट तथा कार्यक्रम अनुसार अपांगता रोकथाम तथा पुन:स्थापना कार्यक्रम सञ्चालनको लागि बेलका नगरपालिका, प्रदेश सरकार र करुणा फाउण्डेशन नेपालको बराबर लागतमा सञ्चालन हुने गरी पालिका र करुणा फाउण्डेशन विच २०८०।१०।२ मा भएको सम्झौता अनुसार यो कार्यक्रम २०८०।१०।१ देखि शुरु भई २०८३ पौष मसान्त सम्म रहने गरि कार्यक्रमको कुल लागत रु.१७८२९३६६।– कायम रहेको छ । सो मध्ये यस बर्ष रु.४५५६६२२।– निकासा भएको मध्ये रु.१२५७०२६।– खर्च भएको छ । सञ्चालित कार्यक्रमबाट लाभग्राही समुह लाभान्वित भए नभएको र कार्यक्रमको उपादेयता सम्बन्धमा पालिकाबाट नियमित अनुगमन गरिनु पर्दछ । यस सम्वन्धमा देखिएका व्यहोरा देहाय बमोजिम रहेको छ ।

विउपूँजी : स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ अनुसार स्थानीय तहहरुले आफ्नो अधिकारक्षेत्र भित्रका विषयमा ऐन तथा सोको अधीनमा रही नियम निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड बनाई कार्यान्वियनमा ल्याउन सक्ने व्यवस्था छ । अपांगता रोकथाम तथा पुन:स्थापना कार्यक्रम सञ्चालनको लागि साकेला अपांग सेवा समाजलाई विउपूँजि कोष वापत रु.४५००००।– समाजको खातामा पठाएको छ । उक्त कार्यक्रम सञ्चालनको लागि कार्यविधि बनाएको पाइएन । पालिकाले उक्त कोष सञ्चालनको लागि आवस्यक कार्यविधि तयार गरेर मात्र खर्च गर्नुपर्दछ । कार्यक्रम सञ्चालनको लागि कार्यविधि तथा बचत परिचालनको विवरण पेश हुनुपर्ने रु

प्रमाण पेश नगरेको	४,५०,०००

५७.२ आपाङ्गकालागि सहायक सामाग्रीः

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उतरदायित्व नियमावली, २०७७को नियम ३९ मा सरकारी रकम खर्च गर्दा उच्चत्तम प्रतिफल प्राप्त हुनेगरी मितव्ययी रुपले खर्च गर्नुपर्ने उल्लेखछ। पालिकाले गो. भौ. नं. १९ मिति २०८१/३/२१ आपाङ्गहरुकोलागि सहायक सामाग्री वितरण गर्नकालागि प्लाङ्क क्यान स्टिक १७ थान, क्रुचेज ४ थान, हेयरिङ्ग एड १११ थान, टोईलेट चेयर १२ थान र ह्विल चेयर ७ थान खरिद गरी नेती सप्लायर्स.लाई रु. ५,०८,५०२.०० भुक्तानी दिएको छ । उक्त खरिद मध्ये रु २,०८,५०२।०० को सामाग्रीहरु लेखापरीक्षणको अवधिसम्म वितरण नभई मौज्दात रहेको देखियो । यसरी मौज्दात रहनेगरी खरिद गर्ने कार्यमा नियन्त्रण गर्दै वितरणको प्रमाण पेश हुनु पर्दछ । रु

प्रमाण पेश नगरेको	२,०८,५०२

५८ भारतीय दुतावासमार्फत सहयोग

श्री जनता वेलका मा वि पुरनदह बेलका विद्यालय निर्माणका लागि भारतीय दुतावासको सहयोग मार्फत रु ४०३८४१३७।०० अनुदान सुनिश्चितता भए बमोजिम पालिकाले लागत अनुमान रु ५०४८०१७१।०० रहेको विद्यालय भवन निर्माणका लागि निर्माण व्यवसायि सम्बृध्दि सम्पन्न - बिजय सिर्जना जे. भी. संग म्याद थप समेत १५ अक्टूवर २०२५ मा कार्य सम्पन्न गर्नेगरी रु ४३३५३५०१।३० सम्झौतागरी तश्रो रनिङ्ग विल सम्म २३४४०१७५।०१ भुक्तानी गर्दा भारतीय दुतावासमार्फ रु २२७९२३०२।०० मात्र अनुदान प्राप्त भएको देखियो । विद्यालय भवन निर्माणको प्रगति ९० प्रतिसत भैसकेको अवस्थामा भारतीय दुतावासमार्फत प्राप्त हुनुपर्ने सोधभर्ना प्राप्त नभएकोले भुक्तानी गर्न नसकि वित्तीय प्रगति ६० मात्र भएको जनाएको छ । सम्झौता बमोजिम किस्तामा प्राप्त हुनबाँकी सोधभर्ना रकम रु १७५९१८३५।०० देखिएकोले कार्य प्रगतीको आधारमा शोधभर्ना माग गरी दाताको रकम खर्च हुनेगरी खर्च लेखाङ्कनमा सुधार गर्नुपर्दछ ।

५९ **प्रयोग विहिन कोल्ड स्टोर**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ अनुसार स्थानीय तहहरुले आफ्नो अधिकारक्षेत्र भित्रका विषयमा ऐन तथा सोको अधीनमा रही नियम निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउन सक्ने व्यवस्था छ । ५००० मे टन क्षमता सहितको ६ वटा चेम्वर भएको कोल्ड स्टोर प्रदेश सरकारको सहयोगमा सहित रु ३ करोड ३३ लाख २८ हजारमा निर्माण सम्पन्न भएको २ वर्ष भएतापनि प्रयोग विहिन अवस्थामा रहेको देखियो । नियमित आम्दानी हुन सक्ने अवस्थामा रहेको कोल्ड स्टोर कार्यविधिको अभावमा सञ्चालनमा नआई आम्दानी गर्न नसकेको अवस्था रहेको देखियो । पालिकाको दीर्घकालिन आम्दानी बढाउन कार्यविधि बनाई कोल्ड स्टोर सञ्चालन ल्याउनुपर्ने देखिन्छ । आम्दानी नगरेको कोल्ड स्टोर व्यवस्थापन तथा सञ्चालनका लागि न्यूतम विद्युत महशुल शुल्क समेत ३ जना कर्मचारी नियुक्त गरी रु ९,९४,६५७.७१ पारिश्रमिक खर्च लेखेको नियमसम्मत देखिएन ।

कार्यमुलक लेखापरीक्षण टोली तथा नगर उपप्रमुख सहितको प्रयोग विहिन बेलका नगरपालिकाको कोल्ड स्टोरको फोटो

अनियमित भएको	९,९४,६५७

६० **तारजाली खरिद**

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १२३(१) मा खरिद सम्झौता अनुसार सार्वजनिक निकायले रनिङ बिल वा अन्य कुनै बिल बिजकको भुक्तानी गर्दा प्राविधिक नापजाँच गरी नापी किताबमा उल्लेख भएको बास्तविक कार्यसम्पादनको आधारमा भुक्तानी गर्नुपर्ने व्यबस्था छ ।पालिकाले निम्न गोश्वारा भौचरबाट विपद् व्यवस्थापन तथा नदी नियन्त्रण गर्नका लागि रु २०३४०००।०० को तारजाली खरिद गरेको छ । तर उक्त तारजाली वडाको सिफारिस तथा भर्पाई गरी वितरण भएकोमा तथा प्रयोग भएको कुन ठाउमा तथा चेनेजमा जडान भएको हो सोको खुल्ने नापी किताब तथा कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन पेश नभएकोले उक्त खरिदको उपयोग तथा प्रगति एकिन गर्न सकिएन । उक्त तारजाली कुन-कुन स्थानमा तथा चेनेजमा, कहा-कहा जडान गरिएको हो सो विवरण खुल्ने प्रमाणित मेजरमेन्ट तथा कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन सहितको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रू.

गो.भा.न\मिति	योजना	विवरण	साइज	परिमाण	भुक्तानी रकम
३०१\०८१\३\२३	विपद् व्यवस्थापन तथा नदी नियन्त्रण गर्नका लागि तारजाली खरिद र पाईप सिमेन्ट खरिद	एल.बि.मल्टिप्रपोज कम्पनि प्रा. लि.	मेशिन मेड ग्याविन विभिन्न साईज	५०८ थान	२०३४०००
				प्रमाण पेश नगरेको	२०,३४,०००

६१ **जग्गा विवाद**

सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ५९ मा निर्माण व्यवसायीले सम्झौताबमोजिम कामको प्रगति नगरेमा सार्वजनिक निकायले त्यस्तो सम्झौता जुनसुकै बखत अन्त्य गरी जमानत जफत हुने र बाँकी कार्य पूरा गर्न आवश्यक पर्ने रकम सरकारी बाँकी सरह असुल उपर गर्ने व्यवस्था छ । सडक वोर्ड कार्यक्रम अन्तर्गतको लागत अनुमान रु २७३८४५२।८० रहेको भट्टराई चोक देखि हत्तिसुडे सडक स्तरोन्ति कार्य निर्माण व्यवसायी निर्माण व्यवसायी रोयल कस्तुरी कन्ष्ट्रकसन प्रा.लि सँग २०८१।२।३१ मा निर्माण सम्पन्न गर्नेगरी रु १८६०४८१।३५ मिति २०८०।१२।२८ मा ठेक्का सम्झौता गरेको छ । जग्गा विवादको कारणले पुरै कार्य गर्न नसकेको निर्माण व्यवसायी निवेदनको आधारमा आंशिक निर्माण कार्यको अन्तिम बिल रु. १५५०६१२।५८ भुक्तानी गरि कार्य सम्पन्न गरेको देखियो । जग्गा विवाद निरुपण नगरी अधुरो कार्यको भुक्तानी गरेको नियमसम्मत नदेखिएकोले पालिकाले जग्गा विवाद नभएको स्थानमा योजना छनौट गर्न जोड दिनुपर्ने देखिन्छ

६२ **समुपरक अनुदान**

समुपरक अनुदान सम्बन्धी (तेस्रो संशोधन) कार्यविधि, २०७७ को दफा ६(१) अनुसार नेपाल सरकारले समितिले छनोट गरेको आयोजना/कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि त्यस्तो आयोजना/कार्यक्रमको कुल लागत, आयोजना/कार्यक्रमको प्रकृति, आयोजना/कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नुपर्ने आवश्यकता, प्राथमिकता, आयोजना/कार्यक्रम कार्यान्वयनबाट हुनक्ने उपलब्धि, आयोजना/कार्यक्रमको दिगोपना समेतको आधारमा प्रदेश वा स्थानीयह तहलाई कुल लागतको अधिकतम पचास प्रतिशत सम्म रकम समपुरक अनुदान प्रदान गर्न सक्ने व्यवस्था रहेको छ । पालिकाले निम्न सडक स्तरोन्नती कार्य वापत निर्माण व्यवसायी लाई मुल्याङ्कन अनुसार रु. २०९१३८१६।०० भुक्तानी गर्दा समुपरक अनुदान सम्बन्धी प्रावधान विपरित पचास प्रतिशत भन्दा रु. १७९०६३१।०० संघीय सरकारको बढी भुक्तानी भएकोले संघीय संचित कोष दाखिला गरेको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रु.

योजनाको नाम	संघीय सरकारको खर्च	गा.पा. बाट भएको खर्च	कुल भुक्तानी	गा.पा को हुनुपर्ने खर्च रकम	घटी खर्च रकम
सोमबारे मायंटार सडक(क्रमागत)	१,२२,४७,५३९	८६६६२७७	२०९१३८१६	१०४५६९०८	१७९०६३१
				असुल गर्नुपर्ने	१७,९०,६३१

६३ **बेलका कृषि बजार**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ४१(क) मा विभिन्न शिर्षक तथा कार्यमा स्वीकृत भएको रकम सो शिर्षक तथा कार्यको लागि मात्र खर्च गर्नुपर्न व्यवस्था रहेको छ । तर पालिकाले १८६।२०८१।३।२३ भौचरबाट बेलका कृषि बजार पहुचमार्ग निर्माण समितिलाई सम्झौता अनुसारको पहुचमार्ग निर्माणको कार्य सम्पन्न गरेको मुल्याङ्कनको आधारमा रु १९६६९६९।०० भुक्तानी गरेको छ । गत वर्ष समेत पूर्वाधार निर्माणमा गरेको खर्चको बाँकी कार्य गर्न बजेट विनियोजन गरेको जनाएकोमा सो पूर्वाधार निर्माणको कार्य नगरी शिर्षक तथा कार्य फरक पारी पहुचमार्ग निर्माणमा खर्च गरेको छ । पूर्वाधार निर्माणमा गर्नुपर्ने खर्च कार्यक्रम फरक पारी पहुचमार्ग निर्माणमा गरेको रकम रु १९६६९६९।०० नियमसम्मत देखिएन । साथै पूर्वाधार निर्माणको बाँकी कार्य गर्न आवश्यक स्रोतको सुनिश्चितता हुनुपर्ने रु

अनियमित भएको	१९,६६,९६९

६४ **प्रदेश समपुरक अनुदान**

कोशी प्रदेशको आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयले जारी गरेको प्रदेश समपुरक अनुदान सम्वन्धि कार्यविधि २०७५ को वुँदा नं ४(२)मा छनौट भएका आयोजनामा प्रदेशले बढिमा ६५ प्रतिशत लागत साझेदारी स्थानीय तहको उल्लेख हुने व्यवस्था छ।। पालिकाले

देहायका प्रदेश समपुरक योजना छनौट गरी प्रदेश सरकार र पालिकाको पैसठ्ठि/पैतिस प्रतिशत साझेदारीमा योजना संचालन भई बोलपत्रको माध्यमबाट खर्च गरेको देखियो। अत कार्यविधि अनुसार पैसठ्ठि/पैतिस प्रतिशत साझेदारी भन्दा बढी खर्च गर्न निमल्ने भएकोले प्रदेश संञ्चित कोषमा फिर्ता गरेको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रु

गोश्वरा भौचर न मिति	योजना	निर्माण व्यवसायी	सम्झौता अंक	बजेट खर्च	पैसठ्ठि प्रतिशतले हुने रकम रु	प्रदेश समपुरक कोषको खर्च रकम	फिर्ता गर्नुपर्ने रकम
३६ २०८१।३।२४	लालबजार घारेघाट सडक निर्माण	चौदण्डीगढी निर्माण कम्पनी प्रा.लि.	९२४३६५९।८७	८९६३९२०	४५२६५४८	६३४४४४७	१८१७८९९
जम्मा							**१८१७८९९**

प्रमाण पेश नगरेको	१८,१७,८९९

६५ **थप कार्य सम्पादन जमानत**

सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ५४ मा खरिद सम्झौता गर्दाका बखत पूर्वानुमान गर्न नसकिएको परिस्थिति सम्झौता कार्यान्वयनको क्रममा सिर्जना भएमा सोको स्पष्ट कारण खुलाई भेरिएसन आदेश जारी गर्नसक्ने व्यवस्था छ। लालबजार घारेघाट सडक निर्माण गर्न निर्माण व्यवसायीसँग भएको २०८१।६।१४ कार्य सम्पन्न गर्नेगरी सुरु संझौता रु.८२,७६,३८४/- भएकोमा मिति २०८१।३।२७ मा भेरिएशनबाट रु.९,६७,२७५।८७ थप गरी रु.९२,४३,६५९/- नयाँ ठेक्का अकं कायम भएको छ । थप भेरिएशन रु.९,६७,२७५।८७ को कार्य सम्पादन जमानत रु. ४८,३६४/- थप गरेको नदेखिएकोले त्रुटी सच्याउने अवधि सम्मको जमानत थप गरेको प्रमाण पेश हुनुपर्ने रु.

प्रमाण पेश नगरेको	४८,३६४

६६ **बढी भुक्तानी**

सार्वजनिक खरिद नियमावली,२०६४ को नियम १२३ मा खरिद सम्झौता अनुसार सार्वजनिक निकायले रनिङ्ग वा अन्य विल विजकको भुक्तानी गर्दा करारका शर्त वमोजिम प्राविधिक नाप जाँच गरी नापी कितावमा उल्लेख भएको वास्तविक कार्य सम्पादनको आधारमा भुक्तानी दिनुपर्ने उल्लेख छ । सडक वोर्ड कार्यक्रम अन्तर्गतको खयरवाने शिखरमाडी सडक निर्माण तथा मर्मतका लागि निर्माण व्यवसायी रोयल कस्तुरी कन्ष्ट्रकसन प्रा.लि सँग २०८१।३।२३ मा सम्झौता अनुसारको निर्माण सम्पन्न गरी अन्तिम रनिङ बिल रु.१९,८८,५८०।– भुक्तानी गरेको छ । लागत अनुमान अनुसार १६०० मिटरको सववेस सहितको ग्रावेलको कार्य गर्नुपर्नेमा पुष्ट्याई वेगर चाडाईको क्षेत्रफल बढाई १५२० मिटर लम्वाई अनुसारको परीमाण भुक्तानी गर्दा रु ८६४००।०० बढी भुक्तानी गरेको देखियो । घटी लम्वाईको कार्य गरेपनि सम्झौता अनुसारकै भुक्तानी गर्दा रु ८६४००।०० असुल गर्नु नपर्ने भए प्रमाण पेश गर्ने अन्यथा निर्माण व्यवसायीबाट असुल हुनुपर्ने रु

असुल गर्नुपर्ने	८६,४००

६७ **खर्चको पुष्ट्याई**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ४१ मा अधिकारप्राप्त अधिकारीले सरकारी रकम खर्च गर्दा सुनिश्चित र यकिन हुनुपर्ने विषय उल्लेख छ । साथै, नियम ३९ मा सरकारी रकम खर्च गर्ने कार्यवधि सम्बन्धमा परिपालना सम्बन्धित विभिन्न व्यवस्था छन् । पालिकाले निम्नानुसारको भुक्तानीमा कारोबारसँग सम्बन्धित प्रमाण, आधार र पुष्ट्याई पेश गर्नुपर्ने देखिएको रु

क्र स	भौ न र मिति	विवरण	रकम	सान्दर्भिक व्यहोरा
१	४-२०८१।८।४	श्री जनता नमुना मा.वि. गुरुङ्गचौरी	२४१९०००।००	संघीय सरकारबाट हस्तान्तरित कार्यक्रम अन्तर्गत केन्द्रबाट छनौट भएका नमुना विद्यालको भवन निर्माण तथा पुर्वाधार व्यवस्थापन अनुदान बमोजिम स्वीकृत गुरुयोजना अनुरुप कार्यभएको प्रमाण पुष्ट्याई पेश गर्नुपर्ने । तथा अग्रिम कर र मू अकर कट्टा गरी दाखिला गरेको प्रमाण समेत पेश नभएको ।

प्रमाण पेश नगरेको	२४,१९,०००

६८ रामपुर खानेपानी आयोजना

६८.१ रामपुर खानेपानी आयोजना रामपुर खानेपानी आयोजनाकालागी निर्माण व्यवसायी अम्बरशान्ती।प्रयण। रेम्मी जे.भी. संग २ वर्षमा कार्य सम्पन्न गर्नेगरी २०२४ जुन १६ मा रु ६,२३,७२,१८१।११ को सम्झौता गरी मोविलाइजेशन पेस्की रु १,०९,६०,०००.०० दिएको छ । कार्यालय र निर्माण व्यवसायी बीच भएको खरिद सम्झौताको वोलपत्र सम्वन्धी कागजातको जी.सी.सी. ३४.१ मा स्वीकृत बोलपत्रदाताले स्वीकृतिको पत्र पाएको १५ दिन भित्र निर्माण कार्यको कार्यतालिका स्वीकृतिकोलागि पेश गर्नुपर्ने उल्लेख छ । त्यस्तै ३४.३ मा प्रत्येक ९० दिनभित्र कार्यक्रम कार्यान्वियन तालिका अद्यावधिक (प्रोग्राम अपडेट) गर्नु पर्ने र ढिलो गरी पेश गरेमा सो वापत सम्झौतामा उल्लेख भए अनुसार रु १०००००।०० रोक्का राखिने उल्लेख छ । लेखापरीक्षणको क्रममा निर्माण व्यवसायीले अद्यावधिक आयोजना कार्यान्वियन तालिका पेश गरेको देखिएन । निर्माण व्यवसायीलाई सम्झौता बमोजिम प्रोग्राम अपडेट पेस नगरेको रकम रोक्का गर्नु पर्दछ । रु.

प्रमाण पेश नगरेको	१,००,०००

६८.२ कामको गुणस्तर परीक्षणः सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम १२३ मा रनिङ बिलको भुक्तानि गर्दा करारको शर्त बमोजिम गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । निर्माण सम्बन्धि कार्य गराई भुक्तानी गर्दा स्वीकृत स्ट्यान्डर्ड स्पेशिफिकेशन बमोजिम खपत गरिएका सामग्रीको गुणस्तर परीक्षण गराएर मात्र भुक्तानी गर्नु पर्नेमा यो निर्माण कार्यको डिपिआर तथा स्ट्यान्डर्ड स्पेशिफिकेशन र स्वीकृत QAP लेखापरीक्षणमा पेश भएन । निर्माण कार्यमा प्रयोग भएका सामग्रीहरुको स्वीकृत स्ट्यान्डर्ड स्पेशिफिकेशनमा तोकिएको परिमाण र फ्रिक्वेन्सी अनुसार परीक्षण नगराई कन्क्रिट कार्य तथा डण्डी खपतको भुक्तानी हुन सक्ने देखिन्छ । खानेपानी संरचना निर्माण कार्यको गुणस्तर परीक्षण बेगर भुक्तानी गर्ने कार्यमा नियन्त्रण हुनुपर्दछ ।

६९ जमानत जफ्त

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ५८(१) मा विद्युतीय बोलपत्र वा प्रस्तावको हकमा त्यस्तो बोलपत्र वा प्रस्ताव पेश गर्ने अन्तिम समयावधिसम्म विद्युतीय सञ्चार माध्यमबाट फिर्ता वा संशोधन गर्न सक्ने व्यवस्था छ । रामपुर खानेपानी आयोजनाकालागी निर्माण व्यवसायी छनौट गर्दा NEPAL Megha J. V./ AASHRIKA J. V.ले ५ भन्दा फरक ठेक्कामा सहभागि नभएको व्यहोराको फरक विवरण पेशगरी बोलपत्रमा सहभागि जनाएकोले पालिकाको २०८०।२।१७ को निर्णय अनुसार रु १६०००००।०० जमानत जफ्त गरी कालोसूचीमा राख्न कारवाहीका लागि लेखि पठाउने निर्णय गरेको छ । जमानत जफ्त गरी धरौटी खातामा राखेको देखिएकोले जमानत जफ्त गरेको रकम रु १६०००००।०० संघीय सञ्चितकोष दाखिला गरेको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रु

प्रमाण पेश नगरेको	१६,००,०००

७० पूँजिगतबाट चालु प्रकृतिको खर्च

नगरपालिका पुंजीगत- एकिकृत आर्थिक संकेत तथा वर्गिकरण र व्याख्या,२०७४ अनुसार चालु प्रकृतिका खर्च चालु खर्च शिर्षकवाट र पुँजीगत खर्च पुजीगत खर्च संकेतवाट खर्च लेख्नुपर्नेमा चालु प्रकृतिको खर्च पुँजीगत वजेटमा समावेश गरी वजेट खर्च लेख्नु नियम सम्मत देखिएन ।पूँजिगत तर्फ आर्थिक, सामाजिक बिकास तथा उत्पादनमुखी कार्य गर्न बजेट विनियोजन हुनुपर्नेमा यस पालिकाले तपशिल

बमोजिमका चालु प्रकृतिका कार्यक्रम पूँजिगत बजेटमा समावेश गरी खर्च लेखेको छ। यसरी चालु प्रकृतिको खर्च पूँजिगत शिर्षकबाट गर्नु वित्तिय अनुशासनको उल्लङ्घन हो । यसमा कार्यालयले सुधार गर्नुपर्दछ । केही उदाहरण देहायअनुसार छन :-

भौ.न.\मिति	**भुक्तानी पाउनेको नाम**	**कामको विवरण**	**रकम**
५६\०८०\९\२४	उमा देवी अधिकारी	सरसफाई सफाई कर्मचारीलाई तलब भत्ता	३००००.००
६६\०८०\१०\५	रंगलक्ष्मी आयल सप्लायर्स प्रा.ली.	ईन्धन बापतको रकम भुक्तानी	४७४१३२.५०
८०\०८०\११\८	सिता देवी न्यौपाने	वडा ४ को सिफारिसमा आर्थिक सहयोग	१५०००.००
१०४\०८०\१२\२०	फनेन्द्र प्रसाद चौधरी	वन भोज कार्यक्रमका लागि आर्थिक सहयोग	१००००.००
११५\०८१\१\३	भिमेश राई	मन्दिरमा धुप बाति वापत रकम पुजारीलाई भुक्तानी	४००००.००
१४०\०८१\१\२४	श्रवण कुमार चौधरी	विद्युत महशुल भुक्तानी	१३२९.००
जम्मा			५७०४६१.५

७१ शीर्षक फरक पारी खर्च

नगरपालिका पुंजीगत- आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावाली,२०७७ को नियम ३८ मा बजेट खर्च गर्न वा खर्च निकासा गर्न दिनु अघि स्वीकृत बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम र सम्बन्धित शीर्षकमा परेको र खर्च गर्न बाँकी रहेको एकीन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ ।नमुना छनौटको रुपमा हेर्दा पालिकाले निम्नानुसारको फरक शीर्षकबाट खर्च भुक्तानी गरको छ। विनियोजित बजेट सम्बन्धित खर्च शिर्षकको अधिनमा रही खर्च गर्नेतर्फ पालिकाले ध्यान दिनुपर्दछ। फरक शीर्षकमा खर्च गरेको रु.४३१०७३.६० रकम नियमित देखिएन रू.

भौचर नं. र मिति	**शिर्षक**	**रकम रु**	**कैफियत**
५\०८०\६\२३	भारतीय दुतावाससंग बिद्यालय निर्माण साझेदारी	१५६५२०.००	ईन्धन वापत रंगलक्ष्मी आयल सप्लायर्स प्रा.लीलाई भुक्तानी
४६\०८०\९\२२	वडा अध्यक्ष साना विकास कार्यक्रम (वडा १)	४२०००.००	आर्थिक सहयोग र मोटरसाइकल मर्मत
७२\०८०\१०\१०	वडा अध्यक्ष साना विकास कार्यक्रम (वडा ७)	५९५००.००	खेलकुदको लागि खर्च
८१\०८०\११\९	वडा अध्यक्ष साना विकास कार्यक्रम	४८६४०.६०	ईन्धन वापत रंगलक्ष्मी आयल सप्लायर्स प्रा.लीलाई भुक्तानी
१३८\०८१\१\२१	वडा अध्यक्ष साना पूर्वाधार विकास कार्यक्रम	७४२४५.००	पारिश्रमिक भुक्तानी तथा सम्मान कार्यक्रममा भुक्तानी
१७७\०८१\२\२२	वडा अध्यक्ष साना विकास कार्यक्रम वडा १	५०१६८.००	कर्मचारी ज्याला भुक्तानी
जम्मा		४३१०७३.६०	

अनियमित भएको	४,३१,०७३.६

७२ रित पूर्बकको कर बिजक

मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा १४ बमोजिम मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएका फर्मसँग तोकीएको ढाँचाको कर वीजक लिई खरिद गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । रितपूर्वकको कर वीजक बेगर देहायका सप्लायर्स तथा निर्माण व्यसायीबाट मु.अ.कर रु. १९१६६२.४४ समेत रु. १६८०८५७.६६ सामान तथा निर्माण सेवा खरिद गरेको छ । तसर्थ उक्त सप्लायर्स तथा निर्माण व्यवसायिले रितपूर्वकको कर बिजक वेगर भुक्तानी लिएको मू.अ.कर समायोजन गरेको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रु.

गोभौनं./ मिति	भुक्तानी पाउनेको नाम	प्यान नं.	कर विजकको अवस्था	भुक्तानी रकम	मुअकर कर रकम
३११	जि.एस. कन्स्ट्रक्सन, मन्थली	६०३८८४०९४	बिजक नं. डटपेनले लेखेको ०१	१८९२८५	२१७७६
३२५	बेलका राजारानी कन्स्ट्रक्सन एण्ड सप्लायर्स, बेलका-२	६०९९२३२१६	बिजक नं. डटपेनले लेखेको ०६	१४९१५७२.६६	१६९८८६.४४
जम्मा				१६८०८५७.६६	१९१६६२.४४
				प्रमाण पेश नगरेको	१,९१,६६२.४४

७३ **हेभी इक्युपमेन्टको प्रयोग**

सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ४४ मा कामको मुख्य उद्देश्य रोजगारी श्रृजना गर्ने भएमा उक्त काम उपभोक्ता समितिमार्फत गराउन सकिने उल्लेख छ भने सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ को नियम उपनियम (९) मा उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायबाट सञ्चालित हुने निर्माण कार्यमा सामान्यतः डोजर, एक्साभेटर, लोडर, रोलर, ग्रेडर जस्ता हेभी मेशिनरी प्रयोग गर्न नमिल्ने व्यवस्था छ । सो नियमावलीको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांशमा लागत अनुमान तयार गर्दाको समयमा हेभी मेशिन प्रयोग गर्नुपर्ने जटिल प्रकृतिको कार्य भनी उल्लेख भएको रहेछ भने सम्बन्धित प्राविधिकको सिफारिशमा सार्वजनिक निकायबाट सहमति लिई त्यस्ता मेशिन प्रयोग गर्न सकिने उल्लेख छ ।नमुना छनौटका रुपमा श्रेस्ता परीक्षण गर्दा पालिका अन्तर्गत सडक निर्माण तथा स्तरोन्नतिसँग सम्बन्धित योजनाका उपभोक्ता समितिहरुले डोजर, एक्साभेटर लगायतका हेभी मेशिन प्रयोग गर्ने गरेको पाइएता पनि नियमावलीको व्यवस्था बमोजिम सम्बन्धित प्राविधिकको सिफारिश गराई नगर कार्यपालिकाको कार्यालयबाट सहमति लिएको नपाइएको केही उदाहरणहरूः-

गो भा न	उपभोक्ता समितिको नाम	कामको विवरण	मुल्यांकन	भुक्तानी	मेशिन प्रयोगको मु.अ.कर बिल
१७४	ढाक्रे खारखोला सडक निर्माण उ.स.	सडक निर्माण	११४९१७	९५५९७	११९९९९
१७६	सारथे टंकेला गुफा जोड्ने नया सडक निर्माण उ.स.	सडक निर्माण	४७६८३२	३९६४०६	४७९५१९
१७३	अजिङ्गरे फक्टपुर सडक निर्माण उ.स.	सडक निर्माण	२०५२३५	१६५२५९	२०१५९९
१८६	आरुवारी दाङखा जोड्ने सडक योजना उ.स.	सडक निर्माण	१५७८७३	१३००००	१४३१९९
२३२	एकता टोलबाट ढाक्रे जाने सडक निर्माण उ.स.	सडक निर्माण	१८१२९१	१४४६६९	१८८४५८
२४१	नामकेशा मयुङटार जोड्ने सडक उ.स.	सडक निर्माण	४१७५३४	३४४५५८	३७७९९९
जम्मा				१२७६४८९	१५१०७७३

७४ **एजबिल्ट ड्राइङ्ग**

नगरपालिका पुजीगत- सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १२५ मा खरिद सम्झौता बमोजिम निर्माण कार्य सम्पन्न भएको तीस दिनभित्र निर्माण व्यबसायीले निर्माण भए बमोजिमको(एजबिल्ट नक्सा) पेश गर्नुपर्ने व्यबस्था छ । कार्यालय र निर्माण व्यवसायी बीच भएको सम्झौताको स्पेशल कन्डिसन अफ कन्ट्रयाक्ट बमोजिम निर्माण व्यवसायीले कार्यसम्पन्न भएको समयमा एज बिल्ट ड्रइङ्ग पेश गर्नुपर्ने र सो डकुमेन्ट पेश नगरेमा तोकिएको रकम रोक्का(बिद हेल्ड) गरिने उल्लेख छ ।पालिकाले यस बर्ष निर्माण सम्पन्न भएका निम्न निर्माण कार्यको अन्तीम बिल भुक्तानी दिएकोमा लेखापरीक्षण अवधिसम्म पनि एज विल्ट ड्रइङ्ग पेश भएको पाइएन ।तसर्थ एज बिल्ट ड्रईङ्ग पेश नभएकोले शर्त बमोजिम एज बिल्ट ड्रईङ्ग तयार गराई सोको प्रमाण पेश हुनुपर्ने रू.

योजनाको नाम	निर्माण व्यवसायी	सम्झौता रकम	कन्डिसन	रकम रोक्का(बिद हेल्ड)
Construction and Upgrading of Aambasi- Purandaha- Bhagalpur- Rampur Road	पि.के. निर्माण सेवा, रौतामाई गा.पा. ७	५९५२६६३.८६	GCC 71.2	५००००
जम्मा				५००००
			प्रमाण पेश नगरेको	५०,०००

७५ साना सिँचाई कार्यक्रम तर्फ

७५.१ साना सिचाई आयोजना अन्तर्गत यस पालिकामा साझेदारी लगानी आयोजनामा उपभोक्ता, स्थानीय सरकार, प्रदेश सरकार, संघीय सरकार तथा स्वीस सरकारको सहभागितामा विभिन्न ६ वटा साना सिचाँई योजनाहरु सञ्चालन रहेको विवरण प्राप्त भयो । यस पालिकामा साझेदारी लगानी आयोजनामा खर्च गर्दा संम्झौतामा उल्लेखित अनुपात अनुसारको श्रोतबाट खर्च लेख्नुपर्दछ ।समुदायमा आधारित साना सिंचाई आयोजना सञ्चालनका लागि साझेदारी लगानी सम्झौतामा व्यबस्था भए अनुसार कुल लागतमा उपभोक्ता समिति, स्थानीय सरकार, प्रदेश सरकार, संघीय सरकार तथा स्वीस सरकारको सहभागिता क्रमश १०, २०, २०, २० र ३० प्रतिशत रहेकोमा संझौता अनुसार गर्नुपर्ने व्यबस्था रहेकोमा आयोजनाहरुको हालसम्मको भुक्तानीमा निम्नअनुसार श्रोतगत खर्च हिसाब गरी खर्च भएको देखिएन । तसर्थ आयोजनामा श्रोतगत हिसाब मिलान गरी खर्च गर्नुपर्दछ ।

७५.२ रोयल्टी भुक्तानी - सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७(४) मा उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायलाई निर्माण कार्यको बिल भुक्तानी दिँदा लागत अनुमानमा रहेको मुल्य अभिबृद्धि कर, ओभरहेड कन्टिन्जेन्सी रकम र जनसहभागिताको अंश कट्टा गरेर मात्र भुक्तानी दिनुपर्ने व्यबस्था छ । सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १२३ को १(ख) मा सार्वजनिक खरिद कार्यको भुक्तानी गर्दा उल्लेख भएको वास्तविक कार्यसम्पादनको आधारमा भुक्तानी दिनुपर्ने उल्लेख छ । साना सिँचाई कार्यक्रम अन्तर्गत नमुना छनौट गरी परीक्षण गर्दा पालिकाले देहायको योजनामा लागत अनुमान तयार गर्दा ढुंगा, गिट्टी तथा बालुवामा रोयल्टी समावेश गरी लागत अनुमान तयार भई सोही अनुसार निर्माण कार्य गरिएको छ । उपभोक्ता समितिले उक्त सामाग्रीहरुको कर तथा रोयल्टी वापत सम्बन्धित पालिकालाई बुझाएको कर तथा रोयल्टी रकम भन्दा बढी रोयल्टी मुल्यांकन गरी उपभोक्ता समितिलाई भुक्तानी गरेको छ । रोयल्टी वापतको रू.१६२१४२.०० बढी भुक्तानी भएको रकम सम्बन्धित प्राविधिकलाई जिम्मेवार बनाई निम्न उपभोक्ता समितिबाट असुल गर्नुपर्ने रू.

योजनाको नाम	निर्माण सामाग्री	परिमाण (घ.मि)	रोयल्टी दर (प्रति घ.मि.)	रोयल्टी रकम
मोरङ्गे मुर्ती खोला जल उपभोक्ता समिति वडा-३	ढुंगा	१६१.१३	२४७.०१	३९८००.००
	गिट्टी	१८३.२५	२४७.०१	४५२६५.००
	बालुवा	९५.९३	२११.७२	२०३११.००
जम्मा रोयल्टी				१०५३७६.००
भुक्तानी गरेको रोयल्टी बिल				७५७२६.००
बांकी भुक्तानी गर्नुपर्ने रोयल्टी रकम				**२९६५०.००**
मुर्ती खोला सिँचाई योजना उपभोक्त समिति वडा-६	ढुंगा	१०२.३७८	२४७.०१	२५२८८.३८
	गिट्टी	८८.२४	२४७.०१	२१७९६.२०
	बालुवा	४६.२०	२११.७२	९७८१.४६
जम्मा रोयल्टी				५६८६६.००
भुक्तानी गरेको रोयल्टी बिल				४४४५८.७०
बांकी भुक्तानी गर्नुपर्ने रोयल्टी रकम				**१२४०८.००**
सेवा केन्द्र डोङ टोल सिंचाई योजना उपभोक्ता समिति	ढुंगा	१२७.५१	२४७.०१	३१५०३.००
	गिट्टी	१२६.२८	२४७.०१	३११८२.००
	बालुवा	६३.१४	२११.७२	१३३६८.००
जम्मा रोयल्टी				७६०५३.००
भुक्तानी गरेको रोयल्टी बिल				५७२९०.००
बांकी भुक्तानी गर्नुपर्ने रोयल्टी रकम				**१८७६३.००**
रातापानी गिदेरी साना सिँचाई योजना उपभोक्ता समिति	ढुंगा	२३३.२९	२४७.०१	५७६२५.००
	गिट्टी	२२२.९७	२४७.०१	५५०७६.००
	बालुवा	११६.७३	२११.७२	२४७१४.००
जम्मा रोयल्टी				१३७४१५.००
भुक्तानी गरेको रोयल्टी बिल				३६०९४.००
बांकी भुक्तानी गर्नुपर्ने रोयल्टी रकम				**१०१३२१.००**
कुल जम्मा रकम				**१६२१४२.००**

असुल गर्नुपर्ने	१,६२,१४२

७६ **अमानतबाट कार्य**

सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावलीले खरिद विधिमा खुल्ला प्रतिस्पर्धाद्धारा उपभोक्ता समिति मार्फत, अमानतबाट निर्माण कार्य, गैर सरकारी संस्था मार्फत कार्य गराउन सक्ने प्रावधान छ । यसै ऐनको दफा ४५ मा सामान्य प्रकृतिको मर्मत संभार कार्य अमानतबाट

गराउन सकिने र यसै नियमावली, २०६४ को नियम ९८ अनुसार अमानतबाट कार्य गराउदा एक तह माथि अधिकारीको पूर्व स्वीकृती लिनुपर्ने, अमानतबाट कार्य गराउन निर्माण सामाग्री ऐन, नियमावलीको प्रक्रिया बमोजिम खरिद गरी ज्यालामा काम लगाउनु पर्ने उल्लेख छ । नगरपालिकाले सामान्य प्रकृतिको मर्मत संभार कार्य व्यक्तिलाई कार्यादेश दिई गरेको र एकतहमाथिको स्वीकृत नलिई, मर्मत संभारमा लाग्ने मालसामान समेत स्वयम व्यक्तिले खरिद गर्ने गरी कार्यादेश दिएकोले ऐन नियमको प्रावधानको पालना भएको छैन । ऐन नियमका प्रावधानको पालना सहित यस प्रकारको कार्य प्रक्रियामा सुधार गर्नुपर्दछ ।

गो.भा.न\मिति	भुक्तानी पाउनेको नाम	वापत	रकम
१०५\०८०\१२\२०	दुर्गा कुमारी सुवेदी	१ नं. वडा भरिको सडक मर्मत	४०५२८.००
२९१\०८१\३\२०	यज्ञन्द्र नाथ पर्बाछाने	सडक मर्मत वडा ६	९६२९२.००
३५०\०८१\३\२४	अशोक कुमार चौधरी	सडक निर्माण वडा ३ र ९	९६९३५.००
३५३\०८१\३\२४	चक्र बहादुर निरौला	निर्माण कार्य	३०६०६.००
जम्मा			२६४३६१.००

७७ **उपभोक्ता समितिको काममा मु.अ.कर**

नगरपालिका पुंजीगत- सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ मा उपभोक्ता समिताबट काम गराउने सम्बन्धी व्यबस्था रहेको छ भने सोही नियमावलीको उपनियम ९ अनुसार उपभोक्ता समितिबाट सञ्चालित हुने निर्माण कार्यमा लोडर, एक्साभेटर, रोलर, डोजर, ग्रेडर विटुमिन डिस्ट्रीव्युटर, विटुमिन ब्वाइलर जस्ता हेभी मेसिनहरु प्रयोग गर्न सकिने छैन । सोही नियमको उपनियम ४ मा लागत अनुमानमा रहेको मुल्य अभिवृद्धि कर, ओभरहेड, कन्टिन्जेसी रकम र जनसहभागीताको अंश कट्टा गरेर मात्र भुक्तानी दिनु पर्नेछ ।नमुना छनौटका रुपमा हेरिएका निम्न कार्यहरु उपभोक्ता समिति मार्फत गराउदा माटो काट्ने कार्य गर्दा जिल्ला दररेटमा मु.अ.कर जोडी लागत अनुमान तयार गरी सोही अनुसार कार्यसम्पन्न गरी भुक्तानी गरेको छ । कार्यालयसंग यस बिषयमा छलफल गर्दा उपभोक्ता समितिले भ्याटबिल ल्याउने गरेको भनी जनाएको छ । उपभोक्ता समिति मार्फत गरिने कार्यमा मु.अ.कर सहित भुक्तानी दिएको हुदा मु.अ.कर रकम रू.१४८३३४.०० बढी भुक्तानी भएको देखिन्छ । राज्यलाई बढी आर्थिक व्ययभार हुने गरी उपभोक्ता समितिलाई मुल्य अभिवृद्धि कर भुक्तानी दिने कार्य नियमसम्मत देखिएन । अतः यस्तो कार्यमा सुधार हुनुपर्दछ ।

गो.भा.न.	उपभोक्ता समिति	कार्य	जिल्ला दर रू.	मु.अ.कर समेतको भुक्तानी दर रू.	मु.अ.कर रकम रू.	परिमाण(घ.मि.)	जम्मा रकम
२०	वडा भरिको सडक मर्मत उपभोक्ता समिति वडा-७	नरम माटो काट्ने काम	८१	९१.५३	१०.५३	२००९.२	२११५७
६०	रंगशाला पश्चिमको उत्तर जाने सडक र सिमलटार खार खोलाबाट कार्की गाई फाराम हुदै वडा ३ को सिमाना जोड्ने सडक उ.स. (२०७९।८०)	नरम माटो काट्ने काम	७७	८७.०१	१०.०१	३५१	३५१३
९६	देउराली हुँदासे राक्चे सडक निर्माण उ.स.	नरम माटो काट्ने काम	८१	९१.५३	१०.५३	२४७९.६०	२६११०
		नरम चट्टान काट्ने काम	३००	३३९	३९	८९.८०	३५०२
१५२	क्लब भवन देखि जिरायत जाने सडक ट्र्याक निर्माण उ.स.	नरम माटो काट्ने काम	८१	९१.५३	१०.५३	२३३६.७०	२४६०५
१७३	अजिङ्गरे फक्टपुर सडक निर्माण उ.स.	नरम माटो काट्ने काम	८१	९१.५३	१०.५३	८२८.८५	८७२७
		कडा माटो काट्ने काम	१०५	११८.६५	१३.६५	२०३.५८	२७७९
		नरम चट्टान काट्ने काम	३००	३३९	३९	२८५.७३	११४३
१९०	खमारे कृषि सडक उ.स.	नरम माटो काट्ने काम	८१	९१.५३	१०.५३	२७५९.४५	२९०५७
		कडा माटो काट्ने काम	१०५	११८.६५	१३.६५	७५६.१०	१०३२०
		नरम चट्टान काट्ने काम	३००	३३९	३९	१९०.२८	७४२१
जम्मा							१४८३३४

७८ **आन्तरिक लेखापरीक्षण**

स्थानीय तह संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७७ मा स्थानीय तहले आर्थिक कारोबारको नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता र प्रभावकारिताको आधारमा प्रत्येक चौमासिक समाप्त भएको एक महिना भित्र आन्तरिक लेखापरीक्षण गराउनु पर्ने उल्लेख छ । पालिकाले आन्तरिक लेखापरीक्षण शाखामा जनशक्ती नभएको कारण देखाई २०८०।८१ को आर्थिक कारोबारको आन्तरिक लेखापरीक्षण गराएको देखिएन । अतः तोकिए बमोजिम आन्तरिक लेखापरीक्षण गराई आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउने तर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।

७९ **सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण स्थिति**

७९.१ सामाजिक सुरक्षा विवरण - सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत भत्ता वितरण गर्दा सामाजिक सुरक्षा ऐन, २०७५, सामाजिक सुरक्षा नियमावली, २०७६, बिद्युतीय प्रणालीबाट सामाजिक सुरक्षा भत्ता भुक्तानी रणनीति, २०७४, सामाजिक सुरक्षा वितरण कार्यविधि, २०७७ को प्रावधान बमोजिम गर्नुपर्ने व्यबस्था रहेको छ ।पालिकाबाट सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमको लागि यो बर्ष नेपाल सरकारबाट प्राप्त बजेट मध्ये रू.२०,०६,५३,७९३.६७ खर्च देखाई आर्थिक विवरण पेश गरेको छ ।पालिकाको अघिल्लो आर्थिक बर्ष र यस आर्थिक बर्षमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीहरुको औषत निकाली तुलनात्मक अवस्था निम्न रहेको देखिन्छ ।

लक्षित समुह	**आ.ब. २०७९।८० को चार त्रैमासिकको औसत सँख्या**	**आ.ब. २०८०।८१ को चार त्रैमासिकको औसत सँख्या**	**भत्ता दर**
अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	३००३	३१६२	४०००
जेष्ठ नागरिक (दलित)	२४५	२९३	२६६०
जेष्ठ नागरिक (एकल महिला)	३२३	३३७	२६६०
विधवा	५६५	६४१	२६६०
पुर्ण अपाङ्गता	१०१	१११	३९९०
अति अशत्त अपाङ्गता	१९२	२६३	२१२८
दलित बालबालिका	४४७	५०४	५३२
जम्मा	४८७६	५३११	

७९.२ सामाजिक सुरक्षा त्रैमासिक वितरण - सामाजिक सुरक्षा नियमावली, २०७६ को नियम २३(१) मा स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रभित्र वितरण गरिएको सामाजिक सुरक्षा भत्ताको त्रैमासिक तथा बार्षिक प्रतिवेदन अनुसुची ६ बमोजिमको ढाँचामा तयार गरी विभाग तथा प्रदेशको सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धि विषय हेर्ने निकायमा पठाउनु पर्नेछ ।यस नियम बमोजिम उक्त अनुसुची अनुसार प्रत्येक त्रैमासिकको सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गरेको संख्या र रकम निम्न अवस्थामा रहेको पाइयो ।

लाभग्राही समुह	पहिलो त्रैमासिक		दोस्रो त्रैमासिक		तेस्रो त्रैमासिक		चौथो त्रैमासिक	
	वितरण गरेको संङ्ख्या	वितरण गरेको रकम	वितरण गरेको संङ्ख्या	वितरण गरेको रकम	वितरण गरेको संङ्ख्या	वितरण गरेको रकम	वितरण गरेको संङ्ख्या	वितरण गरेको रकम
अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	२९९२	३५६४५२४०	३०७०	३६६१८०४८	३११२	३७०८३६४४	३१८७	३७९१३४४७
जेष्ठ नागरिक भत्ता (दलित)	२७१	२११४७००	२८२	२२२६४२०	२९४	२३०८८८०	२९२	२३११५४०
जेष्ठ नागरिक एकल महिला	३६९	२९३६६४०	३६७	२९२३३४०	३६५	२९०४७२०	३५३	२८०८९६०
विधवा	५७८	४५७२५४०	६०६	४७८८०००	६२७	४९३९६२०	६३५	५०२२०८०
पूर्ण अपाङ्गता भत्ता	१०१	१२००९९०	१०२	१२२०९४०	१०१	१२००९९०	१०२	१२०४९८०
अति अशक्त अपाङ्गता भत्ता	२०१	१२५४९७१	२१३	१३५७६६४	२२१	१४०६६०८	२५०	१४६८३२०
दलित बालबालिका	४३५	६७३४४२	४८०	७४२८०७	५१४	७६९७२१	५०७	७८५४२५
जम्मा	४९४७	४८३९८५२३	५१२०	४९८७७२१९	५२३४	५०६१४१८३	५३२६	५१५१४७५२

७९.३ सामाजिक सुरक्षा फिर्ता रकम विविध खातामा - सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ अनुसार फरवार्ड फिडको आधारमा सम्बन्धित लाभग्राहीलाई सामाजिक सुरक्षा वापत रकम बैंक निकासा गर्ने र बांकी बढी निकास भएको रकम संघीय सञ्चित कोषमा फिर्ता गर्नुपर्ने व्यवस्था छ र सोही कार्यविधिको दफा २६ अनुसार कुनै कारणले भत्ता प्राप्त गर्न योग्य नभएको पाईएमा सम्बन्धित बैँकबाट लगत कट्टा हुने मिति सम्मको रकम सम्बन्धित हकवालालाई भुक्तानी गरी सो मिति भन्दा पछिको रकम फिर्ता गरी सँघीय सँचित कोषमा दाखिला गर्नुपर्ने उल्लेख छ । पालिकाले यस आर्थिक बर्षमा सामाजिक सुरक्षा वापत फिर्ता भएको रकम संघीय सञ्चित कोषमा फिर्ता नगरी पालिकाको विविध खर्च खातामा रू.५१७८३.०० दाखिला गरी आम्दानी जनाएको छ । पालिकाको विविध खर्च खातामा रहेकोले उक्त रकम संघीय सञ्चित कोषमा दाखिला गरेको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रू.

प्रमाण पेश नगरेको	५१,७८३

७९.४ नागरिकता नम्बर एकै भएका लाभग्राही- सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को परिच्छेद ४ को बुँदा नं १४ मा स्थानीय तहले प्रविष्ट गरेको अद्यावधिक एम.आई.एस लगतका आधारमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता रकम निकासा पाउने सम्बन्धि व्यबस्था रहेको छ ।नेपाल सरकारले जारी गर्ने नागरिकता परिचयपत्र नं. प्रत्येक व्यक्तिको फरक फरक हुने गरी जारी गर्दछ ।यस पालिका अन्तर्गतका ९ वटा वडा मध्ये १ वडाको प्रथम त्रैमासिकको नमुना परीक्षणको रुपमा सामाजिक सुरक्षा पाउने लाभग्राहीहरुको विवरण परीक्षण गर्दा निम्न व्यक्तिहरुको नागरिकता परिचयपत्र नंम्बर दोहोरो परेको देखिन्छ ।यस पालिका अन्तर्गतका वडा कार्यालयहरुले प्रत्येक त्रैमासिकको सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने लाभग्राहीहरुको विवरण परीक्षण गरी एकिन गर्ने र लगत कट्टा गर्नुपर्ने भए गरी यात् दोहोरो परेको भए सम्बन्धितबाट असुल गरी एम आइ एस प्रणालीमा अध्यावधिक गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

Frist Installment					
s.no.	**Ward no.**	**Member Name**	**Citizenship no.**	**Personal Id no.**	**Payment Amt.**
1.	1	Chandra Bahadur Bi.Ka.	209	2004123026288	12000
2.	1	Rupandevi Neupane	209	1999110300254	12000
3.	1	Chanchalidevi Choudhary	318	2009123019344	12000
4.	1	Dayawoti Choudhary	318	1996082900349	12000
5.	1	Harka Bahadur Kami	318	2003123021372	12000
6.	1	Bishnu Maya Acharya	342	1994123045646	12000
7.	1	Tika Maya Khatri	342	2028081800483	7980
8.	1	Bhikhanidevi Choudhary	573	2005123023019	12000
9.	1	Mangal Maya Tamang	573	2006122906794	12000
10.	1	Manamaya Neupane	667	1996123047345	12000
11.	1	Saraswoti Pradhan	667	2010123020163	12000
12.	1	Dirgha Maya Giri	728	2010010903802	12000
13.	1	charu Chaudhari	728	2006023002293	12000

७९.५ बैंक रुजु तथा परीक्षण - सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ दफा २६(३) मा एक आर्थिक बर्षसम्म एकपटक पनि रकम नझिकेका लाभग्राहीको विवरण सेवा प्रदायक बैँकबाट अनुसुची ११ बमोजिमको ढाँचामा प्राप्त गरी त्यस्ता लाभग्राहीका सम्बन्धमा स्थानीय तहले आवश्यक छानबिन गरी कुनै लाभग्राहीको मुत्यु भएको वा कुनै कारणले भत्ता प्राप्त गर्न योग्य नभएको पाईएमा सम्बन्धित बैँकबाट लगत कट्टा हुने मिति सम्मको रकम सम्बन्धित हकवालालाई भुक्तानी गरी सो मिति भन्दा पछिको रकम फिर्ता गरी सँघीय सँचित कोषमा दाखिला गर्नुपर्ने छ भनी उल्लेख गरेको छ । यस पालिकाले ९ वडाको कुमारी बैंक शाखा कार्यालय, रामपुर मार्फत सामाजिक सुरक्षा भत्ता बितरण गर्ने सम्बन्धित बैँकबाट एक आर्थिक बर्षसम्म वा सो भन्दा बढी समयमा एक पटक पनि रकम नझिकेका लाभग्राहीहरुको विवरण माग गर्दा निम्न लाभग्राहीहरुको मौज्दात बाँकी रहेको देखिन्छ । सो लाभग्राहीहरुको सम्बन्धमा पालिकाले सुक्ष्म तरिकाले छानबिन गरी उक्त लाभग्राही निष्कृय रहेको अवस्थामा लगत कट्टा गर्नुपर्ने भए गरी बढी भएको रकम तथा निक्रिय रहेको खाताको रकम सघिँय सञ्चित कोषमा दाखिला गर्नुपर्दछ ।

Street Name	Street No	Town	City	Last Tran Amt	Last Credit Date
BELAKA	04	BELAKA	UDAYAPUR	12,000.00	14 Dec 2021
BELAKA	04	BELAKA	UDAYAPUR	495.00	10 May 2022
BELAKA	08	BELAKA	UDAYAPUR	1,600.00	10 Sep 2021
DUMMANA	09	DUMMANA	BHOJPUR	12,000.00	1 Dec 2021
BELAKA	03	BELAKA	UDAYAPUR	124.00	22 Feb 2022
THOKSHILA	02	THOKSHILA	UDAYAPUR	8,000.00	22 Jul 2021
KATUNJEBABALA	04	KATUNJEBABALA	UDAYAPUR	12,000.00	1 Dec 2021
BELAKA	09	BELAKA	UDAYAPUR	922.00	10 May 2022
THOKSHILA	02	THOKSHILA	UDAYAPUR	12,000.00	22 Jul 2021
DUMMANA	09	DUMMANA	BHOJPUR	12,000.00	1 Dec 2021
THOKSHILA	06	THOKSHILA	UDAYAPUR	12,000.00	1 Dec 2021
BELAKA	03	BELAKA	UDAYAPUR	1,454.00	10 May 2022
THOKSHILA	04	THOKSHILA	UDAYAPUR	12,000.00	1 Dec 2021
THOKSHILA	03	THOKSHILA	UDAYAPUR	12,000.00	1 Dec 2021
THOKSHILA	04	THOKSHILA	UDAYAPUR	12,000.00	1 Dec 2021
THOKSHILA	09	THOKSHILA	UDAYAPUR	2,806.00	22 Jul 2021
BELAKA	04	BELAKA	UDAYAPUR	12,000.00	6 Feb 2022
BOPUNG	06	BOPUNG	KHOTANG	7,980.00	1 Dec 2021
BHOJPUR	01	BHOJPUR	BHOJPUR	12,000.00	14 Dec 2021
Total				155,381.00	

७९.६ हिसाब भिडान : सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को परिच्छेद ४ को बुँदा नं १४ मा स्थानीय तहले प्रविष्ट गरेको अद्यावधिक एम.आई.एस लगतका आधारमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता रकम निकासा पाउने र परिच्छेद ५ को बुँदा नं २१ मा भत्ता रकम बैंक मार्फत वितरण गर्नुपर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था छ। सोही कार्यविधिको अनुसुची १० को शर्त नं ६ र ७ मा बैंकले तोकिएको ढाँचामा लाभग्राहीको खातामा भत्ता वितरण गरेको विवरण खुल्ने रिभर्स फिड पालिकालाई उपलब्ध गराउनुपर्ने समेत व्यवस्था रहेकोमा यस पालिकाले अद्यावधिक रिभर्स फिड माग गरि आएको तर निकासा भिडान गरी हिसाब फरफारक गर्ने गरेको देखिएन । यस सम्बन्धमा पालिकाले अद्यावधिक विवरण माग गरी हिसाब फरफारक गर्नु पर्दछ ।

परदर्शिता र जवाफदेहिताः सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०७७ को दफा ३२ अनुसार स्थानीय तहहरुको कार्यालयले सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्वन्धी जानकारी (लाभग्राहीको नाम दर्ता तथा नविकरण प्रकृया, भत्ताको दर, प्राप्त हुने बैङ्क र लाभग्राहिले पुरा गर्नुपर्ने प्रकृया) स्थानीय सामाजिक संस्था, गैरसरकारी संस्था, सामाजिक परिचालनमा संलग्न संस्थाहरुको सहयोग लिएर अनिवार्य रुपमा प्रचार प्रसार गर्नुपर्ने र यस सम्बन्धी सूचना स्थानीय एफ.एम. लगायतका संचार माध्यमहरुवाट प्रचार प्रसार गर्नुपर्ने व्यवस्था मिलाउनुपर्ने र सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहिहरुको नाम नामेसी स्थानीय तहका कार्यालयका अतिरिक्त सम्बन्धित वडा कार्यालयमा समेत सार्वजनिक गर्नुपर्ने साथै, सम्बन्धित स्थानीय तहको वेभ साइटमा राख्नुपर्नेमा सो समेत नगरी यस कार्यालयले पारदर्शिता र जवाफदेहिताको विधि प्रकृयाको पालना गरेको पाइएन। यसले गर्दा भत्ता वितरण पारदर्शी ढङ्गबाट भएको छ भनि यकिन हुने अवस्था देखिएन।

सार्वजनिक सुनुवाईः स्थानीय तहले भुक्तानी गरेको रकम र बुझिलिनेहरुको नामावली स्थानीय तहका कार्यालयका अतिरिक्त सम्बन्धित वडा कार्यालयमा समेत सार्वजनिक गर्नुपर्ने र वडा समितिले प्रत्येक चौमासिकमा कम्तीमा एकपटक सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम सम्बन्धमा सार्वजनिक सुनुवाई गर्नुपर्नेछ। सार्वजनिक सुनुवाईमा प्राप्त गुनासा तथा सुझावहरु मध्ये आफूले सक्ने कुराहरु सम्बोधन गरी नसकिने खालका सुझाव तथा गुनासाहरु सम्बोधनका लागि स्थानीय तह कार्यालयमा पठाउनु पर्नेमा सो गरेको पाइएन। सुनवाई नगरी लाभग्राही सुची अनुसार भत्ता वितरण गरेको छ।

अनुगमनः सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०७७ को परिच्छेद ६ अनुसार प्रत्येक कार्यालयले सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यक्रमको नियमित अनुगमन, मुल्याङकन तथा सुपरिवेक्षण गर्न एक स्थानीय स्तरको अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण समिति गठन गरि निर्देशिका बमोजिम अनुगमन मूल्याङ्कन गरी भत्ता वितरणलाई व्यवस्थित गर्नुपर्नेमा समिति गठन भएको नपाइएकाले कार्यविधि अनुसारको कार्य भएको छैन।

अनुसूचीहरू

अनुसूची - १

आर्थिक कारोबारको स्थिति

आर्थिक बर्ष: २०८०/८१

कार्यालय र स्थान : वेलका नगरपालिका, उदयपुर , बेलका नगरपालिका , उदयपुर

पद	नाम	कार्यकाल सुरु मिति	कार्यकाल समाप्त मिति
कार्यालय प्रमुख	पुरुषोत्तम धिमिरे	२०८०-६-८	हाल सम्म कार्यरत
लेखा प्रमुख	राजन भट्टराई	२०७९-८-१६	हाल सम्म कार्यरत

बेरुजु वर्गीकरण:

असूल गर्नुपर्ने	अनियमित भएको	प्रमाणका कागजात पेश नभएको	जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा पेश्की
२,४९३,२८७	२३,६०६,०७१.६	१२,८०९,९१२.४४	०	०	२,८१६,८०६
				प्रारम्भिक प्रतिवेदनबाट देखिएको बेरुजू रु.	४१,७२६,०७७.०४
				प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर फछ्यौंट गरी संपरीक्षण भएको रकम रु.	०
				संपरीक्षणबाट थप भएको बेरुजू रु.	०
				लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा कायम बेरुजू रु.	४१,७२६,०७७.०४

स्थानीय तह :

गत बर्षको जिम्मेवारी		८२६०३४१४.८८	
आम्दानी		**खर्च**	
संघीय सरकारबाट अनुदान	४७०७२३०००	**चालु खर्च**	४१०८०४२३६.२
प्रदेश सरकारबाट अनुदान	२९९१२०००	**पूँजीगत खर्च**	१७५१९७६८७.६
राजश्व बाँडफाँट	११८९२७२६०.७	**वित्तीय/अन्य व्यवस्था**	२९६५११५१९.५४
आन्तरिक आय	१६६४६६६०.५७		
अन्य आय	२४१४९७७०८.०२		
कुल आय	८७७७०६६२९.२९	**कुल खर्च**	८८२५१३४४३.३४
बाँकी मौज्दात		७७७९६६००.८३	

बेरूजु दफा २.१ सँग सम्बन्धित विवरण - अनुसूची - ३

वित्तीय प्रतिवेदन(म.ले.प.फा.नं २७०)

प्राप्ति र भुक्तानीको एकिकृत वार्षिक प्रतिवेदन (बजेट र गैरबजेट निकाय)								
क्र.स./ आर्थिक सङ्केत	विवरण	टिप्पणी नं	चालु आ.ब.को कारोबार			गत आ.ब. को कारोबार		
			नगद	तेस्रो पक्ष भुक्तानी (सोझै भुक्तानी)	जम्मा	नगद	तेस्रो पक्ष भुक्तानी (सोझै भुक्तानी)	जम्मा
	राजस्व, अनुदान र अन्य प्राप्ति							
११०००	कर		८,०९,९७,५१२.९७	०	८,०९,९७,५१२.९७	११,३३,०६,७२२.००	०	११,३३,०६,७२२.००
१३०००	अनुदान		५०,०६,३५,०००.००	०	५०,०६,३५,०००.००	४७,२५,३२,९२२.०१	०	४७,२५,३२,९२२.०१
१४०००	अन्य राजस्व		१,९१,३४,१३३.६५	०	१,९१,३४,१३३.६५	३,३८,०६,०१७.९६	०	३,३८,०६,०१७.९६
१५०००	विविध प्राप्ति		७,५७,३४४.००	०	७,५७,३४४.००	०	०	०
क	**कुल जम्मा प्राप्ति**		६०,१५,२३,९९०.६२		६०,१५,२३,९९०.६२	६१,९६,४५,६६१.९७		६१,९६,४५,६६१.९७
३	चालु		४१,०८,०४,२३६.२०	०	४१,०८,०४,२३६.२०	४१,५४,१६,१११.२८	०	४१,५४,१६,१११.२८
२१०००	पारिश्रमिक / सुविधा		२१,६०,०५,९५३.१९	०	२१,६०,०५,९५३.१९	२२,९९,३३,३१६.२२	०	२२,९९,३३,३१६.२२
२२०००	मालसामान तथा सेवाको उपयोग		१९,०६,०९,९७७.०१	०	१९,०६,०९,९७७.०१	१७,९०,८५,२६३.०६	०	१७,९०,८५,२६३.०६
२५०००	सहायता (Subsidy)		८,००,०००.००	०	८,००,०००.००	०	०	०
२७०००	सामाजिक सुरक्षा		९,५५,७४०.००	०	९,५५,७४०.००	४९,७७,४८७.००	०	४९,७७,४८७.००
२८०००	अन्य खर्च		२४,३२,५६६.००	०	२४,३२,५६६.००	१४,२०,०४५.००	०	१४,२०,०४५.००
४	पूंजीगत		१७,५१,९७,६८७.५७	०	१७,५१,९७,६८७.५७	१७,२४,२६,२१८.५०	०	१७,२४,२६,२१८.५०
३१११०	भवन तथा संरचना		२,७०,६६,९१२.००	०	२,७०,६६,९१२.००	२,११,३५,३७४.००	०	२,११,३५,३७४.००
३११२०	सवारी साधन, मेशिनरी औजार, फर्निचर्स तथा फिक्चर्स		१३,५१,९९९.००	०	१३,५१,९९९.००	२६,०४,००१.००	०	२६,०४,००१.००
३११३०	अन्य पूँजीगत खर्च		३९,७१,६१८.००	०	३९,७१,६१८.००	३९,७३,८७८.००	०	३९,७३,८७८.००
३११४०	सुरक्षा उपकरण		०	०	०	४४,३७,१६७.००	०	४४,३७,१६७.००

३११५०	सार्वजनिक निर्माण		१३,९८,१०,४७७.५७	०	१३,९८,१०,४७७.५७	१३,९८,७९,७९८.५०	०	१३,९८,७९,७९८.५०
३११६०	निर्मितसरचनाको सुधार खर्च		६,५१,७५६.००	०	६,५१,७५६.००	०	०	०
३११७०	पूँजीगत सुधार खर्च		२३,४४,९२५.००	०	२३,४४,९२५.००	३,९६,०००.००	०	३,९६,०००.००
ख)	**कुल जम्मा भुक्तानी**		५८,६०,०१,९२३.७७		५८,६०,०१,९२३.७७	५८,७८,४२,३२९.७८		५८,७८,४२,३२९.७८
ग)	**बचत /कमी (ग = क-ख)**		१,५५,२२,०६६.८५		१,५५,२२,०६६.८५	३,१८,०३,३३२.१९		३,१८,०३,३३२.१९
घ)	**धरौटी, आकस्मिक कोष लगायतका अन्य कोषको मौज्दातको थप/घट (+/-)**		(६४,२०,९०१.७०)		(६४,२०,९०१.७०)	(१,०२,००,०००.९९)		(१,०२,००,०००.९९)
घ.१)	**कट्टी रकम भुक्तानी/ दाखिला गर्न बाकी**		-६६,०६१.००		-६६,०६१.००	(२,४९,४४३.००)		(२,४९,४४३.००)
ङ)	**यस आ.ब.को नगद तथा बैंक मौज्दात (बचत /(कमी)) (ङ = ग+घ)**		९१,०१,१६५.१५		९१,०१,१६५.१५	२,१६,०३,३३१.२०		२,१६,०३,३३१.२०
च)	**गत आ.व.को नगद तथा बैंक मौज्दात**		८,२३,६७,८३९.८८		८,२३,६७,८३९.८८	६,०७,६४,५०८.६८		६,०७,६४,५०८.६८
छ)	**विनिमय नाफा/ घाटा तथा अन्य समायोजन**							
ज)	**आ.व. अन्तको बाँकी नगद तथा बैंक मौज्दात (ज= ङ+च+छ)**		९,१४,६९,००५.०३		९,१४,६९,००५.०३	८,२३,६७,८३९.८८		८,२३,६७,८३९.८८

सुझाव

स्थानीय तहहरूद्वारा प्रदान गरिने सेवालाई छिटो, सरल, सुलभ र गुणस्तरीय बनाई स्थानीय जनताको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउन यस स्थानीय तहले कानुन तथा नीति निर्माण, साधन स्रोतको प्रभावकारी परिचालन, विकास प्रशासन, राजस्व परिचालन, नियमित सेवा प्रवाह, आर्थिक प्रशासन लगायतका विषयमा तपसिल अनुसारका सुधार गर्नुपर्दछः

- वित्तीय हस्तान्तरण र राजस्व बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने रकम सम्बन्धित मार्गदर्शनमा तोकिएबमोजिम विनियोजनमा कुशलता, कार्यान्वयनमा दक्षता र अपेक्षित नतिजा प्राप्त हुने गरी बजेट विनियोजन गरी समयमै पारित गर्नुपर्दछ।
- आन्तरिक आयका क्षेत्रहरू पहिचान गरी आन्तरिक आय वृद्धि गर्नुपर्दछ। कार्ययोजना तयार गरी विगतका आय बक्यौता असुल गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।
- स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यहरूको सुविधा सम्बन्धी ऐन अनुसार मात्र पदाधिकारीलाई तोकिएको सुविधा व्यवस्था गर्नुपर्दछ। निर्वाचित हुने पद बाहेक राज्यकोषबाट तलव सुविधा बेहोर्ने गरी नियुक्त हुने सबै पदमा योग्यता र मापदण्ड तोकिनुपर्दछ ।
- स्थानिय सेवा ऐन र नियम अनुसार सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणको आधारमा सङ्गठन संरचना निर्माण गरी स्थायी पद सिर्जना, पद दर्ता र पदपूर्ति गरी कर्मचारी व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ।
- भौगोलिक अवस्था, स्रोतको उपलब्धता, सेवा प्रवाहको अवस्थासमेतका आधारमा कानुन बमोजिम जनशक्ति व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ । पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको क्षमता विकास गरी कार्यसम्पादनमा प्रभावकारिता ल्याउन प्रशिक्षण तथा तालिमको व्यवस्था गर्नुपर्दछ।
- अनुदान दिने विषय, क्षेत्र, वर्ग, समूहबारे कानुनबाट नै स्पष्ट गरी अन्तिम प्रयोगकर्तालाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने तथा उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि हुने गरी अनुदान प्रदान गर्नुपर्दछ । अति विपन्न र न्यून आय वर्गलाई सेवामा पहुँच दिन प्रदान गरिने सुविधा सोही वर्गमा पुगेको सुनिश्चित गर्न सो प्राप्त गर्नेको विवरण सार्वजनिकीकरण गर्नुपर्दछ ।
- व्यावसायिक प्रकृतिको संस्थाहरूलाई पुँजीगत अनुदान प्रदान गर्दा लाभग्राहीले प्राप्त गर्ने लाभको सुनिश्चितता हुनुपर्दछ । यस्ता संस्थाहरु विघटन भएमा बाँकी सम्पत्ति लगानीको अनुपातमा फिर्ता हुने सुनिश्चितता हुन पर्दछ। यस्तो निर्माण व्यक्तिगत स्वामित्व रहेको जग्गा वा सम्पत्तिमा गरिनु हुँदैन ।
- एउटै प्रकृतिको काममा समेत लागत अनुमान टुक्र्याई सोझै खरिद गर्ने, पूर्वानुमान गर्न सकिने अवस्थामा पनि लागत अनुमान यथार्थपरक तवरले तयार नगरी भेरिएसनबाट थप कार्य गराउने प्रवृत्तिमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।
- खरिद सम्झौताको निर्धारित समयमा ठेक्काको काम सम्पन्न गर्नुपर्दछ। म्याद थप कार्यलाई वस्तुनिष्ठ र तथ्यमा आधारित बनाउनुपर्दछ। निर्माण व्यवसायी वा उपभोक्ताबाट भएको निर्माण कार्यको विस्तृत विवरण देखिने गरी तोकिएको ढाँचामा अभिलेख राख्नुपर्दछ।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८(५) बमोजिम स्थानीय तहले सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई पारदर्शी, उत्तरदायी र जवाफदेही बनाउन सार्वजनिक तथा सामाजिक परीक्षण र सार्वजनिक सुनुवाइ गर्नुपर्दछ।
- स्थानीय तहले आन्तरिक आयको परिधिभित्र रही मापदण्डका आधारमा आर्थिक सहायता वितरण गरी प्राप्त गर्नेको नाम सार्वजनिक गर्नुपर्दछ। त्यसैगरी अनुत्पादक र वितरणमुखी कार्यक्रममा गरिने खर्च घटाउनुपर्दछ।
- आधारभूत तथा माध्यमिक तहका विद्यालयहरूमा प्रचलित नियमले तोकेअनुसार शिक्षक विद्यार्थी अनुपातको आधारमा शिक्षक संख्या कायम गरी बढी भएका शिक्षकहरू समायोजन गर्नुपर्दछ।
- एकीकृत शैक्षिक व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा रहेका विद्यार्थी संख्याको आधारमा दिवा खाजा, छात्रवृत्ति, पाठ्यपुस्तक र अन्य अनुदान रकम विद्यालयलाई निकासा दिनुपर्दछ ।
- बजेट तर्जुमा पूर्व नै अनुमान गर्न सकिने शीर्षकमा समेत अर्थ विविध वा अबण्डामा बजेट राख्ने र वर्षान्तमा रकमान्तर गरी खर्च गर्ने परिपाटी नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।
- पूर्व तयारीका कार्य सम्पन्न भएका आयोजनामा मात्र बजेट विनियोजन गर्नुपर्दछ। स्रोतको सुनिश्चितताबेगरका कार्यक्रम/आयोजनामा आगामी वर्षको लागि दायित्व सिर्जना गरी भुक्तानी बाँकी राख्ने कार्यमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।

- कार्यालय तथा अस्पताल भवन, सडक, सिँचाइ, खानेपानी जस्ता आयोजनाहरू कार्यान्वयन गर्दा स्पेसिफिकेशनले तोकेको संख्यामा निर्माण सामग्रीहरूको गुणस्तर परीक्षण गराउनुपर्दछ। साथै रनिङ्ग बिलसाथ गुणस्तर परीक्षण प्रतिवेदन संलग्न गरेर भुक्तानी दिनुपर्दछ।
- उपभोक्ता समितिबाट काम गराउँदा खरिद सम्झौतामा तोकिए बमोजिमको जनसहभागिताको अंश समितिबाट व्यहोर्ने गरी सम्झौता गरेकोमा कतिपय काममा सो अंश व्यहोरेको यकिन नगरी भुक्तानी दिएकोले सम्बन्धित कर्मचारीलाई जवाफदेही बनाउनुपर्दछ ।
- जटिल प्रविधि तथा उपकरणको प्रयोग हुने निर्माण कार्य र सामग्री खरिद गर्ने कार्य समेत उपभोक्ता समितिबाट गराएकोले सोमा नियन्त्रण हुनुपर्दछ ।
- कृषि, पशु, सहकारी संस्था लगायतलाई विभिन्न प्रयोजनमा अनुदान उपलब्ध गराउँदा किसानको सूचीकरण, वर्गीकरण, परिचयपत्रको व्यवस्था गरी तीनै तहको समन्वयमा दोहोरो नपर्ने व्यवस्था गर्दै एकीकृत विद्युतीय अभिलेख राखी वितरण गर्नुपर्दछ। नाफामूलक संस्थालाई अनुदान वितरण गर्नु हुँदैन।
- सहकारी तथा गरिबी सम्बन्धी व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (कोपोमिस) तथा विद्यमान सहकारी ऐन तथा नियमको आधारमा सहकारी संस्थाहरूको सुपरिवेक्षण गरी उक्त ऐन नियम अनुसार सञ्चालन भए नभएको सुनिश्चित गर्नुपर्दछ।
- आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कार्यविधि तयार गरी कार्यसम्पादनलाई मितव्ययी, पारदर्शी र व्यवस्थित गर्नुपर्दछ। अन्तिम लेखापरीक्षण अगावै आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी सोबाट देखिएका बेहोरा जिम्मेवार व्यक्तिले फर्स्यौट गर्नुपर्दछ।
- वित्तीय अनुशासन कायम गर्न लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको सार्वजनिकीकरण तथा बेरुजु फर्स्यौटको कानुनी व्यवस्था एवं संयन्त्र तय गरिनुपर्दछ । लेखा समितिको कार्यसञ्चालन सम्बन्धी कानुन तर्जुमा गरी सो समितिलाई प्रभावकारी बनाई बेरुजु फर्स्यौट कार्यलाई व्यवस्थित बनाउनुपर्दछ।
- सरकारी पेश्की बाँकी रहेकालाई सार्वजनिक पदमा नियुक्ति नगर्ने तथा निर्वाचित हुने पदको हकमा उम्मेदवार हुन वञ्चित गर्ने एवं म्याद नाघेको पेश्कीको विवरण सार्वजनिक निकायले आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ७ दिनभित्र सार्वजनिकीकरण गर्ने कानुनी व्यवस्था हुनुपर्दछ ।
- सार्वजनिक पदमा रहेका व्यक्तिको नाममा असुल गर्नुपर्ने बेरुजु कायम रहेकोमा सो फर्स्यौट नगरुञ्जेल वृत्ति विकासमा रोक्का गर्ने तथा नयाँ नियुक्ति नहुने कानुनी व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।
- सार्वजनिक पदमा रहेका व्यक्तिको नाममा बेरुजु कायम भएमा सो व्यक्तिलाई उक्त बेरुजुबारे समयमै जानकारी गराउनुपर्ने र जानकारी नगराउने कर्मचारी उपर विभागीय कारबाही गर्ने कानुनी व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।
- जुनसुकै तरिकाले प्राप्त गरेको जिन्सी एवं सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेख अनिवार्य रूपमा सार्वजनिक सम्पत्ति व्यवस्थापन प्रणाली (पाम्स) मा अभिलेख राख्नुपर्दछ।
- सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा २९ अनुसार कार्यालयको जनशक्तिले गर्न नसक्ने कामको लागि मात्र परामर्श सेवा खरिद गरी परामर्शदाता माथिको निर्भरता कम गर्नु पर्दछ । तयार गरिएका विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन लगायतका प्रतिवेदनहरू क्रमिक रुपले कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ।
- सरकारी डिजिटल सेवाहरूको गुणस्तर, पहुँच र विश्वसनीयता बढाउन सेवा स्तर सम्झौता तथा गोपनीयता सम्झौता अनिवार्य गर्नुपर्दछ। एकै प्रकारको कामको लागि निकायगतरूपमा अलग - अलग सूचना प्रविधि प्रणाली खरिद गर्ने कार्यमा नियन्त्रण हुनुपर्दछ।
- सेवा प्रवाहको प्रभावकारिता लागि नागरिक सचेतना वृद्धि कार्यक्रम गर्नुका साथै नागरिकबाट पृष्ठपोषण प्राप्त गर्ने विधि अवलम्बन गर्नुपर्दछ। समयको उपलव्धता एवं सेवा खरिद गर्ने सामर्थ्य सहितको सेवा प्रवाह तय गरिनुपर्दछ ।
- संघ र प्रदेशबाट प्राप्त अनुदानमध्ये खर्च नभई वर्षान्तमा बाँकी रहेको मौज्दात आर्थिक वर्ष समाप्तिपश्चात् समेत फिर्ता हुँदा खर्चमा यथार्थता नदेखिएकोले सोमा सुधार गर्नुपर्दछ ।
- स्थानीय तहहरूमा रहेका भारी यन्त्र उपकरणहरू निःशुल्करूपमा समेत प्रयोग गरेको कारण ती उपकरणबाट प्राप्त आम्दानी भन्दा सञ्चालन खर्च बढी रहेको देखिन्छ। अतः यस्ता उपकरण प्रयोगको शुल्क तोकी प्रयोग गरेको लगबुकको आधारमा शुल्क असुल गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ।
-
- सामाजिक सुरक्षा तर्फ सम्बन्धित लाभग्राहीहरुले समयमै भत्ता प्राप्त गरेको सुनिश्चित हुनुका साथै दोहोरो परेका तथा लगत कट्टा गर्नुपर्ने लाभग्राहीको पहिचान गरी विवरण अध्यावधिक गर्नुपर्दछ ।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७७(२) मा आन्तरिक लेखापरीक्षण गराउनुपर्ने उल्लेख छ । कानुनमा तोकिए बमोजिम आर्थिक कारोबारको आन्तरिक लेखापरीक्षण गराई आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउनु पर्दछ ।